

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Załącznik nr 1
do Uchwały nr 66/2

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki
Raport Samooceny

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **historia**

1. Poziom/y studiów: **pierwszy i drugi**

2. Forma/y studiów: **stacjonarne**

3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2} **HISTORIA**

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Studia licencjackie ([Załącznik nr 1](#) do [Uchwały nr 274//2018/2019 Senatu UAM z dnia 27 maja 2019 r.](#))

Symbol	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do:	
		uniwersalnych charakterystyk poziomów w PRK	charakterystyk drugiego stopnia uczenia się PRK
Wiedza: absolwent zna i rozumie			
K_W01	w stopniu zaawansowanym historię ludzkości oraz miejsce i rolę człowieka jako podmiotu działającego w różnych obszarach życia społecznego	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
K_W02	szczegółową terminologię z zakresu nauk historycznych oraz terminologię ogólną z zakresu nauk humanistycznych	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
K_W03	miejsce i rolę nauk humanistycznych wśród innych dyscyplin i dziedzin nauki oraz miejsce i rolę historii w dziedzinie nauk humanistycznych	P6U_W	P6S_WK
K_W04	w stopniu zaawansowanym chronologię oraz tematykę z zakresu historii ziem polskich, a także warunki jej zastosowań w różnych sferach zawodowej aktywności historyka	P6U_W	P6S_WG
K_W05	wybrane zagadnienia z historii powszechnej w zakresie pięciu głównych epok historycznych, w ujęciu chronologicznym i tematycznym	P6U_W	P6S_WG
K_W06	metody pozwalające na rozpoznawanie relacji i zależności pomiędzy przeszłością a wydarzeniami aktualnymi	P6U_W	P6S_WG P6S_WK
K_W07	specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk historycznych	P6U_W	P6S_WG P6S_WK

¹ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

² W okresie przejściowym do 30 września 2019 r. uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.), podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

K_W08	metody analizy i interpretacji źródeł historycznych, zasady korzystania z wykazów informacji o źródłach historycznych (takich jak bibliografie, repertoria, inwentarze archiwalne, bazy danych), ich rolę w badaniach historycznych oraz zasady ochrony praw autorskich	P6U_W	P6S_WG
K_W09	powiązania interdyscyplinarne nauk historycznych z innymi dziedzinami nauk oraz z wybranymi sferami działalności zawodowej, a także znaczenie innych dyscyplin naukowych w pracy historyka	P6U_W	P6S_WK
K_W10	wybrane zagadnienia z zakresu historii historiografii, w tym główne kierunki rozwoju badań historycznych	P6U_W	P6S_WG
K_W11	najważniejsze tendencje rozwojowe współczesnej kultury historycznej i jej ramy instytucjonalne	P6U_W	P6S_WK
K_W12	złożoność funkcjonowania instytucji życia społecznego w wybranych sferach kultury, edukacji, gospodarki, administracji dawniej i dziś	P6U_W	P6S_WK
Umiejętności: absolwent potrafi			
K_U01	samodzielnie i w sposób uporządkowany oraz systematyczny zdobywać wiedzę, przy zastosowaniu różnorodnych technik pozyskiwania, klasyfikowania i analizowania informacji, zgodnie ze wskazówkami opiekuna naukowego, oraz stosować ją do działań w różnych sferach aktywności zawodowej historyka	P6U_U	P6S_UU P6S_UW
K_U02	samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze w zakresie nauk historycznych, korzystając z zaleceń i wskazówek opiekuna naukowego	P6U_U	P6S_UU
K_U03	posługiwać się wybranymi teoriami badawczymi wypracowanymi w naukach humanistycznych	P6U_U	P6S_UO P6S_UW
K_U04	definiować, objaśniać i poprawnie stosować w sensie logicznym w mowie i piśmie terminy i pojęcia właściwe dla nauk historycznych w pracy nad wybranymi tematami, a także w popularyzacji wiedzy o przeszłości	P6U_U	P6S_UK P6S_UU
K_U05	rozpoznawać, wykorzystywać i analizować teksty historiograficzne, źródłowe oraz inne wytwory kultury historycznej przydatne w pracy historyka, a także streścić, zapisać i skatalogować uzyskane tą drogą informacje	P6U_U	P6S_UO P6S_UW P6S_UU

K_U06	posługiwać się warsztatem naukowym historyka, w tym dobierać odpowiednie metody i narzędzia, do rozwiązywania konkretnych problemów badawczych	P6U_U	P6S_UK P6S_UW
K_U07	przeprowadzić krytyczną analizę źródeł historycznych i poddać je interpretacji, dobierając oraz stosując typowe dla historii metody badawcze	P6U_U	P6S_UW
K_U08	wyszukiwać i systematyzować informacje dotyczące obszaru badawczego nauk historycznych i pokrewnych, korzystając z różnych zasobów informacyjnych	P6U_U	P6S_UO P6S_UW P6S_UU
K_U09	prezentować efekty swojej pracy w usystematyzowanej i przemyślanej formie	P6U_U	P6S_UK P6S_UO
K_U10	stosować metody i techniki adekwatne do wybranej sfery nauk historycznych	P6U_U	P6S_UW
K_U11	pracować w zespole, rozwiązywać typowe problemy z zakresu badań historycznych i prezentować ich wyniki, stosując odpowiednie instrukcje i procedury	P6U_U	P6S_UO P6S_UW
K_U12	formułować w oparciu o wiedzę i umiejętności wyniesione ze studiów własne stanowisko dotyczące wybranych zagadnień historycznych obecnych w życiu społecznym	P6U_U	P6S_UK P6S_UW
K_U13	formułować tezy i trafnie je argumentować z wykorzystaniem poglądów różnych autorów prac historycznych przy zastosowaniu technik perswazyjnych właściwych dla nauk historycznych	P6U_U	P6S_UK P6S_UW
K_U14	redagować, komentować i opatrywać przypisami przygotowywane teksty zgodnie z kanonami przyjętymi w dziedzinie nauk humanistycznych	P6U_U	P6S_UK
K_U15	komunikować się w mowie i piśmie w języku ojczystym z zastosowaniem terminologii właściwej dla nauk historycznych oraz różnych form pisarstwa historycznego	P6U_U	P6S_UK P6S_UU
K_U16	czytać proste teksty źródłowe w jednym z języków starożytnych	P6U_U	P6S_UW
K_U17	posługiwać się wybranym językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6U_U	P6S_UK

K_U18	realizować cele badawcze, korzystając z technologii informacyjnej, multimediów i zasobów Internetu	P6U_U	P6S_UK P6S_UO P6S_UW P6S_UU
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do			
K_K01	przestrzegania norm etycznych w pracy historyka i popularyzacji wiedzy historycznej	P6U_K	P6S_KO P6S_KR
K_K02	uznania i poszanowania różnych punktów widzenia wynikających z podłoża narodowego, kulturowego, społecznego i historycznego	P6U_K	P6S_KK P6S_KO P6S_KR
K_K03	ustawicznego rozwoju swoich kompetencji i zainteresowań w zakresie historycznym i ogólnohumanistycznym oraz kompetencji personalnych, społecznych i organizacyjnych	P6U_K	P6S_KO P6S_KR
K_K04	ochrony i promocji tradycji oraz dziedzictwa historycznego i kulturowego swojego regionu, Polski i Europy	P6U_K	P6S_KK P6S_KO P6S_KR
K_K05	umiejętnego i aktywnego propagowania wiedzy oraz pamięci historycznej w środowisku lokalnym	P6U_K	P6S_KR
K_K06	niezależnego i samodzielnego wyrażania myśli, szanując w tym względzie prawa innych osób	P6U_K	P6S_KK P6S_KO P6S_KR
K_K07	empatii w badaniach odnoszących się do świata wartości oraz postaw ludzi w różnych okresach i kontekstach historycznych	P6U_K	P6S_KK P6S_KO P6S_KR

Objaśnienie stosowanych oznaczeń:

1) Uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia poziomów PRK

P = poziom PRK (6-7)

U = charakterystyka uniwersalna

W = **wiedza**

U = **umiejętności**

K = **kompetencje społeczne**

Przykład:

P6U_W = poziom 6 PRK, charakterystyka uniwersalna, wiedza

2) Charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 PRK typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4

P = poziom PRK (6-7)

S = charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego

W = **wiedza**

G = zakres i głębokość

K = kontekst
U = umiejętności
W = wykorzystanie wiedzy
K = komunikowanie się
O = organizacja pracy
U = uczenie się
K = kompetencje społeczne
K = oceny
O = odpowiedzialność
R = rola zawodowa

Przykład:

P6S_WK = poziom 6 PRK, charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego, wiedza – kontekst

Studia magisterskie ([Załącznik nr 2](#) do [Uchwały nr 274/2018/2019 Senatu UAM z dnia 27 maja 2019 r.](#))

Symbol	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do:	
		uniwersalnych charakterystyk poziomów w PRK	charakterystyk drugiego stopnia uczenia się w PRK
Wiedza: absolwent zna i rozumie			
K_W01	w stopniu pogłębionym, rozszerzonym i uporządkowanym wiedzę przedmiotową i metodologiczną z zakresu historii, prowadzącą do specjalizacji w wybranych obszarach badań historycznych oraz umożliwiającą jej rozwój i twórcze zastosowanie w działalności zawodowej	P7U_W	P7S_WG P7S_WK
K_W02	w stopniu rozszerzonym i pogłębionym terminologię nauk historycznych oraz terminologię nauk humanistycznych i nauk społecznych w ich powiązaniu z historią	P7U_W	P7S_WG P7S_WK
K_W03	w stopniu pogłębionym historię ziem polskich	P7U_W	P7S_WG
K_W04	w stopniu pogłębionym historię powszechną, w odniesieniu do co najmniej jednej epoki historycznej	P7U_W	P7S_WG
K_W05	złożone powiązania historii integracji europejskiej z aktualnymi problemami społecznymi, gospodarczymi i politycznymi	P7U_W	P7S_WK
K_W06	złożone relacje i zależności pomiędzy przeszłością a teraźniejszością oraz ich wpływ na świadomość i tożsamość współczesnych jednostek i społeczeństw	P7U_W	P7S_WG P7S_WK

K_W07	w stopniu pogłębionym specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk historycznych	P7U_W	P7S_WG
K_W08	w stopniu pogłębionym metody badawcze i narzędzia typowe dla warsztatu historyka	P7U_W	P7S_WG
K_W09	zasady prowadzenia pogłębionej krytyki różnorodnych źródeł historycznych	P7U_W	P7S_WG
K_W10	zasady korzystania z różnorodnych źródeł wiedzy historycznej oraz ich przydatność w badaniach historycznych	P7U_W	P7S_WG P7S_WK
K_W11	miejsce historii wśród innych nauk, cele prowadzenia badań historycznych, a także miejsce i znaczenie nauk historycznych w obszarze nauk humanistycznych i społecznych	P7U_W	P7S_WK
K_W12	powiązania interdyscyplinarne historii i nauk pokrewnych z innymi dyscyplinami i dziedzinami nauk oraz zastosowanie metod i narzędzi innych dyscyplin naukowych w pracy historyka	P7U_W	P7S_WK
K_W13	w stopniu pogłębionym wybrane zagadnienia z historii historiografii i metodologii historii	P7U_W	P7S_WG
K_W14	zmienność i rozwój poglądów w badaniach historycznych i debacie publicznej	P7U_W	P7S_WK
K_W15	wpływ podłoża narodowego i kulturowego na różne stanowiska reprezentowane w naukach historycznych	P7U_W	P7S_WK
K_W16	metody i sposoby tłumaczenia tekstów dotyczących zagadnień historycznych przynajmniej z jednego języka obcego nowożytnego i tekstów źródłowych w języku właściwym dla badanej dziedziny oraz zasady z zakresu ochrony prawa autorskiego	P7U_W	P7S_WG P7S_WK
K_W17	działalność i ofertę współczesnych instytucji upowszechniających i popularyzujących wiedzę oraz kulturę historyczną	P7U_W	P7S_WG P7S_WK
Umiejętności: absolwent potrafi			
K_U01	samodzielnie zdobywać i pogłębiać wiedzę oraz doskonalić umiejętności badawcze w sposób pogłębiony, uporządkowany i systematyczny, wykorzystując nowoczesne techniki pozyskiwania, klasyfikowania i analizowania informacji	P7U_U	P7S_UO P7S_UU

K_U02	formułować tematy badawcze, stosując metody i techniki badań w zakresie wybranej sfery historii	P7U_U	P7S_UW
K_U03	posługiwać się w sposób pogłębiony teoriami i paradygmatami badawczymi w celu opracowania zagadnień i projektów z wybranej sfery nauk historycznych	P7U_U	P7S_UW
K_U04	stosować świadomie w mowie i w piśmie terminologię fachową właściwą dla nauk historycznych i pokrewnych, zarówno w pracy badawczej, jak i w popularyzacji historii	P7U_U	P7S_UW P7S_UK
K_U05	analizować, interpretować i wykorzystywać na potrzeby własnych badań teksty historiograficzne oraz różnorodne nośniki pamięci historycznej	P7U_U	P7S_UW
K_U06	świadomie dobierać metody i narzędzia badawcze właściwe dla wybranej sfery historii, pozwalające na rozwiązywanie pogłębionych zadań i problemów poznawczych	P7U_U	P7S_UO
K_U07	systematyzować informacje dotyczące obszaru badawczego nauk historycznych i pokrewnych, wykorzystując bibliografie, pomoce archiwalne i bazy danych	P7U_U	P7S_UW P7S_UO P7S_UU
K_U08	przeprowadzić pogłębioną krytykę źródeł historycznych	P7U_U	P7S_UW
K_U09	analizować i interpretować zebrane informacje, stosując różnorodne metody i techniki prezentacji wyników badań	P7U_U	P7S_UW
K_U10	kierować pracą zespołu i wykonywać zadania badawcze we współpracy z innymi jego członkami	P7U_U	P7S_UO
K_U11	wykorzystując zdobyte kompetencje i doświadczenia badawcze w zakresie historii, formułować w sposób krytyczny i uzasadniać własne opinie ustne i pisemne, dotyczące wybranych zagadnień życia społecznego w jego związkach z historią	P7U_U	P7S_UW P7S_UK P7S_UU
K_U12	argumentować i uzasadniać swoje stanowisko w dyskusji naukowej, wykorzystując wiedzę i własne doświadczenia badawcze, jak też poglądy reprezentantów różnych nurtów historiograficznych	P7U_U	P7S_UK P7S_UU
K_U13	pisać prace popularnonaukowe i naukowe w języku ojczystym z zastosowaniem różnorodnych form pisarstwa historycznego	P7U_U	P7S_UW P7S_UK

K_U14	komentować, opatrywać przypisami oraz przygotowywać do publikacji złożone teksty, zgodnie z kanonami krytyki przyjętymi w wybranej sferze nauk historycznych	P7U_U	P7S_UW P7S_UK P7S_UU
K_U15	komunikować się w języku ojczystym z zastosowaniem profesjonalnej terminologii właściwej dla nauk historycznych i pokrewnych	P7U_U	P7S_UW P7S_UK
K_U16	korzystać z umiejętności językowych zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Plus Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, a także komunikować się w wybranym języku nowożytnym w mowie i piśmie z zastosowaniem profesjonalnej terminologii właściwej dla nauk historycznych i pokrewnych	P7U_U	P7S_UW P7S_UK
K_U17	określać i oceniać krytycznie stan swojej wiedzy fachowej oraz wykorzystywać wnioski płynące z tej oceny w procesie uczenia się przez całe życie	P7U_U	P7S_UU
K_U18	korzystać z różnorodnych form technologii informacyjnej, multimediów i zasobów Internetu, a także oceniać i opracowywać pozyskane w ten sposób informacje	P7U_U	P7S_UW P7S_UO
K_U19	korzystać z terminologii fachowej nauk historycznych w przynajmniej jednym języku nowożytnym	P7U_U	P7S_UW P7S_UK
K_U20	stosować różnorodne metody upowszechniania wiedzy z zakresu nauk historycznych i pokrewnych	P7U_U	P7S_UW P7S_UK
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do			
K_K01	dostrzegania i formułowania problemów etycznych związanych z pracą historyka i popularyzacją wiedzy historycznej	P7U_K	P7S_KK P7S_KO P7S_KR
K_K02	uznawania i szanowania odmiennych od własnych teorii i poglądów oraz prowadzenia polemiki z nimi w sposób etyczny i kulturalny	P7U_K	P7S_KO P7S_KR
K_K03	wyrażania sprzeciwu wobec instrumentalizacji wiedzy historycznej przez grupy narodowe, społeczne i polityczne	P7U_K	P7S_KO P7S_KR
K_K04	doceniania roli nauk historycznych w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym, regionalnym i narodowym	P7U_K	P7S_KK P7S_KR

K_K05	ustawicznego rozwoju własnych kompetencji humanistycznych, personalnych i społecznych	P7U_K	P7S_KR
K_K06	aktywnej ochrony i promocji tradycji oraz dziedzictwa historycznego i kulturowego swojego regionu, Polski, Europy i świata	P7U_K	P7S_KK P7S_KO P7S_KR
K_K07	aktywnego uczestniczenia w dyskusjach historycznych i aktualnych debatach oraz do przekazywania wiedzy historycznej osobom zainteresowanym historią spoza grona fachowców	P7U_K	P7S_KR
K_K08	umiejętnego i aktywnego propagowania wiedzy oraz pamięci historycznej w różnych środowiskach	P7U_K	P7S_KR
K_K09	niezależnego i samodzielnego wyrażania myśli, przekonań i poglądów, szanując w tym względzie prawa innych osób	P7U_K	P7S_KK P7S_KO
K_K10	okazywania zrozumienia dla świata wartości i postaw ludzi w różnych okresach i kontekstach historycznych	P7U_K	P7S_KK P7S_KO

Objaśnienie stosowanych oznaczeń:

1) Uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia poziomów PRK

P = poziom PRK (6-7)

U = charakterystyka uniwersalna

W = **wiedza**

U = **umiejętności**

K = **kompetencje społeczne**

Przykład:

P6U_W = poziom 6 PRK, charakterystyka uniwersalna, wiedza

2) Charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 PRK typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4

P = poziom PRK (6-7)

S = charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego

W = **wiedza**

G = zakres i głębokość

K = kontekst

U = **umiejętności**

W = wykorzystanie wiedzy

K = komunikowanie się

O = organizacja pracy

U = uczenie się

K = **kompetencje społeczne**

K = oceny

O = odpowiedzialność

R = rola zawodowa

Przykład:

P6S_WK = poziom 6 PRK, charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego, wiedza – kontekst

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny*

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Józef Dobosz	prof. dr hab. / dziekan Wydziału Historii UAM
Katarzyna Balbuza	prof. UAM dr hab. / prodziekan ds. studenckich i kształcenia / członek Rady ds. kształcenia Szkoły Nauk Humanistycznych UAM / przewodnicząca Rady programowej kierunku studiów historia
Przemysław Matusik	prof. UAM dr hab. / prodziekan ds. nauki
Maciej Michalski	prof. UAM dr hab. / prodziekan ds. parametryzacji i współpracy z otoczeniem
Izabela Skórzyńska	prof. UAM dr hab. / przewodnicząca Rady ds. Kształcenia Szkoły Nauk Humanistycznych UAM
Anita Napierała	prof. UAM dr hab. / przewodnicząca Zespołu ds. monitorowania jakości kształcenia na Wydziale Historii UAM
Lucyna Błażejczyk-Majka	prof. UAM dr hab. / wiceprzewodnicząca Zespołu ds. Monitorowania Jakości Kształcenia na Wydziale Historii UAM
Bernadetta Manys	prof. UAM dr hab. / pełnomocniczka prodziekana ds. studenckich i kształcenia w zakresie spraw dydaktycznych/ pełnomocniczka prodziekana ds. studenckich i kształcenia w zakresie wsparcia studentów z niepełnosprawnościami
Agnieszka Piasecka	mgr / kierownik organizacji dydaktyki na Wydziale Historii UAM

* Osoby współpracujące: dr Agnieszka Smółczyńska-Wiechetek – wiceprzewodnicząca Zespołu ds. Monitorowania Jakości Kształcenia na Wydziale Historii UAM, prof. UAM dr hab. Magdalena Biniaś-Szkopek – pełnomocniczka dziekana ds. praktyk specjalności archiwistyka i zarządzanie dokumentacją, prof. UAM dr hab. Agnieszka Jakuboszczak – członek Rady Programowej Historii / pełnomocniczka dziekana ds. klas akademickich i współpracy ze szkołami, dr Mariusz Menz – pełnomocnik dziekana ds. kart przedmiotów (sylabusów), prof. UAM dr hab. Małgorzata Praczyk – przewodnicząca podkomisji rekrutacyjnej na Wydziale Historii UAM.

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	2
Skład zespołu przygotowującego raport samooceny	12
Prezentacja uczelni	14
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	16
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	16
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	27
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	36
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	43
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	51
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	55
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	57
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	60
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	71
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	73
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	85
WYKAZ SKRÓTÓW	87

Prezentacja uczelni

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (dalej Uniwersytet, UAM, Uczelnia), jako jeden z zaledwie dziesięciu w kraju ośrodków uniwersyteckich, posiada status uczelni badawczej i jest jedną z najważniejszych uczelni wyższych w Polsce. Wywodzi swoje początki od założonej w 1519 r. Akademii Lubrańskiego oraz założonego w 1572 roku Kolegium Jezuickiego. Powstał w 1919 r., początkowo jako Wszechnica Piastowska, następnie (od 1920 r.) – Uniwersytet Poznański. Dzisiejszą nazwę otrzymał w 1955 r. ([podstawy prawne działania UAM](#)). Po ostatnich zmianach struktury organizacyjnej (2019) Uniwersytet składa się z pięciu szkół dziedzinowych, 20 wydziałów i czterech filii zamiejscowych: w Gnieźnie, Kaliszu, Pile i Słubicach (ostatnia współprowadzona przez Uniwersytet Europejski Viadrina we Frankfurcie nad Odrą). Uczelnia prowadzi 80 kierunków studiów oraz ponad 200 specjalności, kształcąc na obu stopniach studiów i jednolitych studiach magisterskich ponad 35 tysięcy studentów ([uniwersyteckie dane](#)). Każda z pięciu szkół UAM prowadzi szkołę dokorską, w których studiuje ponad 1300 doktorantów. Na wielu Wydziałach kształcenie odbywa się także w ramach studiów podyplomowych i kursów doszkalających.

Misją i celami strategicznymi UAM jest kształtowanie przyszłości w duchu prawdy, wolności i piękna, prowadzenie badań naukowych oraz dydaktyki akademickiej na najwyższym poziomie w duchu wolności i poszanowania różnorodności, zapewnienie studentom gruntownego i wszechstronnego wykształcenia, które pozwoli im wyjść naprzeciw wyzwaniom współczesności, służyć człowiekowi i kształtować przyszłość regionu, kraju, Europy i świata. Podstawowym wewnętrznym aktem prawnym Uniwersytetu jest przyjęty 17 IV 2019 [statut](#) (zwany dalej Statutem), w którym dostosowano funkcjonowanie Uczelni do wymogów wynikających z tzw. ustawy 2.0. [Zarządzeniem Rektora](#) wprowadzono nową [strukturę organizacyjną](#) oraz nowy podział kompetencji, uwzględniający konieczność zmiany sposobu zarządzania także w obszarze jakości kształcenia. W 2021 r. Uczelnia z sukcesem przeszła przez procedurę międzynarodowej ewaluacji instytucjonalnej (Institutional Evaluation Programme, EUA-IEP), przeprowadzonej przez ekspertów Europejskiego Stowarzyszenia Uniwersytetów (European University Association, EUA), największej organizacji zrzeszającej uniwersytety w Europie. Uczelnia jest piątą szkołą wyższą oraz pierwszym klasycznym uniwersytetem w Polsce, który poddał się takiej ocenie. Znak jakości EUA-IEP, który w wyniku ewaluacji otrzymał UAM, przyczynia się do rozpoznawalności poznańskiego ośrodka w obszarze szkolnictwa wyższego, co wpływa na poszerzenie współpracy międzynarodowej. O międzynarodowej randze Uniwersytetu świadczy również jego członkostwo (od 2019 r.) w europejskim konsorcjum uniwersytetów EPICUR (European Partnership for an Innovative Campus Unifying Regions).

W celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia UAM dba o najwyższe standardy w polityce kadrowej. Zatrudnia ok. 3000 nauczycieli akademickich. W 2016 r. UAM uzyskał certyfikat HR Excellence in Research, pomyślany przez Komisję Europejską jako element strategii Human Resources Strategy for Researchers nakierowanej na zwiększanie atrakcyjności warunków pracy naukowców w Unii Europejskiej.

W 2020 r. Senat UAM przyjął „[Strategię Rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na lata 2020-2030](#)”, w której sprecyzowane zostały kluczowe cele strategiczne UAM, takie jak m.in. wsparcie dla badań naukowych, dbałość o zapewnianie najwyższej jakości kształcenia, profesjonalne zarządzanie czy współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Działalność Wydziału Historii (zwanego dalej także Wydziałem albo WH) w pełni wpisuje się w realizację „Strategii UAM”. Wydział należy do większych jednostek w strukturze Uczelni, a zarazem najdłużej w niej funkcjonujących. W obecnym kształcie powstał jednak dopiero w 2019 r. w oparciu o nowy Statut UAM w odpowiedzi na tzw. ustawę 2.0, która stworzyła nowe ramy prawne, oddające

uniwersytetom pole do swobodnego kształtowania struktury wewnętrznej. Na mocy tego rozstrzygnięcia, działający od 1956 r. Instytut Historii UAM zakończył działalność 30 IX 2019 r., a w jego miejsce powstał Wydział Historii przejmujący zasób kadrowy oraz struktury IH wraz z częścią pracowników dotychczasowego Instytutu Wschodniego.

Wizja rozwoju Wydziału Historii wpisuje się w pełni w Strategię Uniwersytetu. Wydział funkcjonuje w ramach Szkoły Nauk Humanistycznych UAM. Aktualnie ma kategorię A i Radę Naukową w dyscyplinie HISTORIA uprawnioną do nadawania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego. Prowadzi studia w trybie stacjonarnym na pięciu kierunkach. Dwa kierunki są prowadzone na I i II stopniu studiów: historia oraz wschodoznawstwo, dwa kolejne – gospodarka i ekonomia w dziejach oraz liberal arts and sciences (grupa polska i angielska) – na I stopniu. Dwa kolejne Wydział współprowadzi z Wydziałem Filologii Polskiej i Klasycznej UAM. Są to humanistyka w szkole – polonistyczno-historyczne studia nauczycielskie (kierunek realizowany na obu stopniach studiów, przy czym I stopień prowadzi WH, II stopień – WFPiK), oraz Polacy i Niemcy w Europie (II stopień).

Największym i najliczniejszym kierunkiem realizowanym na Wydziale Historii jest historia, na której studiuje ponad 400 studentów łącznie na obu stopniach studiów – na historii ogólnej i specjalnościach (nauczycielska, archiwistyka i zarządzanie dokumentacją, historia wojskowości, mediewistyka oraz polityka i media w dziejach, a także dodatkowo na II stopniu – kultura klasyczna). Proces dydaktyczny na WH pozostaje w ścisłym związku ze Strategią UAM w zakresie doskonalenia jakości kształcenia. WH zmierza zatem do zapewnienia jakości kształcenia na najwyższym poziomie, co wyraża się w dążeniu do ścisłego wiązania badań naukowych z dydaktyką, w dydaktyce ukierunkowanej na studentów i ich potrzeby poznawcze, badawcze i społeczne, w kontekście wyzwań współczesności, potrzeb rynku pracy i jakości karier zawodowych absolwentów, czerpania z najlepszych krajowych i europejskich wzorów uprawiania dydaktyki. Powyższe cele realizowane są dzięki wspólnym, w duchu demokratycznym działaniom zespołów i osób odpowiedzialnych za jakość kształcenia na WH oraz dążeniu, aby wyniki badań jakości kształcenia znalazły rzeczywiste przełożenie na prowadzoną na kierunku historia działalność naukowo-dydaktyczną.

Doświadczenie pandemiczne Covid-19, które stało się udziałem całej społeczności akademickiej w ostatnich dwóch latach pracy, wpłynęło na zmianę nastawień i przyczyniło się do poszerzenia kompetencji kadry badawczo-dydaktycznej oraz studentów niezbędnych do realizowania kształcenia zdalnego.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Koncepcja kształcenia historycznego na Wydziale Historii UAM (dalej WH) nawiązuje do tradycji poznańskiej szkoły historycznej i wpisuje się w [Strategię Rozwoju Uniwersytetu na lata 2009-19](#), a w kontynuacji, także na lata [2020-30](#).

Patrząc w przyszłość, nie zapominamy o tradycji

Wiążąca dla współczesnych studiów historycznych na WH jest ponadstuletnia tradycja badań nad przeszłością, rozwijana od początku istnienia Uniwersytetu Poznańskiego (1919) (dalej UP). Wtedy to na Wydziale Filozoficznym UP powstała Katedra Historii Średniowiecznej. W 1925 r. w ramach Wydziału Humanistycznego powołano Seminarium Historyczne skupiające katedry: Historii Średniowiecznej (prof. K. Tymieniecki), Historii Nowożytnej (prof. A. Skałkowski) oraz Wschodu Europy (prof. J. Paczkowski, prof. K. Chodynicki). Po II wojnie światowej Seminarium wznowiło działalność, od 1952 r. w ramach nowego Wydziału Filozoficzno-Historycznego. Od 1950 r. działał na nim Zespół Katedr Historycznych przekształcony w 1956 r. w Instytut Historii UAM (dalej IH). Filarem poznańskiego środowiska historycznego był prof. Kazimierz Tymieniecki. Obok niego należy wymienić historyka gospodarki prof. Jana Rutkowskiego. Po 1945 r. badania nad historią powszechną XIX w. rozwijał prof. Janusz Pajewski, a nad historią Europy Wschodniej prof. Henryk Łowmiański. Do tego grona dołączyli: mediewista prof. Gerard Labuda, badacz XIX w. Witold Jakóbczyk, źródłoznawczyni prof. Brygida Kürbisówna, niemcoznawca prof. Czesław Łuczak, metodolog historii prof. Jerzy Topolski oraz badacz dziejów Wielkopolski i Poznania prof. Lech Trzeciakowski. To dzięki nim ukształtowały się szkoły historyczne decydujące o wysokiej randze poznańskiej historii w kraju i za granicą. Przedstawiciele nauk historycznych pełnili liczne i ważne funkcje w UP/UAM, nie tylko jako dziekani Wydziału, ale także jako prorektorzy i rektorzy UAM. W 1975 r. doszło do podziału Wydziału Filozoficzno-Historycznego, a IH wszedł w skład nowej struktury, jaką był Wydział Historyczny. Radykalną zmianę przyniosła jednak dopiero ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 VII 2018 r. oraz rozstrzygnięcia uchwalone 17 IV 2019 r. [Statutu UAM](#), w wyniku czego z dniem 1 X 2019 r. uczelnia zyskała nową strukturę, ściśle związaną z podziałem na dziedziny i dyscypliny naukowe. W ten sposób IH przekształcony został w Wydział Historii obejmujący 19 jednostek naukowych. W latach 1975-2021 IH/WH rozwinął się w ogromną strukturę naukową i dydaktyczną, prowadzącą badania nad wszystkimi epokami historycznymi, historią Polski i powszechną. Studia historyczne są też rozwijane w sposób integralny jako historia gospodarcza, polityczna, społeczna i kultury, a także w zakresie teorii historii i źródłoznawstwa.

Do najstarszych specjalności na WH należą specjalność archiwistyczna i nauczycielska. Odpowiedzialny za kształcenie archiwistów zespół zawiązał się w 1972 r. Jego powstanie pozwoliło na zrealizowanie długoletnich, zapoczątkowanych jeszcze w okresie międzywojennym przez prof. Józefa Paczkowskiego, starań o uruchomienie studiów archiwistycznych. Te otworzyły się w r. akad. 1975/76 i realizowane są jako specjalność do dziś. Nieco wcześniej, bo w r. akad. 1968/69 na WH powstał Zakład Metodyki Nauczania Historii, przekształcony na pocz. I. 90. XX w. w Zakład Dydaktyki Historii (dalej ZDH). W tamtym czasie zespół ZDH wypracował zintegrowany program kształcenia na specjalności nauczycielskiej. Przewidywał on ścisłą współpracę naukową, dydaktyczną, metodyczną i organizacyjną specjalistów z zakresu historii, dydaktyki historii, psychologii i podstaw dydaktyki oraz pedagogiki w ramach jednej jednostki zakładowej. Program od początku był ściśle powiązany z realizowanymi przez pracowników naukowo-dydaktycznych ZDH badaniami i zawierał, obok obowiązkowych, także autorskie przedmioty kształcenia (dalej PA), co wyróżnia go do dziś. Od początku istnienia Uniwersytetu wysoką pozycję naukową zajmowali mediewiści i to dzięki nim na WH realizowana jest od lat specjalność mediewistyczna, ukierunkowana na intensywny rozwój badań

i kształcenie kadry naukowej. Przyciąga nieliczne, ale świadome własnych celów grono studentów, z których wielu kontynuuje studia III stopnia. Na WH działają też specjalności: historia wojskowości oraz polityka i media w dziejach. Zakład Historii Wojskowej (ob. Pracownia Historii Wojskowości, dalej PHW) powstał w 1969 r., aby wkrótce stać się zespołem badawczym i dydaktycznym o uznanej renomie. To sprawia, że prowadzona przez PHW specjalność cieszy się niestąbnym zainteresowaniem studentów. Zakład Kultury i Myśli Politycznej (dalej ZKMP) powstał w 2008 r. w miejsce Pracowni Kultury i Myśli Politycznej. Zespół od początku był ukierunkowany na badania interdyscyplinarne z pogranicza historii, politologii, socjologii, nauk o kulturze. Utworzenie specjalności było konsekwencją tych badań i wynikało z potrzeby specjalizacji studentów w zakresie historycznego rozwoju myśli politycznej, a także wiedzy, umiejętności i kompetencji z historii medialnej i cyfrowej. W r. akad. 2020/21 na studiach II stopnia otwarto pod auspicjami Pracowni Historii Bizancjum (dalej PHB) unikatową specjalność z zakresu kultury klasycznej. Jej program został wypracowany w ramach konsorcjum European Master in Classical Cultures (dalej EMCC) oferującej podwójny dyplom magistra – na zasadzie pełnej uznawalności.

Dbamy o najwyższą jakość badań

Jako uczelnia badawcza UAM podjął zobowiązanie, jakim jest stała, aktywna, twórcza, rzetelna i etyczna działalność badawcza rozwijająca się w powiązaniu z nauką polską, europejską i światową, co znajduje wyraz w organizacyjnym i finansowym wspieraniu historyków w ich dążeniu do prowadzenia wysokiej jakości badań naukowych oraz upowszechniania wyników w renomowanych krajowych i zagranicznych czasopismach i wydawnictwach. Wsparcie, o którym mowa, dotyczy grantów na badania własne udzielanych w ramach środków WH, a także grantów pozyskiwanych w ramach ogólnouniwersyteckiego programu „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” (dalej ID-UB). Ponadto na UAM działa Centrum Wsparcia Projektów, które udziela pomocy w przygotowaniu i realizacji projektów grantowych finansowanych ze środków pozauniwersyteckich. Środowisko historyczne WH korzysta z tego wsparcia, dokładając starań o pozyskanie środków na badania i współpracę z uniwersytetami krajowymi i zagranicznymi w celu realizacji wspólnych projektów badawczych oraz wymiany naukowej i promocji wyników badań własnych. W l. 2017-21 kadra badawczo-dydaktyczna WH uzyskała finansowanie dla 56 projektów badawczych oraz służących upowszechnianiu wyników badań w obiegu krajowym i międzynarodowym, w tym: Narodowego Centrum Nauki (NCN) oraz Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (NPRH). Łącznie drukiem w l. 2017-21 ukazało się 2049 prac naukowych, wiele w językach kongresowych.

Współpraca krajowa i międzynarodowa kadry badawczo-dydaktycznej z uniwersytetami i towarzystwami naukowymi w Polsce, Europie i na świecie czyni poznańskich historyków współtwórcami i beneficjentami dokonań naukowych polskiego i światowego środowiska historycznego. Dowodem, choć nie jedynym, jest decyzja Zgromadzenia Generalnego Międzynarodowego Stowarzyszenia Nauk Historycznych (CISH) o organizacji w Poznaniu w 2020 r., a ostatecznie z powodu pandemii Covid-19 w 2022 r., XXIII Międzynarodowego Kongresu Nauk Historycznych.

Dbamy o najwyższą jakość kształcenia

Kształcenie na kierunku historia czerpie z długiej tradycji dydaktyki akademickiej, systematycznie wzbogacanej o jej nowoczesne ujęcia. Znajduje to wyraz w stałym doskonaleniu kadry badawczo-dydaktycznej oraz w jakości programów studiów stacjonarnych I i II stopnia. Wysoka jakość programów studiów przekłada się także na zróżnicowaną ze względu na treści, formy i metody pracy dydaktycznej ich realizację oraz weryfikację osiągniętych przez studentów efektów uczenia się. Od 2012 r. WH systematycznie wspiera kadrę w zakresie doskonalenia dydaktycznego. Przykładem jest zrealizowany w l. 2017-19 projekt finansowany przez NCBiR pt. „Nowoczesna dydaktyka dla efektywnej edukacji na WH UAM”.

Proces dydaktyczny na WH pozostaje w ścisłym związku z polityką jakości realizowaną na UAM i zmierza do zapewnienia kształcenia na najwyższym poziomie, a to znaczy: (1) w ścisłym związku z badaniami prowadzonymi na WH; (2) ukierunkowany na studentów i ich potrzeby poznawcze, badawcze i społeczne w kontekście potrzeb rynku pracy i jakości karier zawodowych absolwentów; (3) czerpiący z najlepszych krajowych i europejskich wzorów dydaktyki akademickiej. Trwałe pozostaje także założenie (4) o wspólnym, w duchu demokracji, działaniu zespołów i osób odpowiedzialnych za jakość kształcenia na WH oraz dążenie (5), aby wyniki badań jakości kształcenia znalazły rzeczywiste przełożenie na prowadzoną na kierunku historia działalność naukowo-dydaktyczną.

Doświadczenie pandemii Covid-19, które stało się udziałem nas wszystkich w ostatnich dwóch latach pracy, wpłynęło na zmianę nastawień i kompetencji kadry badawczo-dydaktycznej oraz studentów w kierunku poszerzenia koncepcji kształcenia zdalnego. Dostęp do platform edukacyjnych MS TEAMS i MOODLE, systematyczne doskonalenie się wykładowców i studentów w zakresie ich obsługi i twórczego wykorzystania w dydaktyce akademickiej i kształceniu historycznym, wymiana doświadczeń na temat nauczania zdalnego podczas konferencji uniwersyteckich, wszystko to otworzyło nowe możliwości rozwoju badań i kształcenia historycznego w środowisku cyfrowym i w trybie zdalnym.

Jesteśmy silni jednością badań i kształcenia

Źródłem kształtowania tożsamości poznańskiej historii są prowadzone na WH badania, te zaś rozwijają się w nawiązaniu do określonych powyżej tradycji i dorobku: (1) jako badania epokowe, odniesione do dziejów Polski, powszechnych i wybranych obszarów pozaeuropejskich; (2) jako badania z zakresu metodologii i źródłoznawstwa; (3) jako badania problemowe i interdyscyplinarne ściśle wiążące historię z humanistyką i kontekstowo z naukami społecznymi, w tym z: socjologią, psychologią, pedagogiką, dydaktyką, politologią.

Jesteśmy zorientowani na studentów, troszczymy się o ich profesjonalizm i autonomię

Najwyższą wartością w kształceniu na kierunku historia jest rzetelna wiedza historyczna będąca wypadkową badań i studiowania. Wykształcenie historyczne traktowane jest jako zobowiązanie wobec społeczeństwa, a historia jako dążenie do prawdy historycznej. Powiązana z badaniami dydaktyka jest ukierunkowana i doskonalona ze względu na zróżnicowane cele i potrzeby studentów, w odpowiedzi na współczesne wyzwania kulturowe i rynku pracy. Kształcenie studentów rozumiane jest zatem jako stałe zwiększanie ich podmiotowości przez optymalizację warunków studiowania i uczenia się, w tym możliwość wyboru bardziej zindywidualizowanych ścieżek dydaktycznych, wspierających rozwój studenckiej aktywności poznawczej oraz ukierunkowanej na badania, a także na ochronę, edukację i popularyzację historii. Optymalizacja warunków studiowania dotyczy wszystkich studentów, także zatem osób z niepełnosprawnościami.

Koncepcja kształcenia na kierunku historia zakłada stałą troskę o poszanowanie praw człowieka i swobód obywatelskich. Oznacza to zapewnienie studentom wszechstronnego rozwoju w przestrzeni wolności i otwartości na różnice, w przyjaznej atmosferze zrozumienia odrębności oraz wzajemnego szacunku. Wielość podejść teoretycznych i światopoglądowych w badaniach i kształceniu historycznym jest podstawą wolności akademickiej, rozumianej jako aktywne, racjonalne, odpowiedzialne, etyczne i profesjonalne badanie, chronienie, nauczanie, uczenie się oraz upowszechnianie wiedzy historycznej.

Kształtujemy, chronimy i promujemy dziedzictwo przeszłości

Kadra badawczo-dydaktyczna, studenci i absolwenci WH są stale obecni, aktywni i zaangażowani w życie Uniwersytetu, Poznania, Wielkopolski, kraju, Europy i świata. Są ekspertami w zakresie kultury historycznej, animują wydarzenia naukowe oraz popularyzujące wiedzę historyczną we współpracy i w porozumieniu z otoczeniem społeczno-gospodarczym i pracodawcami oraz

uczestniczą w tych wydarzeniach. Pracy dydaktycznej i badaniom przyświeca wielkopolska tradycja pracy organicznej i uznanie dla rzetelnej wiedzy naukowej jako gwarancji profesjonalizmu przyszłych historyków oraz źródła ich autonomii.

Zaawansowana i pogłębiona wiedza historyczna nabywana przez studentów w toku kształcenia, obudowana umiejętnością krytycznego, twórczego i innowacyjnego myślenia oraz uwzględniania w tych procesach systemu wartości, warunkuje nie tylko interesujące poznawczo i samodzielne interpretowanie przeszłości, lecz także wyposaża w kompetencje zmierzające do zrównoważonego rozwoju i kierowania się w życiu społecznym zasadami współpracy, solidarności, sprawiedliwości, odpowiedzialności i troski o dobro wspólne.

Wszechstronność i wieloaspektowość

Koncepcja, program oraz cele uczenia się na kierunku historia, studia stacjonarne I i II stopnia są w 100% przypisane do dyscypliny HISTORIA. Zajęcia dydaktyczne w programie kształcenia obejmują wszystkie epoki historyczne, od pradziejów ziem polskich poczynając i na historii najnowszej kończąc, oraz historię Wielkopolski, Polski, Europy i wybranych obszarów pozaeuropejskich. W nawiązaniu do tradycji poznańskiej szkoły metodologii istotne miejsce w programie studiów zajmują przedmioty teoretyczne. Ze względu na intensywny rozwój poznawczego źródłoznawstwa studenci odbywają też systematyczny kurs z zakresu krytyki źródeł epokowych. Korpus przedmiotów ogólnych oraz do wyboru w programie studiów uwzględnia różne ujęcia historii, od dziejów politycznych i gospodarczych po społeczno-kulturowe, a także od mikrohistorii po historię globalną.

Inspiracja najlepszymi

Od r. akad. 2020/21 na WH realizowany jest spójny program kształcenia na kierunku historia wraz ze specjalnościami do wyboru, co dotyczy zarówno I, jak i II stopnia studiów. Inspiracją i obligacją do opracowania obowiązującego programu były: (1) długa tradycja kształcenia historyków na naszym Uniwersytecie; (2) europejskie i krajowe przepisy oraz standardy kształcenia, w tym [Standard kształcenia przygotowujący do zawodu nauczyciela](#) (2019) (dalej Standard); (3) wytyczne Europejskiego Stowarzyszenia Uniwersytetów – European University Association – wynikające z [procedury ewaluacyjnej EUA](#) naszej uczelni w roku 2019 i 2020; (4) wytyczne PKA wynikające z ewaluacji instytucjonalnej WH w 2012 r.; (5) [rekomendacje PKA w zakresie dobrych praktyk kształcenia](#); (6) [Kodeks Etyczny Historyka](#) wypracowany przez Polskie Towarzystwo Historyczne (dalej PTH); (7) [rekomendacje w następstwie długofalowej i systematycznej ewaluacji jakości kształcenia na kierunku historia w l. 2012-2021](#).

Otwartość na kandydatów z pasją historyczną

Oczekiwania wobec kandydatów na studia historyczne obejmują na stopniu I wyniki z egzaminu maturalnego, w tym wysokie oceny uzyskane z języka polskiego, języka obcego nowożytnego oraz trzeciego przedmiotu maturalnego. Bardzo wysoko oceniana jest pasja historyczna potwierdzona osiągnięciami podczas olimpiad historycznych. Na stopniu II warunkiem studiowania jest posiadanie dyplomu licencjackiego z zakresu historii lub humanistyki w szkole – polonistyczno-historycznych studiów nauczycielskich, a w przypadku dyplomów z innych kierunków studiów (pokrewnych historii, humanistycznych, społecznych) potwierdzenie osiągnięcia efektów uczenia się w dyscyplinie HISTORIA (6 poziom PRK), czego weryfikacja odbywa się podczas rozmowy kwalifikacyjnej poprzedzającej przyjęcie na studia II stopnia.

Wspólny program, różne ścieżki studiowania

W obowiązującym programie studiów I stopnia przewidziano łącznie 1975 godzin dydaktycznych i 180 punktów ECTS, w tym: (1) zajęcia ogólne; (2) zajęcia z zakresu nauk społecznych; (3) kształcenie językowe na poziomie B2 ESOKJ; (4) zajęcia do wyboru, w tym zajęcia ogólnouniwersyteckie; (5) dla specjalności archiwistycznej i nauczycielskiej obowiązkowe praktyki; (6) warsztaty z podstaw przedsiębiorczości.

W programie studiów II stopnia przewidziano łącznie 870 godzin dydaktycznych i 120 punktów ECTS, a dla specjalności archiwistycznej 122 punkty ECTS ze względu na godzinowy wymiar obowiązkowych praktyk archiwistycznych (120 godzin i 4 punkty ECTS), w tym: (1) zajęcia ogólne; (2) zajęcia z zakresu nauk społecznych; (3) kształcenie językowe w zakresie języków nowożytnych na poziomie B2+ ESOKJ, a na specjalności kultura klasyczna także łaciny i greki; (4) zajęcia do wyboru; (5) dla specjalności archiwistycznej i nauczycielskiej obowiązkowe praktyki.

Wszyscy studenci bez względu na wybór specjalności lub jego brak realizują ten sam korpus zajęć ogólnych. Na I stopniu są to zajęcia z zakresu: (1) historii epokowej Polski i powszechnej od pradziejów ziem polskich do współczesności; (2) zajęcia wprowadzające do studiowania historii; (3) źródłoznawstwa, w tym w ujęciu epokowym; (4) metodologii. Na II stopniu zajęcia ogólne zostały problematyzowane i ukierunkowane na badania historyczne (**zał. 1.1**). Studenci kierunku historia na I i II stopniu wybierają spośród następujących specjalności: (1) nauczycielska; (2) archiwistyka i zarządzanie dokumentacją; (3) mediewistyka; (4) historia wojskowości; (5) polityka i media w dziejach. Na II stopniu, obok powyższych, mogą wybrać także specjalność kultura klasyczna. Studenci, którzy nie zdecydują się na studiowanie żadnej z wyżej wymienionych specjalności (historia ogólna), realizują zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia, wybierając z korpusu zajęć do wyboru te, które najbardziej odpowiadają ich zainteresowaniom poznawczym i badawczym w wymiarze godzin odpowiadającym specjalnościom. Zajęcia do wyboru dotyczą także studentów specjalności, z tym, że wymiar godzin tych zajęć wraz z przypisanymi do nich punktami ECTS jest pomniejszony o godziny/punkty ECTS przeznaczone na studiowanie wybranej specjalności. Oferta zajęć do wyboru na I i/lub II stopniu obejmuje: (1) ścieżki międzyprzedmiotowe (I i II stopień); (2) wykłady monograficzne (I stopień); (3) wykłady mistrzowskie (II stopień); (4) zajęcia ogólnouniwersyteckie (I i II stopień); (5) seminaria licencjackie i magisterskie (**zał. 1.2**).

Specjalności

Od r. akad. 2020/21 wybór specjalności na kierunku historia odbywa się po 1. sem. 1. roku studiów licencjackich i magisterskich. Do r. akad. 2019/20 wyboru takiego dokonywali kandydaci na studia historyczne na etapie rekrutacji (specjalności z osobnym naborem). Jednak w trosce o bardziej świadome decyzje studentów postanowiliśmy odroczyć moment wyboru specjalności, orientując ich jednocześnie w przedmiocie dostępnych specjalności dzięki włączeniu do programu studiów (sem. 1/rok 1/stopień I) nowych zajęć – „Wprowadzenie do specjalności historycznych”.

Specjalność nauczycielska to najstarsza specjalność na kierunku historia. Jej program ewoluował przez ostatnie 20 lat. Jego trzon od początku stanowiły przedmioty obowiązkowe przewidziane wytycznymi i standardami kształcenia. O jego specyfice decydują PA ściśle powiązane z historią, dydaktyką i metodyką historii, poszerzające oraz pogłębiające zagadnienia związane z szeroko pojętą kulturą historyczną. Od r. akad. 2020/21 studenci realizują zreformowany program kształcenia na studiach I i II stopnia, natomiast studenci, którzy rozpoczęli studia w r. akad. 2019/20 realizują program przejściowy dostosowany do wymogów Standardu (2019). W r. akad. 2021/22 program przejściowy dotyczy jedynie studentów 3. roku studiów I stopnia. Pozostali studenci, w tym studenci studiów II stopnia, realizują nowy program specjalności (**zał. 1.3**). Programy specjalności na I i II stopniu są komplementarne. Podstawą ich opracowania były aktualnie obowiązujące: (1) Standard; (2) Kodeks Etyki Historyka PTH; (3) [Europejski Model Kształcenia Nauczycieli wypracowany przez Association for Teacher Education in Europe](#) (ATEE). Standard nakłada obowiązek zintegrowanego kształcenia: (1) psychologiczno-pedagogicznego; (2) ogólnodydaktycznego i z zakresu emisji głosu; (3) teoretycznego i praktycznego zorientowanych na przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela historii w szkole podstawowej i ponadpodstawowej (dydaktyka historii, praktyki). Kodeks Etyki Historyka w pkt. III.5 określa misję kształcenia przyszłych nauczycieli historii ukierunkowaną na przekaz rzetelnej wiedzy historycznej, myślenie krytyczne, na wielość i różnorodność historycznych interpretacji oraz kulturę prowadzenia sporów i dyskusji o przeszłości w duchu dialogu i wzajemnego

szacunku. Gwarancją realizacji tej misji jest dydaktyka ukierunkowana na profesjonalizm i autonomię nauczycieli historii, z inspiracji Europejskiego Modelu Kształcenia Nauczycieli. Kluczem do osiągnięcia tego celu są wiedza, umiejętności i kompetencje wyniesione z zajęć teoretycznych i praktycznych. Refleksyjność w działaniu powiązana z bardzo dobrym przygotowaniem przedmiotowym jest gwarancją profesjonalizmu przyszłych nauczycieli historii. Treści oraz układ przedmiotów obowiązkowych na specjalności spełniają wymogi Standardu (zał. 1.4). Wszystkie przedmioty realizowane są w zróżnicowanej formie: laboratoriów, ćwiczeń, warsztatów, konwersatoriów, wykładów i praktyk, przy wykorzystaniu bogatej palety nowoczesnych strategii i metod dydaktyki akademickiej. Praktyki zawodowe są integralną częścią programów. Na I stopniu realizowane są: (1) praktyki psychologiczno-pedagogiczne w szkole podstawowej (15 godz./1 ECTS) oraz (2) praktyki zawodowe z historii w szkole podstawowej (60 godz./2 ECTS). Analogiczny rozkład godzinowy/ECTS obowiązuje na II stopniu, z tym, że tam praktyki są realizowane w szkole ponadpodstawowej. Od r. akad. 2019/20 w programie obowiązują laboratoria. Ich celem jest metodyczne wprowadzenie do praktyk pedagogiczno-psychologicznych i zawodowych z historii oraz ich pogłębiona ewaluacja. W ramach organizacji praktyk ZDH współpracuje ze stałym gronem nauczycieli – mentorów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Ze wszystkimi szkołami ćwiczeń podpisywane są porozumienia. Pełnomocniczki praktyk pozostają w stałym kontakcie z nauczycielami, a raz do roku organizowane jest spotkanie wspólne na WH (wyjątkiem był pandemiczny 2020 r.) w celu omówienia programu studiowania, stopnia przygotowania studentów do odbycia praktyki, mocnych i słabych stron tego przygotowania. W 2021 r. na WH powołano trzyosobowy zespół nauczycieli-mentorów tzn. [Zespół ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia Przyszłych Nauczycieli Historii](#) (dalej ZDJKPNH), którego celem jest nie tylko analiza programu kształcenia i analiza przebiegu praktyk zawodowych z historii, lecz także podejmowanie wspólnych inicjatyw edukacyjnych i badawczych nauczycieli, studentów i wykładowców akademickich. Proces organizacji, realizacji i ewaluacji praktyk od III 2020 r. determinuje sytuacja pandemiczna związana z Covid-19. Szczególnie odnosi się to do organizacji i realizacji praktyk w trybie zdalnym lub na żywo z uwzględnieniem sytuacji kwarantanny nakładanej okresowo na nauczycieli-mentorów czy klasy uczniowskie. W tym zakresie stosujemy nowelizację rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie Standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela w zakresie organizacji praktyk w warunkach pandemii. Wykonanie zapisów nowelizacji okazało się możliwe dzięki stałej współpracy ze szkołami ćwiczeń, co zapewniło naszym studentom elastyczność w opracowywaniu harmonogramu pracy i odbywania praktyk także w trybie zdalnym. W szczególnych sytuacjach studenci odbywają praktyki w innych niż współpracujące z WH szkołach ćwiczeń. Wymaga to każdorazowej zgody pełnomocniczki ds. praktyk oraz odbywa się na podstawie osobnego porozumienia. Studenci działają też w dwóch sekcjach Studenckiego Koła Naukowego Historyków im. Gerarda Labudy (dalej SKNH), tj. w Sekcji Dydaktyki Historii oraz Sekcji Animacji Kultury Historycznej. W ramach sekcji studenci uczestniczą w objazdach naukowych, realizują projekty z zakresu kształcenia kompetencji zawodowych, badawczych i miękkich oraz minigranty badawcze i badawczo-dydaktyczne. W ramach działalności naukowej i dydaktycznej współpracują także z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego i pracodawcami na rzecz środowisk uczących się historii, współtworzą wydarzenia z szeroko pojętej kultury historycznej, doskonaląc własny warsztat i budując relacje uczelnia – środowisko szkolne, lokalne (Poznań) i regionalne (Wielkopolska) (zał. 1.5, 1.6, 1.7).

Specjalność archiwistyka i zarządzanie dokumentacją realizowana jest w programie historii na I i II stopniu studiów. Obowiązujące od r. akad. 2020/21 programy dla I i II stopnia są komplementarne. Podstawą ich opracowania był, obok europejskich i krajowych przepisów i wytycznych dotyczących kształcenia historycznego na poziomie uniwersyteckim, także [Kodeks Etyczny Archiwisty](#) (dalej KEA) opracowany i uchwalony na XIII Międzynarodowym Kongresie Archiwów w Pekinie w 1996 r. przy udziale polskiego przedstawiciela Stowarzyszenia Archiwistów Polskich (dalej SAP). Program kształcenia ewoluował przez ostatnie 20 lat. Jego trzon od początku stanowiły przedmioty obowiązkowe wynikające ze specyfiki kształcenia archiwistów na UAM oraz zmieniających się realiów funkcjonowania archiwów polskich i zagranicznych, w tym wytycznych KEA. Kształcenie na I stopniu

odnosi się do archiwów i kancelarii współczesnej, a na II stopniu – do historycznych. W r. akad. 2021/22 na 3. roku studiów licencjackich realizowany jest ostatni rok starego programu kształcenia, obowiązującego od 2016/17 r. Pozostałe roczniki studentów I stopnia, i wszyscy studenci II stopnia, realizują nowy program obowiązujący od 2020/21 r. (zał. 1.8). Wszystkie przedmioty są realizowane w zróżnicowanej formie: zajęć terenowych, ćwiczeń, warsztatów, konwersatoriów, wykładów i praktyk, przy wykorzystaniu bogatej palety nowoczesnych strategii i metod dydaktyki akademickiej, w tym dydaktyki i archiwistyki cyfrowej. Zakład Archiwistyki ściśle współpracuje z doświadczonymi pracownikami archiwów i urzędów poznańskich, zapewniając studentom praktyki na najwyższym poziomie. Studenci zdobywają również doświadczenia zawodowe, uczestnicząc w stażach i wolontariatach. W ramach specjalności działa Sekcja Koła Naukowego Archiwistyki, która umożliwia studentom rozwijanie zainteresowań i kompetencji zawodowych. W ramach działalności naukowej i dydaktycznej studenci współpracują z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego i pracodawcami. Współtworzą wydarzenia z szeroko pojętej kultury historycznej, w tym archiwistycznej, doskonaląc warsztat i budując relacje uczelnia – środowisko lokalne (Poznań) i regionalne (Wielkopolska) (zał.1.9).

Specjalność historia wojskowości na studiach I stopnia jest adresowana przede wszystkim do pasjonatów militariów, armii i historii wojska, działających w grupach rekonstrukcyjnych, a także do tych, którzy chcą zgłębić wiedzę z zakresu dziejów konfliktów zbrojnych oraz zrozumieć mechanizmy nimi rządzące. Program studiów zakłada chronologiczne poznanie zagadnień związanych z dziejami militarnymi człowieka oraz warsztatem pracy historyka wojskowości. Przygotowuje od strony teoretycznej do pracy w służbach mundurowych. Przedmioty specjalnościowe w programie studiów przedstawia załącznik 1.10. Specjalność prowadzona na studiach II stopnia jest przeznaczona dla pasjonatów historii wojskowej, osób chcących zgłębić wiedzę z zakresu historii sztuki wojennej. Program studiów zakłada pogłębione, w ujęciu problemowym, poznanie zagadnień związanych z dziejami militarnymi człowieka. Przygotowuje od strony teoretycznej do pracy w służbach mundurowych oraz muzeach o tematyce militarnej. W ramach specjalności organizowane są objazdy naukowe. Studenci zapoznają się z zabytkowymi fortyfikacjami, eksponatami muzealnymi, a także miejscami, w których doszło do ważnych wydarzeń historycznych, nie tylko militarnych. Objazdy mają na celu zdobycie dodatkowej wiedzy przez studentów, ale również podnoszą ich umiejętności i kwalifikacje dzięki samodzielnemu opracowywaniu odwiedzanych zabytków i prezentowaniu badań na szerszym forum, w tym przypadku uczestników objazdu naukowego. W ramach specjalności działa także Sekcja Studentów Historyków Wojskowości SKNH (zał. 1.11, 1.12).

Specjalność polityka i media w dziejach na studiach I i II stopnia jest udaną próbą nowoczesnego łączenia wiedzy historycznej z politologią, socjologią i kulturoznawstwem. Program został przygotowany na triadzie: myśl polityczna (idee), instytucje polityczne, praktyka polityczna. Celem jest dostarczenie studentom kompetencji merytorycznych i praktycznych, potrzebnych w poszukiwaniu pracy w obszarach administracji państwowej i samorządowej oraz w mediach. Specjalność umożliwia zdobycie szerokiej wiedzy z zakresu polityki polskiej i światowej, pozwala na analizowanie problemów politycznych i społecznych, uczy kreowania wizerunków różnych podmiotów życia publicznego, prowadzenia kampanii wyborczych i zarządzania różnymi instytucjami. Przedmioty specjalnościowe w programie studiów przedstawia załącznik 1.13. W ramach specjalności działa Sekcja Myśli i Kultury Politycznej SKNH. Studenci są organizatorami konferencji naukowych, w tym „Polskość jedna czy trzy? Echa zaborów u progu odzyskania niepodległości oraz współcześnie” (2018), czy spotkań z przedstawicielami życia społecznego i politycznego np. z byłym Prezydentem RP Aleksandrem Kwaśniewskim, które odbyło się w trybie online 6 V 2021 r.

Specjalność mediewistyka pozostaje do wyboru na studiach I i II stopnia, nawiązując do stuletniej tradycji poznańskich studiów i seminariów uniwersyteckich z zakresu średniowiecza. Studenci otrzymują przygotowanie do badań z zakresu dziejów średniowiecza polskiego i powszechnego. Program specjalności jest adresowany do nielicznej grupy studentów o wyraźnie sprofilowanych

zainteresowaniach badawczych (zał. 1. 14). W ramach specjalności działa Sekcja Mediewistyczna SKNH.

Specjalność kultura klasyczna to unikatowa specjalność na studiach II stopnia od r. akad. 2014/15. Jej program został wypracowany w ramach konsorcjum European Master in Classical Cultures (dalej EMCC), oferując podwójny dyplom magistra – na zasadzie pełnej uznawalności (dyplom polski i jednej z instytucji współpracujących w ramach EMCC). Program zakłada połączone studia historyczne, filologiczne i archeologiczne w ramach pełnego wykształcenia badacza antyku (w wypadku WH UAM dominująca jest historia). Studenci studiujący w ramach EMCC otrzymują elastyczny plan zajęć, który odpowiada instytucji partnerskiej, a student układa plan w porozumieniu z koordynatorem lub promotorem (*tutoring*). Do wyboru, poza powyższymi zajęciami, są też te oferowane na kierunkach archeologia oraz filologia klasyczna, z obowiązkowym zachowaniem ponad 50% pkt. ECTS z przedmiotów historycznych. Przedmioty specjalnościowe przedstawia **załącznik 1.15**.

Dorobek badawczy, naukowy i publikacyjny kadry dydaktycznej

Działalność naukowa WH ma bezpośredni wpływ na program studiów historycznych I i II stopnia, a przedmioty ogólne oraz specjalizacyjne i przedmioty do wyboru, w tym wykłady, ścieżki międzyprzedmiotowe, monograficzne, mistrzowskie i seminaria, ściśle korespondują z badaniami i dorobkiem publikacyjnym kadry badawczo-dydaktycznej. Kadra WH z powodzeniem pozyskuje i realizuje granty badawcze (zał. 1. 16) oraz publikuje ich wyniki. W l. 2017-21 na WH zrealizowano 56 grantów badawczych i opublikowano 2049 prac naukowych. Najważniejsze publikacje zawiera **załącznik 1.17**). Kształcenie przyszłych historyków na WH pozostaje w ścisłym związku z profilem badań poszczególnych pracowników Wydziału i jednostek WH i ma charakter wszechstronny, kompleksowy i specjalistyczny. W **załączniku 1.18** zestawiono przykłady powiązań między efektami badań prowadzonych w ramach grantów i treściami będącymi przedmiotem nauczania i uczenia się na kierunku historia.

Studiowanie przez badanie

Wydział Historii inicjuje, wspiera i promuje dobre praktyki związane z inicjatywą/udziałem studentów w projektach badawczych. Studenci otrzymują także wsparcie grantowe w zakresie realizacji projektów własnych. Od 2020 r. przyznawane są studenckie minigranty badawcze. Ich celem jest podniesienie jakości kształcenia oraz wprowadzenie studentów w system składania wniosków o finansowanie badań i ich rozliczanie. Konkurs ma charakter ciągły. Od 2019 r. studenci mają możliwość ubiegania się w drodze konkursu o granty w ramach uniwersyteckiego programu ID-UB, a także konkursu projakościowego Prorektora UAM ds. studenckich i kształcenia „Uniwersytet Jutra”. Przykłady udziału studentów w wybranych inicjatywach badawczych i doskonalących zawiera **załącznik 1.19**. Miarą jakości kształcenia na kierunku historia w związku z rozwojem naukowym kadry badawczo-dydaktycznej i studentów oraz powiązaniem nauki i dydaktyki pozostają nagrody, wyróżnienia i stypendia za wybitną działalność naukową, co w wyborze zawierają **załączniki 1.20, 1.21**.

W odpowiedzi na potrzeby rynku pracy i w trosce o jakość karier zawodowych absolwentów kładzie się nacisk na zaawansowaną, pogłębioną i specjalistyczną wiedzę oraz umiejętności i kompetencje wynikające z historii jako przedmiotu poznania, badania, edukacji, ochrony i popularyzacji dziedzictwa przeszłości. Praktyczne wykorzystanie wiedzy historycznej i praktykowanie umiejętności oraz kompetencji społecznych przypisanych do dyscypliny HISTORIA umożliwiają staże i praktyki zawodowe, a także projekty badawczo-dydaktyczne, społeczne i edukacyjne realizowane we współpracy lub w odpowiedzi na potrzeby i zaproszenie potencjalnych pracodawców. Stąd obecność studentów w muzeach historycznych Poznania i Wielkopolski, w Poznańskim Centrum Dziedzictwa, centrach edukacji, popularyzacji i interpretacji dziedzictwa i kultury historycznej, w organizacjach pozarządowych i w szkołach różnego szczebla i profilu, a także udział pracodawców i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w wydarzeniach organizowanych na terenie uczelni, czego

przykłady zawiera **załącznik 1.22**. W licznych projektach, realizowanych przez studentów, wątkiem przewodnim jest doskonalenie i prezentacja wiedzy, umiejętności i kompetencji zawodowych i kompetencji miękkich zdobywanych podczas studiów. Wskazuje to na wysoki studencki potencjał pracy w zawodach historycznych, od nauczycielstwa i archiwistyki poczynając, a na animacji kultury historycznej w muzeach, archiwach i mediach kończąc.

Od 2012 r. przy WH działał Zespół doradczy ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, a od 2020 r. jest to [Rada Ekspertów Zewnętrznych](#) (dalej REZ). Ze względu na specyfikę współpracy ze szkołami na rzecz kształcenia przyszłych nauczycieli historii w r. akad. 2021/22 (kadencja 2021-24) powołano także [Zespół ds. Doskonalenia Jakości Kształcenia Przyszłych Nauczycieli Historii](#) (dalej ZDJKPNH). Doskonalenie programów studiów oraz zapewnianie jakości kształcenia jest ściśle powiązane z opiniami formułowanymi przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. W pierwszym przypadku mowa jest o kadrze naukowo-dydaktycznej i studentach oraz ich reprezentacjach tj. o Radzie Programowej kierunku historia (dalej RPH) oraz Samorządzie Studentów WH. RPH nie tylko reprezentuje wartości i interesy całej kadry, ale także inicjuje zmiany programowe i promuje dobre praktyki kształcenia we własnej społeczności. Samorząd Studentów aktywnie uczestniczy w opiniowaniu programów i planów studiów, a także wysuwa postulaty ich doskonalenia. W drugim wypadku – interesariuszy zewnętrznych – kluczowa jest współpraca z REZ, która co najmniej raz w cyklu kształcenia uczestniczy w prezentacji programów studiów oraz wyników ich ewaluacji, a także formułuje opinie i oceny dotyczące ich poszczególnych elementów. W tym samym trybie działa ZDJKPNH, który jest reprezentacją znacznie szerszego grona nauczycieli-mentorów współpracujących i opiniujących kształcenie przyszłych nauczycieli historii.

Absolwenci studiów I stopnia uzyskują wszechstronną, zaawansowaną i specjalistyczną wiedzę historyczną (**zał. 1.23**). Studia na kierunku historia pozwalają na podejmowanie pracy w różnych zawodach wymagających wiedzy historycznej w stopniu zaawansowanym. Wyniesione ze studiów umiejętności analityczne, krytycznego i samodzielnego myślenia, a także problematyzowania i rozwiązywania typowych zagadnień badawczych w pracy indywidualnej i zespołowej oraz znajomość języka obcego nowożytnego na poziomie B2 ESOKJ i jednego języka starożytnego, przygotowują absolwentów do działania w wielu zawodach wymagających kompetencji pracy zespołowej, komunikatywności i kreatywności.

Absolwenci specjalności archiwistyka i zarządzanie dokumentacją otrzymują wiedzę specjalistyczną, umiejętności i kompetencje teoretyczne i praktyczne z zakresu archiwistyki współczesnej, w tym: podstaw archiwistyki, metodyki pracy archiwalnej, zarządzania dokumentacją współczesną, kancelarii współczesnej, rozwoju form kancelaryjnych, prawa archiwalnego i administracyjnego, profilaktyki i konserwacji, historii archiwów oraz informacji naukowej, umożliwiające kontynuację studiów na II stopniu studiów. Absolwenci specjalności nauczycielskiej otrzymują wiedzę specjalistyczną oraz umiejętności i kompetencje teoretyczne i praktyczne z podstaw pedagogiki, psychologii, emisji głosu, dydaktyki i dydaktyki historii, niezbędne do kontynuacji studiów nauczycielskich na II stopniu i uzyskania kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela historii po ich ukończeniu. Absolwenci specjalności mediewistyka, polityka i media w dziejach oraz historii wojskowości otrzymują specjalistyczną wiedzę historyczną zgodnie z profilem studiowanej specjalności. Studia I stopnia kończą się tytułem licencjata. Ich ukończenie jest podstawą do kontynuacji kształcenia na kierunku historia i kierunkach pokrewnych na studiach II stopnia.

Absolwenci studiów II stopnia posiadają pogłębioną, ugruntowaną i specjalistyczną wiedzę w zakresie historii Polski i historii powszechnej od wczesnej starożytności do początków XXI w. w ujęciu problemowym. Wyniesione ze studiów i pogłębione umiejętności analityczne, krytycznego i samodzielnego myślenia, a także umiejętność stawiania i rozwiązywania nowych problemów badawczych w pracy indywidualnej i zespołowej wraz z umiejętnością kierowania nią oraz znajomość języka obcego nowożytnego na poziomie B2+ ESOKJ, przygotowują ich do profesjonalnego działania

w wielu zawodach wymagających specjalistycznych wiedzy, umiejętności i kompetencji historycznych i społecznych. Absolwenci specjalności archiwistyka i zarządzanie dokumentacją posiadają gruntowną i pogłębioną wiedzę, umiejętności i kompetencje teoretyczne i praktyczne w zakresie archiwistyki historycznej i zarządzania dokumentacją. Są przygotowani do samodzielnego wykonywania zadań na stanowisku archiwisty i specjalisty w zakresie zarządzania dokumentacją. Absolwenci specjalności nauczycielskiej posiadają pogłębioną, specjalistyczną wiedzę, umiejętności i kompetencje teoretyczne i praktyczne z: podstaw pedagogiki, psychologii, dydaktyki historii, w tym wiedzę i umiejętności badawcze z zakresu dydaktyki historii i kultury historycznej. Absolwenci uzyskują dyplom magistra. Są przygotowani do pracy we wszystkich typach szkół jako nauczyciele historii. Absolwenci pozostałych specjalności, w tym: historii wojskowości, mediewistyki, polityki i mediów w dziejach oraz kultury klasycznej otrzymują zaawansowaną, pogłębioną i specjalistyczną wiedzę historyczną w nawiązaniu do tematyki studiowanej specjalności. Studia II stopnia kończą się tytułem magistra. Przygotowanie merytoryczne oraz nabycie w zakresie specyficznym dla historii i jej specjalności umiejętności i kompetencji społecznych, umożliwia pracę absolwentów w zawodach związanych z szeroko pojętą kulturą i edukacją historyczną, w tym: w archiwach, bibliotekach, szkołach (po studiach II stopnia), muzeach, centrach interpretacji historycznej, wydawnictwach, mediach i instytucjach upowszechniających wyniki badań historycznych oraz popularyzujących wiedzę historyczną w formie analogowej i cyfrowej. Ukończenie studiów II stopnia jest podstawą ubiegania się o przyjęcie na studia III stopnia.

W nawiązaniu do Strategii Rozwoju UAM i mając świadomość współczesnych uwarunkowań systemowych organizacji nauki i dydaktyki w Europie, Polsce oraz na UAM, a także cywilizacyjnych wyzwań w wymiarze globalnym, krajowym i regionalnym, WH stoi na stanowisku, że dobry program studiów, to program ściśle wiążący kształcenie z nauką i badaniami naukowymi. Dlatego na WH przywiązuje się ogromną wagę do przedmiotów badawczych, tworząc przestrzeń dla ich realizacji na studiach I i II stopnia. Mając na względzie przeszłość jako przedmiot badań, nie zapomina się o teraźniejszości i przyszłości. Kształcenie historyczne to zatem profesjonalne przygotowanie zawodowe absolwentów kierunku. Sprzyja temu jedność badań i kształcenia oraz innowacyjna, zróżnicowana i atrakcyjna oferta programowa, tworzona we współpracy z kadrami badawczo-dydaktyczną WH, ze studentami, otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami. Inspiracji dla badań i dydaktyki akademickiej dostarcza także współpraca i wymiana z zagranicznymi placówkami badawczo-dydaktycznymi oraz troska o poszerzanie oferty dydaktycznej prowadzonej w językach obcych, czemu ma sprzyjać zapewnianie, monitorowanie i doskonalenie jakości kształcenia językowego przyszłych historyków oraz ich coraz większy udział w programach wymiany studenckiej ERASMUS i w zajęciach prowadzonych w językach obcych.

Łączeniu badań z dydaktyką towarzyszy stałe poszerzanie i wzbogacanie o nowe treści i ujęcia oferty zajęć do wyboru. Ich problematykę i zakres merytoryczny określają wykładowcy w odpowiedzi na zindywidualizowane potrzeby studentów. Kadra oraz studenci dają wyraz zainteresowaniom badawczym i dydaktycznym, organizując liczne międzynarodowe i krajowe konferencje naukowe, uczestnicząc w krajowych i regionalnych projektach badawczych i badawczo-dydaktycznych, także adresowanych i realizowanych na zaproszenie interesariuszy zewnętrznych i potencjalnych pracodawców. Ambicją kadry WH jest stałe wzajemne wspieranie się w podejmowaniu wyzwań naukowych i dydaktycznych oraz dzielenie się doświadczeniami wyniesionymi ze studiów, krajowych i zagranicznych, czemu służą konferencje i laboratoria projakościowe na WH, w Szkole Nauk Humanistycznych oraz w Uniwersytecie. Liczna kadra badawczo-dydaktyczna WH zapewnia realizację kompleksowego, bogatego i różnorodnego pod względem poznawczym, kształtowanych umiejętności i kompetencji programu na 6 i 7 poziomie PRK. Jednocześnie społeczność WH ma świadomość, że nie działa w próżni, a zdobywanie wiedzy, rozwój umiejętności i kompetencji jest zadaniem całościowym (LifeLong Learning). Działania tego typu wpływają zarówno na jakość życia zawodowego, jak i osobistego absolwentów w wymiarze indywidualnym i społecznym, w skali lokalnej, regionalnej, krajowej, europejskiej, a dziś także globalnej. W tym zakresie WH dokłada

starań, by pozostawać w zgodzie z zaleceniami Rady UE z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2018/C 189/01). WH zobligowany do realizacji europejskich i krajowych dyrektyw, wytycznych, standardów i kodeksów etycznych oraz zawodowych w kształceniu przyszłych historyków stale doskonali kształcenie archiwistyczne i nauczycielskie. WH zorientowany na studentów i indywidualizację procesu kształcenia oferuje także inne specjalności, w tym wysoko specjalistyczne i realizowane we współpracy międzynarodowej.

Efekty uczenia się (dalej EU) na kierunku historia na [I](#) i [II stopniu studiów](#) przyjęte uchwałą nr 274/2018/2019 Senatu UAM z dnia 27 maja 2019 r. są zgodne z koncepcją programu oraz celami kształcenia charakterystycznymi dla studiów o profilu ogólnoakademickim. Uwzględniają wymogi 6 i 7 poziomu PRK. Pozostają też w ścisłym związku z aktualnym stanem wiedzy historycznej w Polsce i na świecie oraz wpisują się w działalność naukową prowadzoną w dyscyplinie HISTORIA na UAM.

W trosce o rzetelność wiedzy i w odpowiedzi na współczesne wyzwania cywilizacyjne, w tym: (1) budowania społeczeństwa wiedzy; (2) uwzględniania potrzeb rynku pracy oraz (3) dbałości o jakość karier zawodowych absolwentów na kierunku historia przekazujemy wszechstronną, zaawansowaną (I stopień), pogłębioną i specjalistyczną (stopień II) wiedzę w zakresie: (1) historii epokowej Polski i powszechnej (**zał. 1.24**); (2) wiedzy źródłoznawczej, metodologicznej i z zakresu metod badawczych w warsztacie historyka (**zał. 1.25**); (3) instytucjonalnego obiegu wiedzy historycznej (**zał. 1.26**). EU oraz program kształcenia realizowany na kierunku historia wskazują także na powiązania wiedzy historycznej z wiedzą ogólnohumanistyczną, a kontekstowo z wiedzą z zakresu nauk społecznych i innych dyscyplin i dziedzin nauki, których treści, metody i narzędzia mają zastosowanie w pracy historyka (**zał. 1.27**).

W zakresie umiejętności kluczowe w pracy przyszłego historyka jest stałe, systematyczne, zaawansowane (I stopień), pogłębione i specjalistyczne (II stopień): (1) rozpoznawanie, wyszukiwanie, porządkowanie, hierarchizowanie, analizowanie i interpretowanie informacji o przeszłości na podstawie różnych źródeł, ich zasobów i baz, w tym cyfrowych; (2) rozwijanie umiejętności badawczych, w tym trafnego ze względu na podjęty problem badawczy dobierania metod i technik badań historycznych i pokrewnych wg wskazówek opiekuna naukowego (I stopień) i samodzielnie, posługując się w sposób pogłębiony teoriami i paradygmatami badawczymi w wybranej sferze nauk historycznych (II stopień) (**zał. 1.28**). Podstawą sukcesu zawodowego przyszłych historyków jest zaawansowana (I stopień), stale doskonalona i pogłębiana (II stopień) umiejętność komunikowania się w mowie i piśmie przy użyciu terminologii z zakresu nauk historycznych i pokrewnych, w języku polskim, wybranym języku nowożytnym (na poziomie B2 i B2+ ESOKJ) i starożytnym, z rozróżnieniem form pisarstwa i wypowiedzi akademickiej oraz zastosowaniem zasad i procedur ich tworzenia i prezentowania charakterystycznych dla historii z zachowaniem poszanowania praw autorskich twórców (**zał. 1.29**). Gwarancją rzetelności wiedzy historycznej i autonomii zawodowej przyszłych historyków jest umiejętność analitycznego, krytycznego i samodzielnego myślenia. Zaawansowane na stopniu I, umiejętności te są pogłębiane i doskonalone na stopniu II studiów historycznych (**zał. 1.30**). Troska o rozwijanie umiejętności organizowania pracy własnej, pracy w zespole i kierowania zespołem, powiązana z praktyką badawczą, archiwistyczną, edukacyjną, chroniącą dziedzictwo i popularyzującą wiedzę historyczną, stanowi ważny kapitał kształtowania przez absolwentów wartościowej i satysfakcjonującej kultury pracy (**zał. 1.31**).

Koncepcja kształcenia na kierunku historia zakłada stałą troskę o kompetencje społeczne przyszłych historyków, w tym o poszanowanie praw człowieka i swobód obywatelskich. Celem studiowania jest zapewnienie wszechstronnego rozwoju (uczenie się i badania) w przestrzeni wolności i otwartości na różnice, w przyjaznej atmosferze zrozumienia odrębności oraz wzajemnego szacunku. Wielość podejść teoretycznych i światopoglądowych w badaniach i kształceniu historycznym jest kwestią wolności akademickiej rozumianej jako aktywne, racjonalne, odpowiedzialne, etyczne i profesjonalne

badanie, ochrona dziedzictwa historycznego, nauczanie i uczenie się oraz upowszechnianie wiedzy historycznej (zał. 1.32).

Zaawansowana (stopień I) i pogłębiona (stopień II) wiedza historyczna, obudowana umiejętnością myślenia etycznego, krytycznego, twórczego i innowacyjnego, warunkuje wysokie kompetencje inspirującego poznawczo i samodzielnego interpretowania przeszłości, ochrony jej dziedzictwa, świadomego i odpowiedzialnego kształtowania teraźniejszości i przyszłości wspólnoty lokalnej, obywatelskiej, narodowej i europejskiej (zał. 1.33).

Powiązanie EU na kierunku historia oraz ogólnych i szczegółowych EU przewidzianych w Standardzie ma charakter kontekstowy. Zgodnie z misją historii uniwersyteckiej przyjęto zasadę jak najściślejszego wiązania EU dla grupy przedmiotów historycznych (A1 w Standardzie) z efektami odniesionymi do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z grupy przedmiotów psychologicznych, pedagogicznych i dydaktycznych, w tym dydaktyczno-historycznych (B, C i D w Standardzie). Ponadto program specjalności nauczycielskiej przewiduje obok wskazanych Standardem, także przedmioty autorskie, co nadal przekłada się na realizację powiązanych (z jednej strony ze Standardem, a z drugiej ze specyfiką historii jako przedmiotu poznania i nauczania–uczenia się) kierunkowych EU przygotowujących do pracy w zawodzie nauczyciela historii. Oznacza to, że zawsze tam, gdzie w kierunkowych EU mowa jest o wiedzy, umiejętnościach i kompetencjach społecznych przygotowujących do wykonywania zawodu historyka, uwzględniamy i uszczegóławiamy je w kontekście kształcenia przyszłych nauczycieli historii (zał. 1.34, 1.35).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Treści zawarte w programie studiów na kierunku historia I i II stopnia odpowiadają przyjętym EU ([PRK poziom 6 dla studiów I stopnia](#) i [poziom 7 dla studiów II stopnia](#)) i są dostosowane do poziomu oraz specyfiki kształcenia w dyscyplinie HISTORIA ([Uchwała Senatu UAM z dnia 27 maja 2019 nr 274//2018/2019](#)). Powiązanie treści programowych z kierunkowymi EU w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zawierają tabele weryfikujące realizację EU na kierunku historia (zał. 2.1), które stanowią integralną część programu studiów. Kształcenie odbywa się w korelacji z badaniami naukowymi prowadzonymi przez pracowników WH i uwzględnia aktualny stan wiedzy w zakresie dyscypliny. Zakres chronologiczny i tematyka poszczególnych przedmiotów są powiązane z działalnością naukową prowadzących zajęcia.

Kluczowe treści programowe na [studiach I stopnia](#) (program zatwierdzony [Uchwałą nr 434/2019/2020 Senatu UAM z dnia 27 kwietnia 2020 r.](#)) obowiązujące studentów kierunku historia ogólna oraz historia ze specjalnościami obejmują zakres wiedzy dotyczący wszystkich epok historycznych, ułożonych w porządku chronologicznym (od pradziejów do historii współczesnej) i przypisanych do każdego sem. studiów. Treści te odnoszą się do EU, które w tabeli weryfikującej powtarzają się najczęściej, są to: (K_W01, K_W04, K_W05). W zakresie umiejętności są to np. EU, które dotyczą samodzielnego zdobywania i porządkowania wiedzy z pomocą opiekuna naukowego oraz prezentowania efektów swojej pracy w uporządkowanej formie (np. K_U01; K_U02; K_U05; K_U09). W programie I stopnia zawarta jest grupa przedmiotów obowiązkowych, przygotowujących do prowadzenia badań historycznych, które skupiają się na wiedzy i kształceniu umiejętności związanych z opanowaniem warsztatu naukowego historyka. („Wprowadzenie do historii”, „e-historia”, „Formy wypowiedzi akademickiej”, „Nauki pomocnicze historii”, „Metodologia historii” i „Historia historiografii” oraz „Przegląd źródeł” dla poszczególnych epok historycznych realizowany w formie warsztatów). W programie studiów obowiązującym od r. akad. 2021/22 został dodany obowiązkowy przedmiot „Wprowadzenie do specjalności historycznych”, który przygotowuje studentów I roku do wyboru specjalności po zakończeniu 1. sem. Program studiów I stopnia zawiera

przedmioty obowiązkowe przygotowujące do napisania pracy dyplomowej – seminarium licencjackie oraz proseminarium licencjackie, które jest prowadzone w formie warsztatów (po raz ostatni w r. akad. 2021/22). Studenci mają możliwość wyboru prowadzącego seminarium i proseminarium zgodnie ze swoimi zainteresowaniami naukowymi i w powiązaniu z badaniami naukowymi prowadzącego.

Grupa przedmiotów kursowych związanych z wiedzą i umiejętnościami dotyczącymi badań historycznych i funkcjonowania warsztatu naukowego historyka jest realizowana m.in. w odniesieniu do EU: (K_W02, K_W07, K_W08, K_W10), które obejmują terminologię z zakresu nauk historycznych, metodologię historii, metody analizy i interpretacji źródeł historycznych oraz historiografię i rozwój badań historycznych. Kluczowe umiejętności odnoszące się do ww. treści związane są z EU K_U01 do K_U08 i dotyczą analizy oraz krytyki źródeł historycznych, gromadzenia informacji z różnych źródeł oraz podsumowywania i prezentowania efektów analiz. Treści kształcenia na I stopniu, które przygotowują do samodzielnego pozyskiwania wiedzy i rozwijania umiejętności badawczych w zakresie historii odnoszą się m.in. do następujących EU: (K_U02, K_U04, K_U06, K_U08, K_U18). EU oraz dotyczące umiejętności pozyskiwania informacji z różnych źródeł, w tym z zasobów Internetu i wykorzystania multimediów, są realizowane podczas obowiązkowych zajęć *e-historii* dla wszystkich studentów (30 godz./2 ECTS), prowadzonych w formie ćwiczeń. W programie studiów I stopnia znajduje się obowiązkowy wykład (30 godz./5 ECTS) z nauk społecznych „Podstawy ekonomii” oraz warsztaty „Podstawy przedsiębiorczości” (15 godz./1 ECTS), które łącznie wypełniają wymogi Zarządzenia Rektora UAM nr 385/2019/2020 z dnia 9 grudnia 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących zasad tworzenia programów studiów § 10.

Dla studentów I stopnia przygotowana jest pula zajęć do wyboru; są to wykłady monograficzne oraz ścieżki międzyprzedmiotowe, które umożliwiają studentom pogłębienie własnych zainteresowań i indywidualizują proces kształcenia. Łączna liczba punktów ECTS, które student musi uzyskać w ramach zajęć do wyboru, zgodnie z ww. Zarządzeniem wynosi 54. Dodatkowo, zgodnie z Zarządzeniem [Rektora UAM](#), zwiększono liczbę zajęć ogólnouniwersyteckich, które również są zajęciami do wyboru, do 60 godz.

Program studiów I stopnia obejmuje kształcenie studentów historii wszystkich specjalności w zakresie języka starożytnego (K_U16). Studenci uczestniczą w lektoracie z j. łacińskiego, który trwa 2 sem. (60 godz./4 ECTS) oraz mają możliwość wyboru ścieżek z zakresu języków starożytnych: akadyjskiego, sumeryjskiego, starogreckiego, a także łaciny średniowiecznej, j. niemieckiego i czeskiego.

Studenci biorą również udział w lektoracie z języka nowożytnego (do wyboru j. angielski, j. niemiecki, j. francuski, łącznie w wymiarze 120 godz.), który kończy się w 5. sem. egzaminem certyfikacyjnym na poziomie B2 (K_U17). Lektoraty prowadzone są przez pracowników Studium Języków Obcych UAM, zgodnie z wymaganiami ESOKJ. Kształcenie kompetencji językowych odbywa się również podczas wykładów monograficznych (zajęcia do wyboru) prowadzonych w języku angielskim (zob. opis kryterium 7 niniejszego raportu).

Ważną rolę w procesie kształcenia na studiach I stopnia odgrywają treści, które wiążą się z kształtowaniem postaw i kompetencji społecznych opartych na szacunku dla tradycji, otwartości i tolerancji, które nawiązują do EU K_K02 (absolwent jest gotów do uznania i poszanowania różnych punktów widzenia wynikających z podłoża narodowego, kulturowego, społecznego i historycznego). Treści programowe odnoszą się także do etycznych aspektów pracy historyka oraz aktywnej postawy związanej z propagowaniem wiedzy historycznej w środowisku lokalnym, co jest związane z realizacją EU K_K01 oraz K_K05 (absolwent jest gotów do umiejętnego i aktywnego propagowania wiedzy i pamięci historycznej w środowisku lokalnym). Program studiów obejmuje również zajęcia obowiązkowe z W-F, szkolenia bibliotecznego oraz w zakresie BHP.

W r. akad. 2021/22 studentów specjalności nauczycielskiej na 3. roku obowiązuje program przejściowy. Realizują oni program, który na I stopniu obowiązywał od r. akad. 2015/16, natomiast na II stopniu od r. akad. 2016/17 (modyfikacja dotychczasowego programu). Program ten jest zgodny z obowiązującymi EU i przygotowuje do podjęcia studiów II stopnia w celu uzyskania kwalifikacji niezbędnych do wykonywania zawodu nauczyciela. Przedmioty w programie przejściowym zostały skorygowane (Uchwała 16/RP Hist/WH/2020 z dnia 10 marca 2020 r. – zał. 2.2) zgodnie z obowiązującym [Standardem](#).

Koncepcja programu na studiach II stopnia zakłada kontynuację kształcenia w zakresie historii przez pogłębienie i poszerzenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskanych w ramach studiów I stopnia. Przy konstruowaniu programu uwzględniono proces progresji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, wyeliminowano powtarzalność treści, a EU dostosowano do II stopnia studiów zgodnie z wytycznymi PRK. W trakcie studiów na II stopniu realizowane są przedmioty obowiązujące studentów wszystkich specjalności, które pozwalają na szczegółowe poznanie specyfiki przedmiotowej i metod badań historycznych, powiązań historii z innymi dziedzinami nauki oraz miejsca historii wśród innych nauk („Badania dziejów kultury”, „Badania dziejów regionalnych”, „Badanie dziejów globalnych”, „Metody badań w naukach historycznych”, „Badania dziejów gospodarczych”, „Badania dziejów idei politycznych”). Treści te realizowane są w odniesieniu do EU **K_W01-K_W15**, a w zakresie umiejętności **K_U01-K_U15** oraz **K_U18**. W zakresie kompetencji społecznych w ramach ww. przedmiotów realizowane są EU **K_K01 do K_K10**. W programie dla studentów wszystkich specjalności, zgodnie z Zarządzeniem Rektora UAM ([nr 383/ 2019/2020 z dnia 9 grudnia 2019 r.](#) wraz ze zm.: [nr 49/2020/2021 z dnia 19 stycznia 2021 r.](#) w sprawie zmiany zarządzenia nr 383), został wprowadzony przedmiot „Ekonomia i systemy gospodarczo-społeczne w XX i XXI wieku” (30 godz./5 ECTS), którego treści m.in. odnoszą się do EU **K_W05** i **K_W06** i dotyczą relacji między przeszłością a teraźniejszością oraz powiązań historii z aktualnymi problemami społecznymi i gospodarczymi.

Kompetencje językowe na II stopniu studiów historycznych kształcone są w ramach lektoratów z języka nowożytnego przez 2 sem. (60 godz./4 ECTS), podczas których studenci czytają teksty historyczne/przedmiotowe w języku obcym i poznają terminologię specjalistyczną (**K_W16**, **K_U16**). Ponadto kształcenie w zakresie języków odbywa się na zajęciach realizowanych w ramach specjalności: mediewistyka (łacina średniowieczna) i kultura klasyczna (j. grecki lub łaciński do wyboru) oraz ścieżek międzyprzedmiotowych: „Podstawy języka i kultury greckiej”, „Podstawy języka i kultury łacińskiej”, „Język grecki z elementami kultury antycznej”. Pogłębione umiejętności związane z pozyskiwaniem informacji z różnych źródeł, w tym Internetu oraz korzystania z technologii informacyjnej w zakresie tematycznym dyscypliny (**K_U07**; **K_U18**) są realizowane podczas seminariów magisterskich oraz dodatkowo na wybranych przedmiotach specjalistycznych. W puli zajęć do wyboru znajdują się ścieżki międzyprzedmiotowe, wykłady mistrzowskie oraz zajęcia ogólnouniwersyteckie (30 godz.), a także seminaria magisterskie, które realizują kierunkowe EU przygotowujące do prowadzenia samodzielnych badań naukowych i prezentowania ich wyników. Łączna liczba punktów ECTS w ramach zajęć do wyboru, które student musi uzyskać podczas studiów, wynosi 59. Studenci kierunku historia ogólna poszerzają wiedzę zgodnie ze swoimi zainteresowaniami na ścieżkach międzyprzedmiotowych, wykładach mistrzowskich oraz w ramach zajęć ogólnouniwersyteckich.

Treści programowe podlegają weryfikacji i mogą być aktualizowane wraz z kolejną zmianą programu, co podlega stosownej procedurze regulowanej wewnętrznymi przepisami UAM. Zgodność treści kształcenia z EU sprawdzana jest w procesie weryfikacji oraz w wyniku analizy ankiet ewaluacyjnych. Do 2019 r. weryfikacją osiągnięcia EK/EU zajmował się w ramach dawnego Wydziału Historycznego Wydziałowy Zespół Oceny Jakości Kształcenia (dalej WZOJK), a w ramach IH – specjalne zespoły monitorujące jakość kształcenia. Obecnie, po restrukturyzacji WH, analizą EU ww. obszaru zajmuje się Zespół ds. monitorowania jakości kształcenia (dalej ZMJK) oraz Pełnomocnik ds. kart przedmiotów

koordynujący sprawdzanie kart przedmiotowych pod względem dostosowania formy, metod i nakładu godzin pracy własnej studenta do zamierzonych EU i punktów ECTS (zob. np. **zał. 2.3**).

W grupach przedmiotów specjalnościowych (specjalności) realizowane są kierunkowe EU w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla I stopnia i oddzielnie dla II stopnia studiów. Na specjalności nauczycielskiej treści programowe wchodzi w zakres modułów: merytorycznego (moduł A), psychologiczno-pedagogicznego (moduł B), podstaw dydaktyki i emisji głosu (moduł C) oraz przygotowania dydaktycznego (moduł D). Program ww. specjalności jest rozłożony na dwa etapy: część zajęć realizowana jest na studiach I stopnia, a część na studiach II stopnia. Program przejściowy w l. 2019-22 oraz zreformowany w r. akad. 2020/21 jest zgodny z wytycznymi Standardu oraz Ośrodka Koordynacyjno-Programowego Kształcenia Nauczycieli UAM.

W planach zajęć podawane są informacje dla poszczególnych specjalności i roczników o osobach prowadzących zajęcia, liczbie grup, miejscu odbywania zajęć, czasie odbywania zajęć, wymiarze godzinowym przedmiotu oraz formie zajęć i liczbie punktów ECTS dla przedmiotu. Informacje te zgodne są z programem studiów obowiązującym w danym r. akad. Plan studiów dla I i II stopnia dla wszystkich specjalności jest ułożony tak, by gwarantować studentom możliwość uzyskania odpowiedniej liczby punktów ECTS. Układ zajęć w siatce programowej dla I i II stopnia studiów gwarantuje studentom progres wiedzy i umiejętności w stosunku do studiów na poszczególnych latach w całym cyklu nauczania (**zał. 2.3**).

Plan zajęć wraz z obsadą jest zatwierdzany uchwałami RPH dwa razy w każdym roku akademickim i jest konsultowany ze studentami (uchwały i opinie studentów za l. akad. 2020/21 i 2021/22 zawiera **zał. 2.2**). Po zaakceptowaniu, plan zajęć jest zamieszczany na [stronie internetowej WH](#) oraz wywieszany w formie wydruku na przygotowanej do tego tablicy.

Plan studiów zakłada realizację programu nauczania z zakresu wszystkich epok historycznych. Dla ukończenia I stopnia studiów wymagane jest zrealizowanie 6 sem. i zdobycie 180 pkt. ECTS; dla II stopnia studiów – odpowiednio 4 sem. i 120 ECTS. W związku z wymogiem dostosowania programu do Standardu wprowadzono program przejściowy obowiązujący w l. akad. 2019/20 i 2020/21 (Uchwały nr 16 i nr 17 RPH z dnia 10 III 2020 r.). Studenci specjalności nauczycielskiej 3. roku w bieżącym r. akad. w ramach programu przejściowego realizują standardy przygotowujące do zawodu nauczyciela z 2012 r., z uwzględnieniem zmian w [Standardzie](#) z 2019 r. (**zał. 2.2**).

Program studiów dla I stopnia studiów dla kierunku historia został podzielony na kilka planów: plan wspólny dla wszystkich studentów (zajęcia ogólne) i plany zajęć realizowanych na poszczególnych specjalnościach. Plan przedmiotów wspólnych realizowany jest przez 6 sem. dla I stopnia studiów i 4 sem. dla II stopnia. Wymiar godzin/ECTS dla I stopnia zakłada: zajęcia ogólne 1015 godz./89 ECTS; zajęcia na specjalnościach 480 godz./37 ECTS. Łącznie zajęcia do wyboru stanowią 570 godz./ dla historii ogólnej 86 ECTS, dla historii ze specjalnościami 86 ECTS, dla historii nauczycielskiej 79 ECTS. Dodatkowo, historia ogólna realizuje 390 godz./37 ECTS, a w ramach zajęć na specjalnościach realizowane jest 480 godz./37 ECTS. Dla całego kierunku w ramach zajęć do wyboru prowadzonych jest 570 godz./54 ECTS. Łącznie na I stopniu realizowane jest 2065 godz./180 ECTS, w wypadku studiów bez specjalności – 1975 godz./180 ECTS. Studenci I stopnia ze specjalnościami zdobywają nie mniej niż 60% ECTS w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i nie mniej niż 5% z udziałem opiekuna praktyk. Studenci na kierunku historia ogólna zdobywają nie mniej niż 65% ECTS w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego.

Przedmioty kursowe, wspólne dla studentów historii ogólnej i dla wszystkich specjalności są na I stopniu studiów realizowane w następującym wymiarze: w 1. sem. – 295 godz./30 ECTS, w 2. sem. – 255 godz./30 ECTS, w 3. sem. – 285 godz./30 ECTS, w 4. sem. – 300 godz./30 ECTS, w 5. sem. – 240 godz./30 ECTS i w 6. sem. – 210 godz./30 ECTS. Rozkład godzin i pkt. ECTS w planie studiów jest

proporcjonalny. W 1. sem. studiów studenci realizują przedmioty wprowadzające do studiowania dyscypliny, następnie wybierają specjalność, a godziny zajęć w ostatnim sem. studiów są tak rozłożone, by studenci mieli czas na pisanie pracy dyplomowej.

Podobnie przedstawia się rozkład godzin dydaktycznych i pkt. ECTS w planie specjalności i w ofercie przedmiotów do wyboru. Zajęcia kursowe ułożone są w porządku chronologicznym i przypisane do każdego sem. studiów. Specjalności realizują przedmioty według własnego harmonogramu. Na kierunku historia obowiązuje 6 harmonogramów, tj. historia ogólna, historia – specjalność archiwistyka i zarządzanie dokumentacją, historia – specjalność nauczycielska, historia – specjalność historia wojskowości, historia – specjalność mediewistyka, historia – specjalność polityka i media w dziejach.

Studenci od 2. sem. uczestniczą w bloku zajęć związanych z wybraną specjalnością. W całym cyklu kształcenia wybierają specjalności, [wykłady monograficzne, ścieżki międzyprzedmiotowe, zajęcia ogólnouniwersyteckie, lektoraty i seminaria licencjackie \(a do r. akad. 2021/22 – proseminaria licencjackie\)](#).

W planie studiów dla I roku zabezpieczono realizację przedmiotów związanych z opanowaniem warsztatu historyka i lektoraty z języka nowożytnego realizowane od 2. sem. (30 godz./2 ECTS na sem.) i lektoratu języka starożytnego (30 godz./2 ECTS na sem.).

Na studiach I stopnia 158 pkt. ECTS zostało przydzielone zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie HISTORIA, do których przyporządkowany jest kierunek studiów (wyjątkiem jest specjalności: nauczycielska, gdzie w dyscyplinie realizowane są 144 ECTS oraz archiwistyka i zarządzanie dokumentacją – 152 ECTS, polityka i media w dziejach – 157 ECTS). Realizowane są one w ramach wszystkich przedmiotów epokowych związanych z warsztatem historyka (kursowych, obowiązkowych dla wszystkich studentów) oraz na poszczególnych specjalnościach – na każdej realizuje się 37 pkt. ECTS. Do grupy tej nie zaliczono 3 przedmiotów prowadzonych na wszystkich specjalnościach („Podstawy przedsiębiorczości” [1 ECTS], języki nowożytne [8 ECTS], przedmiot z nauk społecznych [5 ECTS]). Na specjalności nauczycielskiej nie wliczono przedmiotów psychologiczno-pedagogicznych („Podstawy dydaktyki” [3 ECTS], „Podstawy psychologii” [3 ECTS], „Podstawy pedagogiki” [1 ECTS], laboratoria/psychologia/pedagogika [2 ECTS], „Coaching edukacyjny” [2 ECTS], „Prawne aspekty pracy w szkole” [1 ECTS], „Emisja głosu” [1 ECTS], praktyki psychologiczno-pedagogiczne [1 ECTS]); na specjalności archiwistyka i zarządzanie dokumentacją nie wliczono przedmiotów: „Prawo administracyjne” (2 ECTS), „Zarządzanie dokumentacją współczesną” (6 ECTS); na specjalności polityka i media w dziejach nie wliczono przedmiotów: „Marketing polityczny i medialny” (1 ECTS).

Podobnie jak na I stopniu program dla II stopnia studiów dla kierunku historia został podzielony na plan wspólny dla wszystkich studentów (zajęcia ogólne) i plany zajęć realizowanych na poszczególnych specjalnościach. Plan przedmiotów wspólnych dla wszystkich studentów kierunku historia realizowany jest przez 4 sem. Wymiar godzin/pkt. ECTS dla II stopnia zakłada: zajęcia ogólne 180 godz./29 ECTS; zajęcia na specjalnościach 360 godz./36 ECTS (38 ECTS na specjalności archiwistyka i zarządzanie dokumentacją). Łącznie na II stopniu realizowane jest 870 godz. oraz 120 pkt. ECTS, z czego nie mniej niż 55% w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela lub opiekuna praktyk. Zajęcia do wyboru stanowią 330 godz./55 ECTS.

Zajęcia programu bez specjalności na II stopniu studiów są realizowane w następującym wymiarze: w 1. sem. – 210 godz./30 ECTS, w 2. sem. – 150 godz./30 ECTS, w 3. sem. – 90 godz./30 ECTS, w 4. sem. – 60 godz./30 ECTS. Rozkład godzin i pkt. ECTS w planie studiów jest proporcjonalny i rozłożony tak, aby studenci mieli czas na prowadzenie badań i pisanie pracy dyplomowej. Studenci realizują przedmioty badawcze w ujęciu problemowym. Na początku 2. sem. studenci wybierają specjalność.

Podobnie przedstawia się rozkład godzin dydaktycznych i pkt. ECTS w planie specjalności i ofercie przedmiotów do wyboru. Specjalności realizują przedmioty według własnego harmonogramu. Na kierunku historia obowiązuje 7 harmonogramów, tj. historia ogólna, historia – specjalność archiwistyka i zarządzanie dokumentacją, historia – specjalność nauczycielska, historia – specjalność historia wojskowości, historia – specjalność mediewistyka, historia – specjalność polityka i media w dziejach, historia – specjalność kultura klasyczna.

Ponadto studenci II stopnia w całym cyklu kształcenia wybierają specjalności, [wykłady mistrzowskie](#), [ścieżki międzyprzedmiotowe](#), [zajęcia ogólnouniwersyteckie](#), [lektoraty i seminaria magisterskie](#). Łącznie liczba godzin zajęć na II stopniu z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów wynosi 870 godz. ([plany studiów ze specjalnościami](#)). W planie studiów położono akcent na realizację przedmiotów o charakterze badawczym (300 godz./60 ECTS). W ramach lektoratów z języka nowożytnego studenci realizują 60 godz./4 ECTS. Na studiach II stopnia 108 pkt. ECTS zostało przydzielone zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie HISTORIA, do których przyporządkowany jest kierunek studiów. Są one realizowane w ramach wszystkich przedmiotów kursowych, obowiązkowych dla wszystkich studentów oraz na poszczególnych specjalnościach – 36 ECTS. Do grupy tej nie zaliczono 3 przedmiotów prowadzonych na wszystkich specjalnościach (język nowożytny [4 ECTS], przedmiot z dziedziny nauk społecznych [5 ECTS], zajęcia ogólnouniwersyteckie [3 ECTS]) oraz przedmiotów psychologiczno-pedagogicznych na specjalności nauczycielskiej (podstawy pedagogiki i psychologii, cz. 2 [2 ECTS], laboratoria psychologiczno-pedagogiczne [2 ECTS], praktyki psychologiczno-pedagogiczne [1 ECTS]), a także przedmiotów: „Zarządzanie informacją” (6 ECTS) i „Administracja elektroniczna” (2 ECTS) na specjalności archiwistyka i zarządzanie dokumentacją oraz przedmiotów „Diagnozowanie sytuacji międzynarodowej” (3 ECTS) oraz „Monitoring mediów w Polsce” (3 ECTS) na specjalności polityka i media w dziejach.

Pracownicy prowadzący zajęcia dydaktyczne na kierunku historia stosują w pracy ze studentami różnorodne metody kształcenia, gwarantujące w ramach określonej formy zajęć (wykład, ćwiczenia, konwersatorium, lektorat, warsztaty, laboratorium, seminarium) realizację zarówno założonych celów, jak i wszystkich EU dla studiów I i II stopnia, które zostały określone w dwóch dokumentach: [Załącznik nr 1 do uchwały nr 274//2018/2019 Senatu UAM z dnia 27 maja 2019 r. \(studia I stopnia\)](#) oraz [Załącznik nr 2 do uchwały nr 274/2018/2019 Senatu UAM z dnia 27 maja 2019 r. \(studia II stopnia\)](#). Metody kształcenia wymienione są w sylabusach poszczególnych przedmiotów, a ich wyboru dokonują prowadzący zajęcia w zależności od: (1) formy zajęć; (2) określonych dla przedmiotu EU oraz (3) treści. Warto zaznaczyć, że choć formularz sylabusu w punkcie III.1 wymienia różnorodne metody, które prowadzący mogą wybrać jako optymalne dla swoich zajęć, to istnieje możliwość wskazania także innych metod, które nie zostały ujęte w przedstawionym katalogu. Pełna baza aktualnych sylabusów znajduje się na [stronie internetowej WH](#).

Dobór metod kształcenia uwzględnia najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej oraz pozwala stymulować studentów do pracy indywidualnej, np. refleksjonowanie wykładu, praca ze źródłami historycznymi, lektura tekstów naukowych, przygotowanie prezentacji, napisanie własnego tekstu itp., jak i do działań grupowych, np. dyskusja, „burza mózgów”, metoda projektu itp.

Program i plan studiów na kierunku historia daje przewagę form aktywizujących studentów: sumarycznie więcej jest bowiem ćwiczeń, konwersatoriów i warsztatów – a w przypadku specjalności nauczycielskiej także laboratoriów – niż wykładów. I tak na I stopniu studiów na zajęcia kursowe składa się 46% wykładów oraz 54% ćwiczeń, konwersatoriów i warsztatów. Na II stopniu przewaga zajęć konwersatoryjno-warsztatowo-ćwiczeniowych w stosunku do wykładów jest jeszcze większa, wartości te wynoszą odpowiednio 67% i 34%. Przekłada się to na aktywizację studentów w procesie kształcenia. Prowadzący wykorzystują zatem metody dydaktyczne kształtujące następujące

umiejętności: pracę w zespole, kreatywnego myślenia, zapisu informacji, rozwiązywania problemów, wymiany poglądów, podejmowania decyzji, rozwijania wyobraźni historycznej. W sposób szczególny nowoczesne metody aktywizujące są wykorzystywane na zajęciach dla specjalności nauczycielskiej, gdzie prowadzący stosują m.in.: „burzę mózgów”, technikę analizy SWOT, technikę drzewka decyzyjnego, metodę „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”, grę dydaktyczną/symulacyjną, projekt itp. Przykłady wykorzystania tych metod można znaleźć w sylabusach dla studiów I stopnia („Podstawy pedagogiki dla nauczycieli, cz. 1”, „Podstawy psychologii dla nauczycieli, cz. 1”, „Dydaktyka historii”, „Coaching edukacyjny dla nauczycieli”, „Regionalizm w edukacji historycznej”) i II stopnia („Dydaktyka historii, cz. 2”, „Podstawy pedagogiki dla nauczycieli, cz. 2”, „Podstawy psychologii dla nauczycieli, cz. 2”, „Dydaktyka performatywna dla historyków”, „Edukacja historyczno-regionalna – projekt badawczy”, „Literackie reprezentacje przeszłości”, „Wizualne reprezentacje przeszłości”).

Przewaga metod aktywizujących nie oznacza jednak, że w realizacji procesu kształcenia studentów historii na UAM mniejszą wagę przykładą się do metod klasycznych, w tym szczególnie do mającego swą wielowiekową tradycję wykładu uniwersyteckiego. Metoda wykładowa jest obecna podczas wszystkich zajęć epokowych na I stopniu studiów, a także na zajęciach specjalnościowych, podczas omawiania węzłowych dla danej specjalności zagadnień, np. „Podstawy archiwistyki”, „Podstawy dydaktyki”, „Polska historiografia wojskowa”, „Historia mediów” czy „Świat średniowiecznych wyobrażeń”. Wykład jest także obecny na wszystkich specjalnościach na studiach II stopnia. Ponadto studenci mają możliwość wyboru wykładów monograficznych (I stopień) oraz wykładów mistrzowskich (II stopień).

Oferta wykładów fakultatywnych (monograficznych i mistrzowskich) jest bardzo bogata i umożliwia dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb indywidualnych i grupowych studentów. O ile wykłady epokowe i specjalnościowe mają z reguły charakter narracji przedstawiających kluczowe zagadnienia (wykład informacyjny, analityczny, syntetyczny), o tyle wykłady monograficzne i mistrzowskie przybierają postać wykładów problemowych oraz konwersatoryjnych, co umożliwia studentom rozwijanie indywidualnych zainteresowań naukowych. Podobną rolę grają ścieżki międzyprzedmiotowe, których oferta dla studentów I i II stopnia jest bardzo zróżnicowana. Każdy student w cyklu kształcenia wybiera z kilkudziesięciu ścieżek, które prowadzone są w formie wykładów, konwersatoriów oraz ćwiczeń. Nie tylko odpowiadają one na zindywidualizowane potrzeby poznawcze studentów, ale dzięki swej interdyscyplinarności wzmacniają rozwój wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych odpowiadających 6 i 7 stopniowi PRK.

Podstawową metodą kształcenia umożliwiającą studentom przygotowanie się do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności jest metoda seminaryjna (seminarium licencjackie oraz seminarium magisterskie). Seminaria licencjackie i magisterskie prowadzone są w małych grupach, których liczebność określa obowiązujący na UAM [Regulamin pracy](#). Dzięki doświadczeniu pracy w takim zespole studenci rozwijają specyficzne kompetencje społeczne, niezbędne w realizacji projektów grupowych, wzmacniają kompetencje komunikacyjne, doskonalą warsztat badawczy historyka, poznają etos pracy naukowej. Udział w seminarium magisterskim pozwala doskonalić warsztat naukowy historyka i umożliwia rozwój świadomości studentów w zakresie stosowanych przez historyków paradygmatów badawczych i sposobów argumentowania tez.

Warto podkreślić, że kształcenie w zakresie zdobywania umiejętności praktycznych pozwalających doskonalić warsztat badawczy historyka odbywa się w warunkach rzeczywistych, na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich oraz studentów. To samo odnosi się do laboratoriów pedagogicznych, psychologicznych i dydaktycznych, które są prowadzone na specjalności nauczycielskiej. Dobrym przykładem jest „Laboratorium dydaktyki historii”, które należy do przedmiotów obowiązkowych, realizowanych zarówno na I, jak i na II stopniu studiów specjalności

nauczycielskiej. Zajęcia mają dwojaki charakter. Jest to laboratorium przygotowujące i służące ewaluacji praktyk zawodowych, odpowiednio w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Zwłaszcza laboratorium ewaluacyjne polega na analizie jakościowej, według zaproponowanego przez wykładowcę schematu – metaplanu wraz z uszczegółowionymi wątkami (m.in. cele, metody, środki dydaktyczne). To szczególnie cenne zajęcia, ponieważ pozwalają omówić i przedyskutować na forum grupy ze wszystkim studentami indywidualny przebieg ich praktyki. Ponadto jest to okazja do wymiany własnych doświadczeń, w tym np. problemów, jakie pojawiają się podczas praktyk i sposobów radzenia sobie z nimi.

Prowadzący zajęcia stosują też zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne, które pozwalają na stosowanie materiałów multimedialnych, przygotowanie prezentacji, kart pracy, testów, tekstów i ćwiczeń sprzyjających poszerzaniu wiedzy i doskonaleniu umiejętności świadomego korzystania z wiedzy naukowej w rozwiązywaniu problemów badawczych i analizowanych problemów historycznych. Prowadzący korzystają z platformy MS TEAMS, MOODLE i narzędzi MS 365 w chmurze, które umożliwiają im umieszczanie materiałów dydaktycznych dla studentów w formie elektronicznej. W warunkach pandemii kształcenie miało charakter zdalny z wykorzystaniem wyżej wymienionych narzędzi.

Prowadzący zajęcia dydaktyczne dostosowują też metody pracy do wymogów studentów z niepełnosprawnościami. W tym celu pozostają w kontakcie i współpracują z pełnomocniczką prodziekan ds. studenckich i kształcenia w zakresie wsparcia studentów z niepełnosprawnościami oraz z koordynatorką wydziałową ds. Współpracy z Poradnią Rozwoju i Wsparcia Psychicznego.

Studenci mogą też wybrać formę Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS) lub Indywidualnego Toku Studiów (ITS). Dobór metod kształcenia jest wówczas dostosowany do indywidualnych potrzeb studentów.

Zasady dotyczące organizacji praktyk zawodowych z archiwistyki i historii oraz psychologiczno-pedagogicznych na WH od r. akad. 2020/21 regulują odpowiednio ustawa [Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce](#), [Standard kształcenia przygotowujący do zawodu nauczyciela](#) oraz § 43 [Regulaminu Studiów UAM](#) i [Zarządzenie Rektora UAM w sprawie organizacji obowiązkowych studenckich praktyk zawodowych z dnia 12 października 2021 r.](#), wreszcie [Regulaminy praktyk obowiązujące na Wydziale Historii](#). Programy studiów na kierunku historia obowiązujące na WH przewidują realizację praktyk: zawodowych z archiwistyki, historii, psychologiczno-pedagogicznych. Zaliczenie praktyk jest jednym z wymogów programowych, które student zobowiązany jest spełnić na następujących kierunkach – specjalnościach: historia – specjalność archiwistyka i zarządzanie dokumentacją (studia I i II stopnia, odpowiednio po 120 godz.), historia specjalność nauczycielska – praktyka zawodowa historia i psychologiczno-pedagogiczna (studia I i II stopnia, odpowiednio po 60 i 15 godz.). Szczegółowe zestawienie godzin, rodzajów praktyk wraz z pkt. ECTS – **zał. 2.4**. Na innych specjalnościach WH zapewnia możliwość odbycia nieobowiązkowych praktyk, dla których regulamin oraz zestawienie dokumentów dostępne są [na stronie internetowej WH](#). Równocześnie dla tych praktyk powołano osobnego pełnomocnika ds. praktyk nieobowiązkowych, który prowadzi nadzór merytoryczny nad praktykami oraz ich obsługę administracyjną. Celem praktyk na specjalnościach archiwistyka i zarządzanie dokumentacją oraz nauczycielskiej jest przygotowanie studentów do wykonywania zawodu przez praktyczne wykorzystanie wiedzy i umiejętności w pracy zawodowej, w tym w szczególności zapoznanie z merytoryczną oraz techniczno-organizacyjną sferą funkcjonowania instytucji, w której realizowana jest praktyka.

EU zakładane dla praktyk zawodowych z archiwistyki obejmują:

EU dla I stopnia: K_W06, K_W07, K_W08, K_W09, K_W12, K_U01, K_U03, K_U04, K_U05, K_U08, K_U11, K_U12, K_U15, K_U18, K_K01, K_K02, K_K04, K_K05, K_K06, K_K07.

EU dla II stopnia: K_W02, K_W06, K_W07, K_W08, K_W10, K_W11, K_W12, K_W14, K_W15, K_W17, K_U01, K_U03, K_U04, K_U06, K_U07, K_U10, K_U12, K_U15, K_U18, K_U20, K_K01, K_K02, K_K04, K_K06.

Z kolei praktyki zawodowe historia i pedagogiczno-psychologiczne pozwalają realizować następujące:

EU dla I stopnia: K_W01, K_W02, K_W04, K_W05, K_W06, K_W08, K_W09, K_W11, K_W12, K_U01, K_U02, K_U04, K_U05, K_U08, K_U09, K_U10, K_U11, K_K01, K_K02, K_K03, K_K04.

EU dla II stopnia: K_W01, K_W02, K_W04, K_W06, K_W17, K_U01, K_U04, K_U05, K_U08, K_U09, K_U17, K_U18, K_K01, K_K04, K_K05, K_K07, K_K08.

We wszystkich wypadkach EU zaplanowane dla praktyk korelują z EU przypisanymi do pozostałych zajęć lub grup zajęć przewidzianych programem studiów odpowiednio na specjalnościach archiwistyka i zarządzanie dokumentacją oraz nauczycielskiej. Ze względu na konieczność dostosowania procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów, a także w trosce o efektywną realizację, weryfikację i ocenę osiągnięć EU w ramach wyboru miejsca praktyk student ma także zagwarantowaną w programie studiów możliwość odbycia ich zarówno w trakcie trwania semestru (obie specjalności), jak i w okresie wakacyjnym (specjalność archiwistyka i zarządzanie dokumentacją I i II stopnia). Obsługę administracyjną praktyk oraz nadzór merytoryczny nad ich realizacją zapewniają pełnomocnicy ds. praktyk. Praktyki zawodowe z archiwistyki i historii oraz pedagogiczno-psychologiczne realizowane są na bazie [Porozumienia](#). Podstawą zaliczenia praktyk jest formalne sprawdzenie dokumentów (porozumienie, dziennik praktyk, opinia i ocena opiekuna praktyk w zakładzie pracy), a na specjalności nauczycielskiej dodatkowo ocena merytoryczna dokumentacji opracowanej przez studentów w trakcie odbywania praktyk (wyniki prowadzonych badań, obserwacji, scenariusze lekcji, projekty). W ramach dalszej weryfikacji i oceny zakresu osiągnięcia przez studentów EU zakładanych dla praktyk przeprowadza się wśród studentów badania ankietowe służące ewaluacji przebiegu i efektów praktyk. Ankiety przedkładać opiekunom praktyk są analizowane na potrzeby ustawicznego doskonalenia programu praktyk i ich realizacji w ramach wydziałowego systemu doskonalenia jakości kształcenia. W celach ewaluacji dodatkowo w programie studiów kierunku historia dla specjalności nauczycielskiej (I i II stopień) od r. akad. 2019/20 wprowadzono laboratoria z dydaktyki historii, psychologii i pedagogiki, gdzie studenci przygotowują się do praktyk i odbywa się ich ewaluacja. WH prowadzi stałą współpracę z grupą instytucji, w których studenci mają możliwość odbywania praktyk zawodowych z archiwistyki i historii oraz psychologiczno-pedagogicznych. Z uwagi na różne potrzeby edukacyjne studentów wybór ten jest bogaty. O możliwościach i ofercie praktyk studenci są regularnie informowani przez pełnomocników ds. praktyk. W okresie przed pandemią (chwilowo z powodu ograniczeń spowodowanych Covid-19 część działań została zawieszona) WH organizował regularnie Dni Praktyk i Staży, w ramach których zapraszano praktykodawców oraz organizatorów staży, a także Biuro Karier UAM w celu prezentacji szerokiej oferty praktyk. Studenci mogli dowolnie wybierać rozmówców i poszukiwać interesujących dla siebie miejsc odbycia praktyki (**zał. 6.7**). Studenci mają również możliwość realizacji praktyki zawodowej w instytucjach innych niż wskazane/proponowane przez WH. Wybór następuje wówczas w konsultacji z pełnomocnikiem ds. praktyk i po uzyskaniu jego akceptacji w formie Porozumienia dotyczącego ich realizacji. Wszelkie informacje na temat zasad odbywania, procedur zaliczenia, programu i regulaminu, proponowanych miejsc odbywania praktyk, a także wzory formularzy są dostępne na [stronie internetowej WH](#). Skierowanie studentów na praktyki każdorazowo poprzedza zebranie informacyjne organizowane przez pełnomocników.

Studia I i II stopnia na kierunku historia odbywają się w trybie stacjonarnym. Zajęcia dydaktyczne prowadzone są od poniedziałku do piątku, w godzinach 9:00-19:15. W r. akad. 2021/22, zgodnie z rozporządzeniami Rektora UAM ze względu na sytuację epidemiczną ([semestr zimowy 2021/22](#), [semestr letni 2021/22](#)), część wykładów (przekraczająca liczbę 30 zapisanych uczestników) odbywa się na odległość (za pomocą aplikacji MS TEAMS) w wyznaczonym dniu tygodnia (piątek) dla

wszystkich grup. Przerwy między zajęciami wynoszą 15 minut. W planie zajęć nie przewiduje się więcej niż czterech zajęć kursowych dziennie.

Organizacja procesu oceniania i dyplomowania jest zgodna z terminem sesji określonym w [Zarządzeniu Rektora UAM w sprawie organizacji roku akademickiego 2021/2022](#) i uwzględnia przerwę międzysemestralną. [Informacja o terminach i warunkach zaliczeń – zgodnie z regulaminem studiów UAM – jest zamieszczana na stronie WH](#) na początku każdego semestru. Informacje te przekazują również prowadzący podczas pierwszych zajęć na początku semestru. Rozliczenie każdego semestru następuje w trakcie sesji zimowej i letniej. Informacja zwrotna na temat wyników zaliczeń i egzaminów jest przekazywana studentom zgodnie z zachowaniem zasad Rozporządzenia o Ochronie Danych Osobowych i § 30a [Regulaminu Studiów UAM](#). Łączna liczba egzaminów na studiach I stopnia dla przedmiotów obowiązujących studentów historii wszystkich specjalności wynosi 12. Egzaminy z przedmiotów wspólnych są równomiernie rozłożone; studenci zdają od 2 do 3 egzaminów w semestrze. Na poszczególnych specjalnościach w całym cyklu kształcenia liczba egzaminów przedstawia się następująco: archiwistyka i zarządzanie dokumentacją – 3; nauczycielska – 5; historia wojskowości – 5; mediewistyka – 2; polityka i media w dziejach – 0. Na studiach II stopnia obowiązuje 1 egzamin dla wszystkich studentów oraz egzaminy w ramach przedmiotów z poszczególnych specjalności. Liczba egzaminów na specjalnościach w cyklu kształcenia: archiwistyka i zarządzanie dokumentacją – 3; nauczycielska – 1; historia wojskowości – 3; mediewistyka – 4; polityka i media w dziejach – 0. Organizacja i plan zajęć na II stopniu studiów umożliwia studentom pełne wykorzystanie czasu na studiowanie i umożliwia efektywne skupienie się na pisaniu pracy dyplomowej i przygotowaniu do egzaminu dyplomowego.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Rekrutacja na kierunek historia I oraz II stopień studiów, prowadzona w r. akad. 2020/21, przebiegała w oparciu o [Uchwałę Rekrutacyjną Senatu UAM z dnia 22 VI 2020 r.](#) wraz [załącznikiem](#), dla wypracowania której podstawą były uchwały Rady Programowej kierunku studiów historia (RPH) na temat szczegółowych zasad dotyczących procesu rekrutacji na kierunku historia (**zał. 3.1**). Były to uchwały nr 19/RP_Hist/WH/2020 oraz nr 20/RP_Hist/WH/2020 (**zał. 3.1, 3.2.**).

Harmonogram rekrutacji reguluje Komisja Rekrutacyjna UAM (KR UAM) oraz Podkomisja Rekrutacyjna Wydziału Historii UAM (dalej PKR WH). Zasady rekrutacji publikowane są na [stronie internetowej UAM](#) i na stronie WH w zakładce „[Kandydaci](#)”, gdzie znajduje się szczegółowy opis studiów, odrębnie dla I i II stopnia, wraz z informacją o prowadzonych w ramach kierunku specjalnościach. Informacje o rekrutacji są także publikowane w [mediach społecznościowych](#). Na stronach tych zamieszczone są także informacje zawierające opis zasad rekrutacji wraz ze schematem postępowania kwalifikacyjnego, harmonogram rekrutacji, limit miejsc oraz wykaz wymaganych dokumentów. Publikowane są także informacje o uruchomieniu kolejnych naborów na studia.

Proces rekrutacji odbywa się wyłącznie za pośrednictwem systemu elektronicznego: [Systemu Internetowej Rekrutacji](#) (SIR). Za pośrednictwem SIR kandydaci składają dokumenty na studia oraz uzyskują wszelkie konieczne informacje na temat przebiegu rekrutacji, rejestrując się na indywidualnym koncie kandydata. PKR WH dokonuje weryfikacji dokumentów kandydatów oraz informuje kandydatów o przebiegu rekrutacji za pośrednictwem internetowego konta PKR WH. Dodatkowo kandydaci mogą uzyskać odpowiedzi na wszelkie informacje związane z procesem rekrutacji telefonicznie w godz. dyżurów pełnionych przez członków PKR WH od poniedziałku do piątku w godzinach 10.00-14.00 oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej. Proces rekrutacji odbywa się w sposób przejrzysty i bezstronny. Kandydatom gwarantuje się równe szanse w podjęciu studiów. Dotyczy to także obcokrajowców oraz osób z niepełnosprawnościami. Na studia I stopnia kandydaci są przyjmowani na podstawie konkursu świadectw. Do maksymalnej liczby punktów

uprawnieni są finaliści i laureaci Olimpiady Historycznej oraz laureaci Olimpiady Wiedzy Historycznej, Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym oraz Olimpiady Wiedzy o Społeczeństwie. O przyjęciu na studia decyduje złożenie kompletu dokumentów w wyznaczonym terminie przez osobę zakwalifikowaną. Wymagany jest pozytywny wynik na świadectwie dojrzałości z języka polskiego, część pisemna (poziom podstawowy: waga 0,10 oraz poziom rozszerzony: waga 0,20), z języka obcego nowożytnego, część pisemna (poziom podstawowy: waga 0,15, poziom rozszerzony: waga 0,30) oraz z dowolnego przedmiotu innego niż język polski oraz język obcy nowożytny, część pisemna (poziom podstawowy: waga 0,25, poziom rozszerzony: waga 0,50). Uchwała rekrutacyjna Rady Programowej reguluje także tryb przyjmowania kandydatów z tzw. „starą maturą”.

Na studia II stopnia historii przyjmowani są kandydaci, którzy ukończyli studia I stopnia na tym samym kierunku oraz na kierunku humanistyka w szkole – polonistyczno-historyczne studia nauczycielskie, co stwierdza się na podstawie uzyskanego dyplomu studiów licencjackich. O przyjęcie na studia II stopnia historii mogą ubiegać się także kandydaci, którzy ukończyli kierunek inny niż historia lub inny niż kierunek humanistyka w szkole – polonistyczno-historyczne studia nauczycielskie.

Z pozostałymi kandydatami, którzy uzyskali dyplom licencjata na innych kierunkach, przeprowadza się rozmowy kwalifikacyjne z zakresu studiów I stopnia kierunku historia, które odbywają się przed komisją egzaminacyjną, co umożliwia selekcję kandydatów prezentujących wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia EU dla kierunku historia na II stopniu studiów. Rozmowy te w warunkach pandemii odbywały się w trybie zdalnym na platformie elektronicznej, z uwzględnieniem możliwości technicznych kandydatów. Wybór specjalności na studiach II stopnia odbywa się w 2. sem. 1. roku.

Jeszcze w trakcie rekrutacji wszelkie informacje dotyczące wymagań związanych z kształceniem na odległość oraz jego wsparciem kandydaci mogą pozyskać na stronie WH w menu „[Kształcenie zdalne](#)”, na stronie Biura Obsługi Studentów Collegium Historicum UAM (BOS) w zakładce „[Studenci](#)” oraz na uniwersyteckiej stronie [Intranetu Studenta](#).

Na zakończenie procesu rekrutacji PKR WH przedkłada dziekanowi oraz prodziekanom WH raport podsumowujący rekrutację. Zawiera on informacje o liczbie osób, które zarejestrowały się w SIR, liczbie osób zakwalifikowanych oraz takich, które złożyły dokumenty i ostatecznie zostały przyjęte na studia, z podziałem na poszczególne nabory. Od 2020 r. raport ten zawiera także informacje dotyczące miejsca pochodzenia kandydatów, które mogą być wykorzystywane w działaniach promujących studia na kierunku historia (**zał. 3.2**).

Warunki i procedury potwierdzania EU uzyskanych poza systemem studiów definiuje [Uchwała Senatu UAM z dnia 30 IX 2019 r.](#), która określa procedurę identyfikacji EU uzyskanych poza systemem studiów oraz sposób ich weryfikacji. Procedura ta powiązana jest z rekrutacją na studia i rozpoczyna się od wniosku o potwierdzenie EU, złożonego przez osobę ubiegającą się o przyjęcie na studia, który kierowany jest do dziekana w terminie do 31 III roku, w którym wnioskodawca ubiega się o przyjęcie na studia. W celu przeprowadzenia postępowania w tej sprawie dziekan powołuje doraźnie Komisję ds. Potwierdzania Efektów Ucznia, która weryfikuje osiągnięcie kierunkowych EU przez wnioskodawcę w zakresie odpowiadającym EU określonym w programie studiów. W wyniku potwierdzenia EU dziekan może przyjąć wnioskodawcę na studia. Studentowi przyjętemu w wyniku takiej procedury można zaliczyć maksymalnie 50% punktów ECTS, przypisanych do zajęć objętych programem studiów. Ogólne informacje dotyczące potwierdzenia EU znajdują się także w art. 16 i 17 oraz 27 Regulaminu Studiów UAM.

Warunki i procedury uznawania EU uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej, opisane są w § 11 [Regulaminu Studiów UAM](#). Zapewniają one możliwość identyfikacji EU oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym EU określonym w programie studiów. Na wniosek

studenta dziekan może podjąć decyzję o przyjęciu studenta kształcącego się wcześniej na innej uczelni polskiej bądź zagranicznej. Przeliczenia ocen uzyskanych przez osobę przenoszącą się na studia na kierunku historia na UAM, a uzyskanych na innej uczelni według innej skali, na ocenę zgodną ze skalą obowiązującą na UAM, dokonuje prodziekan ds. studenckich. Procedury przeliczania ocen odnoszą się też do studenckich wyjazdów zagranicznych i krajowych w ramach programów ERASMUS+ bądź MOST, funkcjonujących na podstawie umów międzynarodowych lub krajowych. W przypadku programów MOST i ERASMUS+ proces uznawania EU odbywa się także przy pomocy wydziałowych koordynatorów, którzy w porozumieniu z dziekanem przygotowują porozumienie o programie studiów (ERASMUS+) bądź odpowiednio porozumienie o programie zajęć (MOST). Do rozliczenia przedmiotów realizowanych na innych uczelniach służy karta ekwiwalencji w wypadku programu ERASMUS+ oraz karta okresowych osiągnięć dla programu MOST, obowiązująca uniwersalnie w ramach tych programów na wszystkich polskich uczelniach. Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się na stronach: <http://www.most.amu.edu.pl> oraz <http://www.erasmus.amu.edu.pl>, a także <https://bosch.amu.edu.pl/informacje-i-dokumenty/> oraz <https://historia.amu.edu.pl/dla-studenta/wymiana-studencka2/wymiana-studencka>.

Informacje określające ogólne zasady przeprowadzania egzaminów dyplomowych znajdują się w:

1. [Zarządzeniu Nr 3/2020/2021 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 7 września 2020 r. w sprawie składania i przechowywania prac dyplomowych z wykorzystaniem Archiwum Prac Dyplomowych oraz dokumentowania egzaminu dyplomowego,](#)
2. [Zarządzeniu Nr 4/2020/2021 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 7 września 2020 r. w sprawie zasad wykorzystywania w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Jednolitego Systemu Antyplagiatowego \(JSA\) oraz procedur obowiązujących przy sprawdzaniu pisemnych prac dyplomowych z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego \(JSA\),](#)
3. [Zarządzeniu Nr 5/2020/2021 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 7 września 2020 r. w sprawie zasad przeprowadzania egzaminów dyplomowych.](#)

Zasady i procedury dyplomowania określają również § 57-68 [Regulaminu studiów](#), a na kierunku historia uchwały RPH: (1) Zasady przygotowywania prac licencjackich i przeprowadzania egzaminu licencjackiego na kierunku historia oraz (2) Zasady przygotowywania prac magisterskich i przeprowadzania egzaminu magisterskiego na kierunku historia. Zasady są opublikowane na stronie internetowej WH w zakładce „[Studenci](#)” (zał. 3.1).

Pracę licencjacką student przygotowuje pod kierunkiem promotora na 3. roku studiów na seminarium licencjackim w wymiarze 30 godz. (15 godz./2 sem.). Student wybiera seminarium licencjackie z szerokiej puli ofert zawierających wykaz pracowników naukowych zatrudnionych na WH i prowadzących zajęcia na kierunku historia, będących samodzielnymi pracownikami badawczo-dydaktycznymi lub pracownikami posiadającymi stopień doktora. Oferta ta obejmuje również deklarowany przez ww. pracowników zakres zagadnień zgodnych z ich kompetencjami. Uzgodniony z promotorem tytuł pracy zatwierdzany jest następnie przez RPH (w roku planowanej obrony pracy), podobnie jak kandydatura samego promotora. Zakres merytoryczny pracy jest ustalany z promotorem, jednakże ogólne wytyczne, dotyczące objętości pracy czy jej zgodności z kierunkowymi EU potwierdza RPH. Wszelkie zmiany dotyczące tytułu pracy bądź promotora muszą być zatwierdzone przez RPH. Liczba uczestników seminarium licencjackiego prowadzonego przez jednego promotora powinna wynosić nie mniej niż 8, nie więcej niż 13 osób, co określa [Regulamin pracy UAM](#). Praca licencjacka może mieć charakter odtwórczy i opierać się tylko na literaturze przedmiotu. Powinna jednak dowodzić, że student posiadał zdolność przeprowadzenia samodzielnej i krytycznej analizy wykorzystanego materiału oraz że potrafi przedstawić wyniki swojej pracy w sposób prawidłowy w formie pisemnej. Oceny pracy dokonuje promotor oraz powołany przez

dziekana recenzent. Minimum jedna z oceniających osób musi być samodzielnym pracownikiem badawczo-dydaktycznym. Kryteria oceny są przejrzyste. Brane są pod uwagę: zgodność treści pracy z jej tematem określonym w tytule, układ pracy, struktura podziału treści, kolejność rozdziałów, kompletność tez, wartość merytoryczna pracy, nowatorstwo pracy, dobór i wykorzystanie źródeł, formalna strona pracy (poprawność języka, stopień opanowania techniki pisanie pracy, spis rzeczy, odsyłacze). Wszystkie wymienione kryteria oceny są uwzględnione w procesie recenzowania pracy, który przebiega za pośrednictwem platformy internetowej [Archiwum Prac Dyplomowych UAM](#) (dalej APD). Po złożeniu pracy w APD i sprawdzeniu jej w obowiązującym na UAM systemie antyplagiatowym ([Otwarty System Antyplagiatowy](#) i [Jednolity System Antyplagiatowy](#)), zgodnie z wyżej wymienionymi zarządzeniami oraz po spełnieniu wszystkich pozostałych wymogów, tj. uzyskaniu pozytywnych wyników wszystkich zaliczeń i egzaminów poświadczających zrealizowanie programu studiów, student składa egzamin dyplomowy w obecności promotora, recenzenta oraz przewodniczącego komisji, czyli dziekana bądź osoby upoważnionej przez dziekana (kierownicy pracowni/zakładów lub samodzielni pracownicy naukowcy WH – zgodnie z ich kompetencjami merytorycznymi). Student podczas egzaminu licencjackiego odpowiada na co najmniej trzy pytania z tematyki pracy dyplomowej i dziejów epoki (lub problematyki), której dotyczy praca. Pytania mogą zadawać wszyscy członkowie komisji. Warunki stawiane studentom, konieczne do ukończenia studiów licencjackich, zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez nich EU na 6. poziomie PRK.

Pracę magisterską student przygotowuje pod kierunkiem promotora w trakcie trwającego dwa lata seminarium magisterskiego w wymiarze 120 godz. (30 godz./4 sem.). Student wybiera seminarium z szerokiej puli ofert zawierających wykaz pracowników naukowych zatrudnionych na WH i prowadzących zajęcia na kierunku historia, będących samodzielnymi pracownikami badawczo-dydaktycznymi. Oferta składana przez ww. pracowników, zawierająca zakres zagadnień, jest zgodna z ich kompetencjami merytorycznymi. Do promowania pracy magisterskiej nie dopuszcza się pracowników posiadających jedynie stopień doktora. Uzgodniony z promotorem tytuł pracy zatwierdzany jest przez RPH. Zakres merytoryczny pracy jest ustalany z promotorem, jednakże ogólne wytyczne, dotyczące m.in. objętości pracy czy konieczności jej zgodności z kierunkowymi EU, są określone specyficznie dla kierunku studiów. Praca magisterska nie może być prostą kontynuacją pracy licencjackiej. Nie może być też kompilacją ustaleń zaczerpniętych z historiografii i w odróżnieniu od pracy licencjackiej powinna być oparta na materiale źródłowym, a nie jedynie na literaturze przedmiotu. Ma ona mieć charakter twórczy i być oryginalna. Wymagania stawiane przed studentami składającymi pracę magisterską wyraźnie różnią się i są większe od tych, które stawiane są studentom składającym pracę licencjacką. Wynika to ze specyfiki studiów II stopnia, podczas których student powinien podjąć badania naukowe. Wszelkie zmiany dotyczące tematu pracy bądź promotora są zatwierdzane przez RPH. Oceny pracy dokonuje promotor oraz powołany przez dziekana recenzent. Recenzentami pracy magisterskiej są samodzielni pracownicy badawczo-dydaktyczni. Kryteria oceny są przejrzyste. Brane są pod uwagę: zgodność treści pracy z jej tematem określonym w tytule, układ pracy, struktura podziału treści, kolejność rozdziałów, kompletność tez, wartość merytoryczna pracy, nowatorstwo pracy, dobór i wykorzystanie źródeł, formalna strona pracy (poprawność języka, stopień opanowania techniki pisanie pracy, spis rzeczy, odsyłacze). Wszystkie ww. kryteria oceny są uwzględnione w procesie recenzowania pracy, który przebiega za pośrednictwem platformy internetowej APD. Po złożeniu pracy w APD i sprawdzeniu jej systemem antyplagiatowym oraz spełnieniu wszystkich pozostałych wymogów, tj. uzyskaniu pozytywnych wyników wszystkich zaliczeń i egzaminów poświadczających zrealizowanie programu studiów, student składa egzamin dyplomowy w obecności promotora, recenzenta oraz przewodniczącego komisji, czyli dziekana bądź osoby upoważnionej przez dziekana (kierownicy pracowni/zakładów lub samodzielni pracownicy naukowcy WH – zgodnie z ich kompetencjami merytorycznymi). Student podczas egzaminu magisterskiego odpowiada na co najmniej trzy pytania z tematyki pracy dyplomowej i dziejów epoki (lub problematyki), której praca dotyczy. Pytania mogą zadawać wszyscy członkowie komisji. Warunki stawiane studentom, konieczne do ukończenia studiów magisterskich, zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez nich EU na 7. poziomie PRK.

W związku z sytuacją pandemiczną w okresie obowiązywania ograniczeń pracy Uniwersytetu zasady przeprowadzania egzaminów dyplomowych (licencjackich i magisterskich) reguluje dodatkowo [Zarządzenie Nr 5/2020/2021 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 7 września 2020 r. w sprawie zasad przeprowadzania egzaminów dyplomowych](#), a wszelkie informacje na temat procedury składania prac dyplomowych i przeprowadzania egzaminów dyplomowych można znaleźć na stronie [Biura Obsługi Studentów Collegium Historicum](#).

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów EU oraz postępów w procesie uczenia się określa [Regulamin studiów UAM](#). Decyduje on m.in. o maksymalnej liczbie egzaminów, które mogą być przeprowadzone w ramach jednego roku studiów – do 8 egzaminów, przy czym maksymalna liczba egzaminów przypadająca na semestr nie może wynosić więcej niż 5 (z wyłączeniem egzaminu dyplomowego). Ograniczenie to jest spełniane przez program kierunku historia, ponieważ w każdym semestrze studenci studiów licencjackich składają maksymalnie 4 egzaminy, a studenci studiów magisterskich – maksymalnie 3 egzaminy. Zgodnie z § 18 Regulaminu, warunki i tryb przeprowadzania egzaminów i zaliczeń są ustalane i ogłaszane nie później niż 14 dni od rozpoczęcia zajęć w każdym semestrze. Po zatwierdzeniu przez RPH tabela z warunkami zaliczeń i egzaminów jest publikowana [na stronie internetowej WH](#). Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów EU gwarantują bezstronność, umożliwiają równe traktowanie studentów, w tym studentów z niepełnosprawnościami, którzy otrzymują wszelką konieczną pomoc na WH od pełnomocniczki prodziekan ds. studenckich i kształcenia w zakresie wsparcia studentów z niepełnosprawnościami, a także mogą zwrócić się z pytaniami do przedstawiciela Rady Samorządu WH – studenckiej pełnomocniczki ds. osób z niepełnosprawnościami. Wszelkie informacje na temat form wsparcia studenci mogą uzyskać na [stronie internetowej](#). Wykładowcy prowadzący zajęcia na kierunku historia mają możliwość uczestnictwa w kursach przygotowujących ich do specyfiki pracy ze studentami z niepełnosprawnościami. Szkolenia takie są organizowane na WH z dużą częstotliwością. Na WH obowiązuje [Regulamin udziału studentów z niepełnosprawnościami w procesie kształcenia dydaktycznego](#).

W wypadku wystąpienia sytuacji konfliktowych, które mogą zrodzić się w procesie weryfikacji EU, student, po wyczerpaniu prób porozumienia się z wykładowcą, może skorzystać z następującej ścieżki postępowania: zwrócić się do starosty roku, a następnie opiekuna roku, pełnomocniczki prodziekan ds. studenckich i kształcenia w zakresie spraw dydaktycznych oraz – w każdym momencie – do prodziekan ds. studenckich i kształcenia. Sytuacje konfliktowe, po ich dokładnym zbadaniu, są rozwiązywane z udziałem wszystkich zaangażowanych stron. Wsparcia mediacyjnego w sytuacjach trudnych udziela także grupa ekspertów z zakresu mediacji, działająca w ramach Rady ds. Kształcenia Szkoły Nauk Humanistycznych UAM (dalej RKSNH).

Troską władz WH jest, aby oceny osiągnięć studentów były przeprowadzane rzetelnie, przejrzystie, w sposób wiarygodny, przy zastosowaniu obiektywnej skali oceniania. Jest ona podstawą zarówno zaliczenia przedmiotu, jak i diagnozy postępów studenta umożliwiającej ustalenie, co jeszcze student powinien zrobić, aby się doskonalić. Szczegółowe kryteria oceniania wykładowcy formułują w sylabusach dostępnych dla studentów na [stronie internetowej WH](#) oraz informują o nich na zajęciach. Nauczyciele akademicki na kierunku historia weryfikują EU oraz postępy w procesie uczenia się w oparciu o różnorodne metody. Samodzielnie dokonują wyboru form egzaminów, składanych w formie pisemnej, ustnej lub mieszanej. Studenci w ramach zaliczeń, których formy także określają wykładowcy, przygotowują natomiast: prace pisemne, prezentacje multimedialne, projekty (indywidualne lub zespołowe), dokonują analizy źródeł, zaliczają lektury. Mogą być też zobligowani do zaliczenia kolokwium lub testu faktograficznego, poświadczającego znajomość faktografii w danej epoce historycznej. Taka forma zaliczenia nie jest jednak stosowana obowiązkowo w odniesieniu do materiału obejmującego dzieje każdej epoki i zależy od decyzji prowadzącego. Niekiedy wykładowcy za warunek zaliczenia zajęć uznają znajomość obowiązującej na zajęciach

literatury przedmiotu. Niekiedy też ww. metody weryfikacji EU mogą być łączone. Projekty, analizy źródeł, jeżeli przedstawiane są w formie ustnej lub prezentacji multimedialnych, są oceniane przez prowadzących na bieżąco w formie omówienia. Egzaminy i zaliczenia ustne są dokumentowane przez wykładowców, a w okresie kształcenia zdalnego (od r. akad. 2020/21) również w Uniwersyteckim Systemie Obsługi Studiów (dalej USOS) w postaci zapisu pytań i zagadnień egzaminacyjnych/zaliczeniowych. Zaliczenia w formie pisemnej zawierają komentarz wykładowcy bądź informację o wyniku zaliczenia (np. pod postacią wskazania zdobytej liczby punktów). Informacje na temat warunków zaliczenia znajdują się także w sylabusach. Pozostałe kwestie, jak frekwencja na zajęciach, warunki odbywania zajęć w trybie IOS, określa [Regulamin studiów UAM](#). Dobór form i metod oceniania osiągnięć studenckich zapewnia ich skuteczną weryfikację, a ich różnorodność wspiera rozwój kompetencji społecznych studentów. Sposób postępowania na WH w wypadku uzyskania negatywnej oceny z zaliczenia bądź egzaminu określają § 31-33 w [Regulaminie studiów UAM](#).

Studenci mają prawo dokonać ewaluacji jakości zajęć bezpośrednio po ich zakończeniu w danym semestrze. Od r. akad. 2020/21 odbywa się za pomocą anonimowej [ankiety](#) udostępnionej w USOS. Wcześniej obowiązywały na WH ankiety w formie papierowej. Ankieta daje studentom możliwość udzielenia obszernej informacji zwrotnej na temat jakości prowadzonych zajęć ich odczuć na temat sposobu prowadzenia zajęć i oczekiwań związanych ze zmianami sposobu prezentowania treści nauczania. Każdy pracownik badawczo-dydaktyczny ma dostęp do opracowanych wyników ankiet oceniających wyłącznie jego zajęcia. Wyniki ewaluacji są opracowywane przez koordynatora ds. USOS i analizowane przez zespół dziekański, a także przez kierowników zakładów i pracowni.

Zalecenia dotyczące weryfikacji EU na odległość sformułowane są w [Zarządzeniu nr 48/2020/2021 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 14 stycznia 2021 r. w sprawie Regulaminu kształcenia na odległość](#) (Rozdział VII) oraz, w odniesieniu do sem. zimowego r. akad. 2021/22, w [Zarządzeniu nr 139/2020/2021 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 20 sierpnia 2021 r. w sprawie działania Uniwersytetu w warunkach epidemii w semestrze zimowym roku akademickiego 2021/2022](#) (§ 5). Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów EU, stosowane w procesie nauczania i uczenia się, są dostosowane do ograniczeń wynikających z rozprzestrzeniania się wirusa SARS-COV-2 i konieczności podjęcia pracy w formie zdalnej. Wykorzystywane metody i techniki kształcenia na odległość gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów, co wynika z [Rekomendacji Ośrodka Wsparcia Kształcenia na Odległość dotyczącej prowadzenia zajęć zdalnych na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu](#) z 18 IX 2020 r. (dalej OWKO). Pracownicy mają do dyspozycji wiele materiałów pomocnych podczas prowadzenia zajęć z wykorzystaniem Panelu Dydaktycznego (Intranet UAM), platformy uniwersyteckiej MS TEAMS oraz platformy e-learningowej MOODLE, w tym instruktaże i materiały wideo. Do najważniejszych rekomendacji, wdrożonych także na kierunku historia, należy weryfikacja tożsamości za pomocą transmisji wideokonferencyjnej i w razie wątpliwości wykorzystania zdjęcia obowiązującego w USOS, a także nadzór wideokonferencyjny następujący w czasie rzeczywistym w odniesieniu do zaliczeń pisemnych oraz w przypadku zaliczeń bądź egzaminów ustnych – wykorzystanie wideokonferencji. Z OWKO współpracuje powołany na WH koordynator ds. kształcenia zdalnego. Szczegółowe informacje na temat wsparcia pracowników i studentów w nauczaniu zdalnym znajdują się na stronie internetowej WH w zakładce „[Kształcenie zdalne](#)”. Zajęcia i wykłady w trybie zdalnym, a także zaliczenia tychże prowadzone są na MS TEAMS oraz za pomocą MOODLE, a w razie potrzeby także przy wykorzystaniu innych platform i narzędzi po uzyskaniu stosownych zgód (zob. § 4 [Zarządzenia nr 48/2020/2021 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 14 stycznia 2021 r. w sprawie Regulaminu kształcenia na odległość](#)).

Skuteczna weryfikacja EU odbywa się także w odniesieniu do języków obcych. W wypadku języków nowożytnych, zgodnie z wymogami ESOKJ, studenci studiów I stopnia opanowują język co najmniej na poziomie B2. Na zakończenie cyklu kształcenia przeprowadzany jest egzamin certyfikacyjny

sprawdzający kompetencje językowe studentów na tym poziomie znajomości języka. Na studiach II stopnia studenci realizują lektorat specjalistyczny z języka obcego i są zobligowani do złożenia egzaminu końcowego z wybranego przez siebie języka specjalistycznego na poziomie B2+. W związku z bogatą ofertą zajęć odbywających się w językach obcych w ramach Programu Międzynarodowej Wymiany Studentów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza (dalej AMU-PIE) studenci zaliczający takie zajęcia mają możliwość uzyskania zwolnienia z 30 godz. lektoratu językowego. Ponadto, w związku ze specyfiką kierunku wymagającą niekiedy umiejętności czytania i interpretacji źródeł w innych językach, w tym starożytnych, studenci mają możliwość, dodatkowo – w ramach zajęć pochodzących z puli zajęć do wyboru – poszerzać kompetencje językowe. Przykładami takich zajęć w r. akad. 2021/22 mogą być: „Piśmiennictwo starożytnego Bliskiego Wschodu”, „Wstęp do języka i piśmiennictwa akadyjskiego”, „Piśmiennictwo starożytnego Bliskiego Wschodu (język akadyjski i sumeryjski)”, „Język grecki z elementami kultury antycznej”, „Podstawy języka i kultury greckiej”, „Podstawy języka i kultury łacińskiej”, „Łacina średniowieczna i paleografia łacińska”, „Co mówią niemieckie obwieszczenia i plakaty lat 1939-1945?” czy „Język czeski”.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów EU oraz postępów w procesie uczenia się umożliwiają sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach rynku pracy właściwych dla kierunku dzięki ofercie specjalności realizowanych na kierunku historia. Na wszystkich specjalnościach prowadzone są zajęcia specjalizujące, po których weryfikowane są umiejętności praktyczne odpowiadające ich wymogom za pośrednictwem ww. różnorodnych metod.

Szczególnym przykładem specjalności, w ramach której weryfikuje się wiedzę i umiejętności studentów w kontekście przygotowania do zawodu, jest specjalność nauczycielska (zob. [Standard](#)). Nad procesem kształcenia nauczycieli czuwa też uniwersytecki Ośrodek Koordynacyjno-Programowy Kształcenia Nauczycieli UAM oraz ZDJKPNH na WH. Weryfikacja EU specyficznych dla specjalności nauczycielskiej odbywa się w toku realizacji programu kształcenia na specjalności nauczycielskiej i obejmuje: blok zajęć przewidzianych Standardem, blok zajęć autorskich, zajęcia teoretyczne, praktyczne na uczelni i w szkołach, które zostały szczegółowo opisane w **zał. 1.4**. Nad praktykami studenckimi sprawuje pieczę pełnomocniczka ds. praktyk dydaktycznych oraz pełnomocniczka ds. praktyk psychologiczno-pedagogicznych. Weryfikację osiągnięć studentów na przedmiotach specjalności nauczycielskiej przeprowadza zespół dydaktyczny specjalizujący się w zakresie dydaktyki historii i kultury historycznej, dydaktyki ogólnej, psychologii i pedagogiki. Weryfikacja i ocena osiągnięć przyszłych nauczycieli historii podlega tym samym rygorom, które zostały opisane powyżej dla całego kierunku studiów.

Dowodem na osiągnięcie przez studentów EU jest dokumentacja zaliczeń oraz egzaminów przeprowadzanych na kierunku historia. Przybiera ona najróżniejszą postać. W wypadku egzaminów istnieją protokoły zawierające wykaz ocen, wygenerowane z systemu USOS i podpisane przez wykładowców. Przechowywane są one w Biurze Obsługi Studentów (dalej BOS). Udokumentowane wyniki egzaminów i innych zaliczeń pisemnych są przechowywane przez nauczycieli akademickich przez min. 2 semestry. Wykładowcy są zobowiązani ocenić pracę wraz z podaniem kryterium tej oceny. W razie egzaminów i zaliczeń ustnych nauczyciel akademicki wpisuje zadane studentowi pytania do USOS w trybie komentarza. Jeżeli zaliczenie odbywa się np. przez przedstawienie prezentacji na zajęciach, to komentarz jest przekazywany studentom zazwyczaj w formie ustnej. Prace zaliczeniowe są także komentowane przez prowadzących w trakcie podsumowania zajęć bądź indywidualnych konsultacji. Pełna dokumentacja dotycząca procesu i wyników dyplomowania przechowywana jest w APD ([Zarządzenie nr 3/2020/2021 Rektora UAM w sprawie składania i przechowywania prac dyplomowych z wykorzystaniem APD oraz dokumentowania egzaminu dyplomowego](#)). Wszystkie formy i metody przeprowadzania zaliczeń oraz egzaminów są adekwatne dla 6. i 7. poziomu PRK i spełniają wymogi przewidziane EU w dyscyplinie HISTORIA, co odnosi się również do specjalności nauczycielskiej z tym wyjątkiem, że stosuje się tam również formy i metody potwierdzania EU charakterystyczne dla nauk o edukacji oraz praktycznej nauki zawodu.

WH monitoruje też pozycję absolwentów kierunku historia na rynku pracy. Monitoring ten prowadzony był do 2019 r. przez Zespół ds. kontaktów z absolwentami, badający losy absolwentów w ramach IH (zał. 3.3). W wyniku przekształceń strukturalnych Instytutu Historii w Wydział Historii zespół ten zaprzestał prac, aby wznowić działalność w 1. kwartale 2021 r. Informacje na temat losów absolwentów pozyskiwane są także z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych (dalej ELA) oraz z [ankiety badającej losy absolwentów, zatwierdzonej przez RPH w r. akad. 2021/22](#). Dzięki ankiecie możliwe jest również zbadanie losów absolwentów w kontekście kierunkowych EU. Ostatnie dane aktualnie udostępnione w ramach ELA odnoszą się do 2019 r. i umożliwiają pozyskanie informacji zarówno dla studiów I, jak i II stopnia. Średnia wynagrodzeń absolwentów kierunku nie jest wysoka (znajduje się poniżej średniej krajowej), jednakże czas poszukiwania pracy etatowej wynosi 1,24 miesiąca, a więc mniej niż średnia dla kierunków humanistycznych wynosząca 2,31 miesiąca. W wypadku II stopnia studiów dane te kształtują się następująco: średnia wynagrodzeń absolwentów znajduje się poniżej średniej krajowej, a czas poszukiwania pracy etatowej wynosi 1,94 miesiąca. Wynika z tego, że studenci nie mają trudności w pozyskaniu pracy po ukończeniu studiów na kierunku historia. Pomoc dla absolwentów oferuje także [Biuro Karier UAM](#).

Szerokie grono studentów, w szczególności na studiach II stopnia, jest autorami bądź współautorami publikacji fachowych lub bierze udział w projektach badawczych prowadzonych przez naukowców z WH lub spoza WH, a także niekiedy spoza UAM. Przykładem takiego zaangażowania może być udział studentów w projektach badawczych realizowanych m.in. we współpracy z poznańskimi instytucjami kultury (zał. 1.7, 1.9, 1.12, 1.22). Studenci biorą także licznie udział w studencko-doktoranckich konferencjach naukowych, na których wygłaszają referaty, prezentujące prowadzone przez nich badania naukowe.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Kadrę dydaktyczną na kierunku historia tworzą przede wszystkim pracownicy zatrudnieni na Wydziale Historii UAM. Strukturę kadry przedstawia tabela 1. Obecnie zatrudnionych jest 114 osób. W ostatnich latach dostrzegalny jest wzrost kompetencji pracowników (z dominującą rolą samodzielnych pracowników z tytułem dra hab. i prof. UAM) oraz stabilność zatrudnienia. W efekcie możliwe jest długofalowe planowanie obciążeń dydaktycznych. Wzrost liczby pracowników w 2019 r. wynikał ze zmian strukturalnych w UAM i powołania WH. W sem. zimowym r. akad. 2021/22 na urlopie naukowym przebywała 1 osoba, natomiast w sem. letnim są to 4 osoby. Jedna osoba przebywa na urlopie macierzyńskim.

Tabela 1. Liczba osób zatrudnionych na WH (dawniej w IH) w I. 2017-21

Stopień awansu	31 XII 2017 Instytut Historii	31 XII 2018 Instytut Historii	31 XII 2019 Wydział Historii	31 XII 2020 Wydział Historii	20 XII 2021 Wydział Historii
mgr	0	0	2	0	1
dr	19	19	33	29	26
dr hab./dr hab. prof. UAM	58	58	62	63	63
prof. dr hab.	21	18	20	24	24
Suma	98	95	117	116	114

109 pracowników WH zadeklarowało przypisanie do dyscypliny HISTORIA. Pracownicy są absolwentami zarówno WH, jak i innych ośrodków naukowych w Polsce i zagranicą (kilka osób posiada podwójny polsko-francuski dyplom doktorski).

Łącznie zajęcia na kierunku historia prowadzi 97 pracowników WH. Relacja liczebności kadry do ogółu studentów na kierunku historia na I i II stopniu jest dobra, biorąc również pod uwagę to, że pracownicy prowadzą zajęcia także na innych kierunkach prowadzonych na WH, jak: wschodoznawstwo (I i II stopień), humanistyka w szkole – polonistyczno-historyczne studia nauczycielskie (I stopień), gospodarka i ekonomia w dziejach (I stopień) oraz liberal arts and sciences (I stopień). Zajęcia powierzane są również doktorantom (15 osób) – słuchaczom studiów doktoranckich (w starym trybie) oraz Szkoły Doktorskiej UAM. W celu zapewnienia realizacji programu studiów na kierunku historia zatrudniono do prowadzenia zajęć 7 pracowników spoza WH.

Umiędzynarodowieniu procesu dydaktycznego sprzyja zatrudnianie uznanych badaczy z zagranicy. W r. akad. 2021/22 w ramach finansowania z projektu Uniwersytet Jutra II zostało zatrudnionych 7 obcokrajowców (umowa-zlecenie), którzy prowadzą zajęcia w języku angielskim, oraz zaproszono do wygłoszenia wykładu monograficznego w j. angielskim wykładowców z Brazylii (jedna osoba jest zatrudniona na Wydziale Neofilologii UAM) i z Niemiec.

Pracownicy i doktoranci prowadzą zajęcia na kierunku historia zgodnie ze swymi kwalifikacjami, kompetencjami i doświadczeniem, co zostało zaprezentowane w **załączniku RS.4**. Obsada poszczególnych zajęć (zob. **zał. RS.2**) jest ściśle związana ze ścieżkami międzyprzedmiotowymi, odpowiadającymi profilowi naukowemu pracowników oraz ich kompetencjom. Wskazany dorobek naukowy obejmuje zarówno historię Polski i powszechną na przestrzeni wszystkich epok historycznych (od starożytnego Bliskiego Wschodu po XXI w.), jak i historię regionalną (Wielkopolski) w powiązaniu z jednostką wydziałową, jaką jest Centrum „Instytut Wielkopolski”. Na WH prowadzone są zatem badania dziejów: starożytnego Bliskiego Wschodu (badania unikatowe w skali kraju), starożytnej Grecji, Rzymu i Bizancjum (w tym zwłaszcza badania w zakresie epigrafiki i numizmatyki antycznej), średniowiecza polskiego i powszechnego (w tym zwłaszcza dzieje Kościoła, początki państwa polskiego, medycyna, dzieje kobiet), dziejów Polski i powszechnych nowożytnych, XIX, XX i XXI w. Kadra badawczo-dydaktyczna WH specjalizuje się też w badaniach przekrojowych m.in. dziejów Polski, Wielkiego Księstwa Litewskiego, cywilizacji śródziemnomorskich i krajów bałkańskich, Czech, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych, Europy Środkowo-Wschodniej odniesionych do polityki, gospodarki, kultury i społeczeństwa. Kolejny ważny obszar badań to historia historiografii, metodologia historii czy nauki pomocnicze historii. W polu zainteresowań badawczych kadry WH mieszczą się także: historia wizualna, historia idei, dzieje kultury, religii, wojskowości, myśli politycznej oraz gospodarki. Warto podkreślić badania kadry WH w ramach współczesnych nurtów w historiografii polskiej i światowej: historii kobiet, historii środowiskowej czy historii pamięci (memory studies). Ważnymi obszarami badań są także dydaktyka historii, kultura historyczna oraz teoria i historia archiwistyki. Kompetencje, wieloletnie doświadczenie oraz przygotowanie merytoryczne kadry gwarantują wysoki poziom zajęć dydaktycznych a w konsekwencji właściwe przygotowanie studentów I i II stopnia studiów do pracy w zawodzie historyka, w tym nauczyciela i archiwisty. Potwierdzają to wyniki badań ogólnouniwersyteckich (2016-21), w których studenci wysoko oceniają poziom merytoryczny zajęć na WH na kierunku historia.

Jak wspomniano, obsada zajęć jest przygotowywana w oparciu o kompetencje merytoryczne pracowników oraz ich doświadczenie dydaktyczne, tudzież posiadany stopień naukowy. Seminaria licencjackie prowadzą pracownicy co najmniej ze stopniem naukowym doktora, przy założeniu, że recenzję pracy przygotowuje pracownik samodzielny (doktor habilitowany, profesor uczelni lub profesor zwyczajny). Seminaria magisterskie prowadzone są przez samodzielnych pracowników ze stopniem doktora habilitowanego, profesora uczelni albo tytułem profesora. Rozwój naukowy

pracowników pozwolił nie tylko na zdobycie rzadkich kompetencji badawczych (m.in. w zakresie starożytnego Bliskiego Wschodu, bizantynistyki, bohemistyki, bałkanistyki), lecz także na rozbudowę warsztatu i uzyskanie perspektywy interdyscyplinarnej z obszarów ekonomii (przede wszystkim statystyki), rolnictwa, nauk społecznych, filozofii czy biohumanistyki.

Dodatkowe wsparcie w procesie obsady zajęć wykraczających poza kompetencje pracowników naukowych WH, a stanowiących obowiązkowy element programu, jak lektoraty językowe (język łaciński oraz język nowożytny do wyboru przez studenta), zajęcia sportowe, szkolenie biblioteczne, zapewniają pracownicy spoza WH. Zajęcia są prowadzone odpowiednio przez pracowników Studium Językowego UAM, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu UAM oraz Biblioteki Collegium Historicum UAM. Przedmiot „Podstawy przedsiębiorczości” (2. rok I stopnia) może być prowadzony przez 5 pracowników naukowo-dydaktycznych WH, którzy w 2011 r. zostali do tego odpowiednio przeszkoleni. Ścieżki międzyprzedmiotowe językowe, które pozwalają na I i II stopniu studiów na poszerzenie znajomości języka obcego w zakresie dyscypliny HISTORIA, potrzebnej w warsztacie historyka, są prowadzone przez pracowników akademickich WH o wieloletnim międzynarodowym doświadczeniu dydaktycznym, ściśle związanym z ich profilem naukowym, widocznym także w publikacjach w językach obcych. W ofercie znajduje się nauka języków: akadyjskiego, starogreckiego, angielskiego, niemieckiego i czeskiego, a także łaciny średniowiecznej i paleografii łacińskiej. Potwierdzeniem kompetencji wykładowców do prowadzenia zajęć w językach obcych jest bez wątpienia aktywny udział w zagranicznych konferencjach naukowych, projektach badawczych oraz wygłaszanie wykładów w zagranicznych ośrodkach akademickich (w tym także w ramach ERASMUS+), a także egzamin doktorski z języka obcego.

W związku z programem studiów na kierunku historia, który uwzględnia przygotowanie do zawodu nauczyciela historii w szkole podstawowej oraz ponadpodstawowej, pracownicy WH posiadają w swoim dorobku publikacje z dyscypliny HISTORIA w zakresie dydaktyki historii. Zajęcia na specjalności nauczycielskiej prowadzą przede wszystkim członkowie ZDH. Dla zapewnienia wysokiej jakości kształcenia przyszłych nauczycieli w skład ZDH wchodzi osoba z przygotowaniem psychologiczno-pedagogicznym, która prowadzi zajęcia zgodnie z profilem realizowanych badań. W wypadku zajęć z emisji głosu, coachingu edukacyjnego dla nauczycieli, bezpieczeństwa uczniów w szkole oraz pierwszej pomocy przedmedycznej WH korzysta ze wsparcia kadrowego Ośrodka Koordynacyjno-Programowego Kształcenia Nauczycieli UAM, a w przypadku zajęć z historii cyfrowej dla nauczycieli – zatrudnia specjalistę w tym zakresie spoza UAM. Pracownicy WH prowadzący zajęcia na specjalności nauczycielskiej systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje przez udział w licznie organizowanych uniwersyteckich, krajowych i międzynarodowych szkoleniach i warsztatach, a także publikują monografie, artykuły w czasopismach i monografiach zbiorowych, zbierając tym samym kolejne doświadczenia przydatne w procesie dydaktycznym. Ważnymi partnerami w działaniach związanych z kształceniem przyszłych nauczycieli historii są szkoły podstawowe i ponadpodstawowe (tzw. szkoły ćwiczeń), Kuratorium Oświaty, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, działy edukacji muzeów wielkopolskich i innych instytucji zajmujących się kulturą i edukacją historyczną. Podejmowane inicjatywy, m.in. w formie konferencji, warsztatów, projektów edukacyjnych z udziałem studentów i nauczycieli historii, przyczyniają się do promowania dobrych praktyk dydaktycznych, w tym nowoczesnej dydaktyki inspirowanej europejskim i polskim dorobkiem dydaktyki historii.

Wszyscy pracownicy WH są aktywnymi naukowcami, a ich dorobek to książki autorskie, książki redagowane, artykuły w czasopismach oraz rozdziały w wieloautorskich monografiach (zob. **zał. 1.17** oraz **tabela 2**).

Tabela 2. Wykaz liczby publikacji naukowych pracowników WH (dawniej IH) za lata 2017-21

Rok	Książki autorskie	Książki redagowane	Artykuły	Rozdziały
-----	-------------------	--------------------	----------	-----------

			w czasopismach	w monografiach
2021	20	17	77	75
2020	20	21	143	145
2019	27	34	139	284
2018	43	41	152	260
2017	28	36	163	297
ŁĄCZNIE	138	149	674	1061

Prace te zostały opublikowane zarówno w [Wydawnictwie](#) IH (ob. WH), jak i w innych wydawnictwach krajowych oraz zagranicznych. Należy podkreślić, że WH wspiera merytorycznie i finansowo serię wydawniczą „Nasze Historie”, którą prowadzi SKNH od 1994 r. Od wielu lat pracownicy naukowcy WH łączą swoją pracę na UAM z zaangażowaniem w działalność instytucji nauki i kultury, takich jak m.in.: Archiwum Państwowe – oddział w Poznaniu, Biblioteka Kórnicka PAN, Instytut Pamięci Narodowej – oddział w Poznaniu, Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, Polsko-Niemiecka Komisja Podręcznikowa, Polsko-Czeska Komisja Podręcznikowa, Polskie Towarzystwo Historyczne – oddział w Poznaniu, Polskie Towarzystwo Heraldyczne – oddział w Poznaniu, World Center for Women’s Studies, European Society for Environmental History, International Commission for the Theory and History of Historiography, Stowarzyszenie Historyków Starożytności, komitety nauk historycznych PAN i PAU (szczegółowe dane – zał. 4.1). Współpracują także z Biblioteką Raczyńskich w Poznaniu, Towarzystwem Miłośników Miasta Poznania, Muzeum Narodowym, Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, Muzeum Martyrologicznym w Żabikowie, Wielkopolskim Muzeum Niepodległości w Poznaniu, Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu, Poznańskim Centrum Dziedzictwa, Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia, Instytutem Pileckiego, Instytutem Zachodnim, Zakładami Kórnickimi, Wydawnictwem Miejskim „Posnania”, Fundacją Rozwoju Miasta Poznania, Fundacją Tres. Powierzano pracownikom WH tak ważne stanowiska jak kierowanie Stacją Naukową PAN z siedzibą w Paryżu czy zasiadanie w gremiach naukowych w kraju i zagranicą (zał. 4.1). Od wielu lat dzielą się swoim doświadczeniem naukowo-dydaktycznym w ramach zaangażowania w prace Ogólnopolskiej Olimpiady Historycznej oraz Olimpiady Historycznej Juniorów (dawniej Olimpiada Gimnazjalistów), zarówno na etapie okręgowym (w Poznaniu), jak i centralnym (jako członkowie Komitetu Głównego). Ponadto aktywnie działają w komitetach redakcyjnych krajowych oraz zagranicznych czasopism naukowych i serii wydawniczych (zał. 4.1). Cieszą się poważaniem otoczenia społeczno-gospodarczego, pełniąc zaszczytne funkcje. Przykładem może być stanowisko Konsula honorowego Francji (z siedzibą w Poznaniu). Otrzymują odznaczenia i medale w kraju i zagranicą (np. medal „Pro Ecclesia et Pontifice” przyznany przez Papieża Franciszka prof. Tomaszowi Jasińskiemu, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski dla prof. Jerzego Strzelczyka czy Nagroda Honorowa im. Wacława Felczaka i Henryka Wereszyckiego dla prof. Waldemara Łazugi). Pracownicy od wielu lat są również członkami kapituł ważnych konkursów o zasięgu ogólnopolskim, jak Nagrody im. Ryszarda Kapuścińskiego UMWW, czy regionalnym np. Dorocznego Konkursu Dziennikarskiego przy Marszałku Województwa Wielkopolskiego i Nagrody im. prof. Stanisława Nawrockiego dla archiwistów Województwa Wielkopolskiego.

Pracownicy realizują staże naukowe, wizytujące (w tym profesury gościnne) w ośrodkach zagranicznych, co pozwala na zdobycie nowych doświadczeń naukowo-dydaktycznych. W ostatnich latach wyjeżdżano do krajów europejskich i pozaeuropejskich (m.in.: Hoover Institution, Silas Palmer Research Fellowship, Université Paris 7 Denis Diderot, niemieckie ośrodki uniwersyteckie w Kilonii, Hanowerze, Würzburgu, Heidelbergu, Marburgu, Uniwersytet Helsiński, Uniwersytet w Wiedniu,

Uniwersytet w Bazylei i Fryburgu (niemieckim i szwajcarskim), Uniwersytet w Tesalonikach, Uniwersytet w Rzymie, Litewski Instytut Historii, Uniwersytet Wileński, Uniwersytet w Brnie, Mikołajowski Uniwersytet Narodowy, Biblioteka Narodowa Republiki Czeskiej w Pradze).

Dobrą praktyką na WH jest troska o udział studentów w badaniach naukowych, także projektach, w tym grantowych, realizowanych przez kadrę WH (zał. 1.19, 1.21). Obok wsparcia merytorycznego, jakie studenci mogą uzyskać od różnych sekcji SKNH na Wydziale, które tradycyjnie mają opiekunów naukowych z grona pracowników WH, warto wspomnieć o tzw. [minigrantach Wydziału Historii](#), które przyznawane są od pocz. 2020 r. na realizację indywidualnych lub zespołowych projektów naukowych, opiniowanych przez pracownika WH. Ważnym efektem współdziałania kadry i studentów jest opracowanie autorskiego „[Programu internetowego do nauki paleografii łacińskiej](#)”. Jest to rodzaj elektronicznego skryptu do zdalnej, samodzielnej nauki paleografii łacińskiej, który został przygotowany w ramach Poznańskich Praktyk Badawczych.

Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia naukowe i dydaktyczne kadry badawczo-dydaktycznej WH, można uznać, że w pełni zaspokajają one potrzebę realizacji programu kształcenia na wysokim poziomie na I i II stopniu studiów. Prowadzenie zajęć w innych niż HISTORIA dyscyplinach władze WH powierzają specjalistom spoza Jednostki.

Wydział Historii UAM współtworzy 13 Zakładów i 6 Pracowni. Ponadto w [strukturze Wydziału](#) znajduje się jednostka organizacyjna – Centrum „Instytut Wielkopolski”. Działania WH i kadry wspiera Biuro Obsługi Wydziału (dalej BOW), a także Pracownia Fotograficzno-Graficzna. Podział na Zakłady i Pracownie odpowiada profilowi naukowemu pracowników, na co wskazują ankiety (zał. RS.4). Obsada dydaktyczna na kierunku historia jest konsultowana przez prodziekana ds. studenckich i kształcenia oraz RPH z ponadzakładowymi [zespołami dydaktycznymi](#) (w liczbie 16), które przygotowują raz w roku (czerwiec) plan obsady zajęć w odniesieniu do konkretnych obszarów (chronologicznych lub problemowych) dydaktyki na kierunku historia, a koordynatorzy sylabusów dbają na bieżąco o ich aktualizację. Konsultacje w ramach ww. zespołów pozwalają na racjonalną, zgodną z kompetencjami merytorycznymi kadry obsadę zajęć w danym r. akad. Pensum dydaktyczne pracowników w danym r. akad. to odpowiednio: na stanowisku adiunkta – 210 godz., na stanowisku profesora uczelni i profesora – 180 godz. Pracownik, który osiągnie 65 rok życia, może wystąpić do Rektora o obniżenie pensum dydaktycznego o 1/3. W bieżącym r. akad. wniosek taki złożyło 12 pracowników. Podobny poziom utrzymuje się od r. akad. 2016/17 (średnio z wnioskiem o obniżenie pensum występuje corocznie od 9-12 pracowników). Pracownicy prowadzą zajęcia w formie wykładów, proseminariów, seminariów licencjackich i magisterskich, konwersatoriów, ćwiczeń, laboratoriów i warsztatów.

Celem polityki kadrowej prowadzonej przez władze WH jest zapewnienie wysokiego poziomu dydaktyki oraz rozwoju naukowego pracowników. W 2019 r. na WH przeprowadzono 13 habilitacji (w tym 1 osoba to pracownik UAM niezatrudniony na Wydziale oraz 1 osoba spoza UAM), 13 osób zostało awansowanych na stanowisko profesora uczelni, 3 osoby otrzymały tytuł profesora. W 2020 r. przeprowadzono 5 procedur habilitacyjnych, jedna osoba awansowała na stanowisko profesora uczelni, 5 osób uzyskało tytuł profesora. W 2021 r. przeprowadzono 1 procedurę habilitacyjną, 3 osoby awansowały na stanowisko profesora uczelni, 2 osoby uzyskały tytuł profesora. Stałe monitorowanie przez WH zmian struktury pracowniczej (osiągnięcie przez pracownika wieku emerytalnego, urlop macierzyński, urlop dla poratowania zdrowia lub urlop naukowy) pozwala na bieżąco dostosowywać politykę obsady zajęć do ww. zmian. Polityka zatrudniania na WH odbywa się w trybie konkursu, jest transparentna i zgodna z zewnętrznymi przepisami prawa i ze standardami obowiązującymi na UAM. Dotyczy to także zatrudniania pracowników w ramach projektów badawczych. Dla zapewnienia ciągłości procesu dydaktycznego oraz kontynuacji i poszerzania obszarów badań naukowych na WH w 2018 r. zatrudniono na umowę o pracę 1 osobę ze stopniem doktora na stanowisku adiunkta, a w 2019 r. zatrudniono 2 osoby ze stopniem doktora na stanowisku

adiunkta. Władze WH mają świadomość niewielkiego wzrostu zatrudnienia w grupie młodszych pracowników nauki ze stopniem doktora. Zmiana tej sytuacji jest jednak obarczona stosowaną na WH strategią oszczędnościową. W dłuższej perspektywie będzie konieczne zahamowanie tej tendencji ze względu na ryzyko luki pokoleniowej, będącej wynikiem systematycznego osiągnięcia wieku emerytalnego przez profesorów. Kwestia ta była i jest przedmiotem dyskusji na szerszym forum WH. Jednakże trzeba podkreślić, że doraźnym rozwiązaniem stosowanym na WH, są granty badawcze, które umożliwiają zaangażowanie naukowe i dydaktyczne absolwentów i doktorantów. Obecnie na WH zatrudnionych jest 4 pracowników na etatach wynikających z grantów.

Podstawowym celem dydaktycznym WH jest zapewnienie studentom studiującym na kierunku historia wykształcenia na najwyższym poziomie. Z tego względu działalność dydaktyczna pracowników podlega transparentnej i systematycznej ewaluacji. Pracownicy są regularnie (co 4 lata lub na wniosek Rektora) oceniani w ramach okresowej oceny pracowników. W ocenie bierze się pod uwagę udokumentowany przez zainteresowanego dorobek naukowy, działalność dydaktyczną oraz organizacyjną, osiągnięcia w zakresie promocji i współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Ocena zawiera opinię bezpośredniego przełożonego albo opiekuna naukowego. Ocena dydaktyczna pracownika w ankiecie okresowej uwzględnia wyniki ewaluacji zajęć (ankiety anonimowe wypełniane przez studentów po zakończeniu danych zajęć z konkretnym wykładowcą – zob. poniżej). Zrównanie pracy dydaktycznej z działalnością naukową (z naciskiem na publikowanie prac naukowych) jest w ocenie okresowej ważnym zabezpieczeniem przed marginalizowaniem dydaktycznego wymiaru aktywności zawodowej. Z wypełnioną ankietą okresową pracownika zapoznaje się Komisja oceniająca, powołana na WH, która wystawia ocenę, biorąc pod uwagę każdy aspekt działalności pracownika. Pracownik zapoznaje się z wystawioną oceną i składa podpis na formularzu oceny. W ocenie okresowej za I. 2017-20 wszyscy pracownicy otrzymali ocenę końcową pozytywną.

Ponadto kierownicy Zakładów i Pracowni lub prodziekan ds. studenckich i kształcenia przeprowadzają hospitacje zajęć odbywanych stacjonarnie i zdalnie. Plan hospitacji ustalany jest na dany semestr przez prodziekana przy zachowaniu zasady, że w pierwszej kolejności hospitacji podlegają zajęcia pracowników nowo zatrudnionych, doktorantów, którzy pierwszy raz prowadzą zajęcia, pracowników, którzy uzyskali niskie oceny w anonimowych ankietach studenckich. Hospitacje zajęć dokumentuje protokół, z którym zapoznaje się hospitowany. Protokoły są przechowywane w dokumentacji WH. Podsumowanie hospitacji odbywa się na zebraniu RPH, analizującej system jakości kształcenia na Wydziale.

Od wielu lat istotnym elementem oceny jakości pracy dydaktycznej są anonimowe [ankiety oceny zajęć](#) wypełniane przez studentów. Do sem. zimowego r. akad. 2019/20 studenci wypełniali ankiety w wersji papierowej. Od sem. letniego 2020/21, uchwałą RPH z 14 V 2020 r. wprowadzono ankiety w formie elektronicznej, co było związane z przejściem na zdalny tryb nauczania na kierunku historia oraz standardami obowiązującymi na UAM. Student wypełnia ankietę raz w semestrze w odniesieniu do wszystkich zajęć, w których uczestniczył i wszystkich prowadzących zajęcia, z którymi się zetknął w danym semestrze. Elektroniczną ankietę studenci wypełniają w systemie USOS z zachowaniem anonimowości. Ankieta elektroniczna ma tę samą treść, co tradycyjną a [zasady interpretacji wyników nie uległy zmianie](#). Każdy pracownik ma możliwość zapoznania się z wynikami ankiet oceniających prowadzone przez niego zajęcia również na tej platformie. Zbiorczą informację o wynikach ankiet swoich pracowników otrzymują także kierownicy Zakładów lub Pracowni. Gdy prowadzący zajęcia uzyska w ankietach jednoznacznie niskie oceny, kierownik jest zobowiązany do przeprowadzenia hospitacji tych zajęć, odbycia rozmowy na temat jakości prowadzonych zajęć oraz sporządzenia arkusza obserwacyjnego (protokołu) z uwagami na temat hospitowanych zajęć. Równocześnie wyniki zbiorcze ankiet są omawiane z zachowaniem zasad ochrony danych osobowych na forum RPH. W ramach dobrych praktyk, stawiających na przejrzystość procedur ewaluacji, podsumowanie wyników publikowane jest na stronie WH w zakładce „[Jakość kształcenia](#)”.

Drugą część oceny pracy dydaktycznej kadry WH stanowią ogólnouniwersyteckie ankiety studenckie oceniające jakość kształcenia na WH w ramach konkretnego kierunku studiów, a także pomocniczo wydziałowe badania fokusowe na temat jakości kształcenia, przeprowadzane raz w cyklu kształcenia. Pierwsze takie badania odbyły się w r. akad. 2019/20. Wyniki wszystkich ankiet oceniających jakość kształcenia na WH w ramach kierunku stanowią podstawę dla RPH do sformułowania rekomendacji na konkretny r. akad. (termin: do końca lutego każdego roku), mających na celu doskonalenie jakości kształcenia. Rekomendacje dla RPH ustala się również w oparciu o rekomendacje RKSNNH, które ww. Rada formułuje w oparciu o złożone do niej do końca każdego roku kalendarzowego sprawozdanie z działalności RPH i realizacji rekomendacji za poprzedni rok akademicki. W odniesieniu do wspomnianych wywiadów fokusowych (tj. zogniskowanych wywiadów grupowych), w trosce o ich kompetentne i umiejętne przeprowadzenie z grupami studentów i wykładowców realizujących zajęcia na kierunku historia, członkowie RPH odbyli w końcu r. akad. 2020/21 szkolenie.

Na WH istnieje system reagowania na różnorodne formy dyskryminacji i przemocy, który jest zintegrowany z uniwersyteckimi procedurami (opierającymi się na działaniach pełnomocnika Rektora UAM ds. równego traktowania). W tej samej formule funkcjonują zasady rozwiązywania konfliktów na WH. W 2021 r. wybrani pracownicy Wydziału, w tym prodziekan ds. studenckich i kształcenia oraz pełnomocniczka prodziekan ds. studenckich, odbyli szkolenie z zakresu metod mediacji, w efekcie czego w Szkole Nauk Humanistycznych powstał [zespół wsparcia mediacyjnego](#), w skład którego wchodzi 2 przedstawicielki WH.

Na WH prowadzone są działania motywujące do rozwoju naukowego dzięki systemowi nagradzania i przejrzystym zasadom awansów naukowych. Nauczyciele akademicy mają możliwość otrzymania nagród za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne oraz organizacyjne przyznawanych przez różne podmioty – Rektora UAM, Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Edukacji i Nauki. Z corocznych nagród Rektora co najmniej jedna jest przyznawana za osiągnięcia dydaktyczne (na podstawie wyników ankiet studenckich). 11-osobowy Zespół ds. Nagród wyłoniony przez zespół dziekański, przygotowuje rekomendacje do nagród Rektora oraz do innych konkursów i nagród (np. Nagrody Naukowej Samorządu Województwa Wielkopolskiego w 2021 r.). Ponadto władze dziekańskie występują do Rektora o przyznanie zasłużonym pracownikom Złotych i Srebrnych Krzyży Zasługi oraz Medali za Długoletnią Służbę przyznawanych przez Prezydenta RP oraz Medalu Komisji Edukacji Narodowej. W obowiązującym na UAM regulaminie wynagrodzeń zdefiniowano różne formy premiowania aktywności naukowej pracowników.

Rozwój naukowy pracowników WH możliwy jest także dzięki realizacji projektów grantowych. W 2020 r. realizowano 21 grantów, w tym dziewięć w ramach projektów NCN, 10 w ramach NPRH, 1 w ramach MNiSW oraz 1 przyznany przez Instytut Współpracy Polsko-Węgierskiej. W 2021 r. rozpoczęła się realizacja kolejnych 3 grantów. Jak wspomniano, do realizacji projektów zaprasza się również studentów. Pracownicy mogą korzystać, na każdym etapie aplikowania o granty badawcze, z pomocy uniwersyteckiego Centrum Wsparcia Projektów – Sekcji Operacyjnej, którego przedstawiciel rezyduje w Collegium Historicum. Drugim ważnym źródłem pozyskania środków na działalność naukową jest oferta dostępna w ramach uczelnianego programu Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza. Władze WH wspierają starania pracowników o środki na realizację projektów w dyscyplinie w ramach programu ID-UB: POB 5 HumSoc: Arts and Humanities, Social Sciences. Wydział daje także możliwość wystąpienia o urlopy naukowe, dzięki czemu pracownicy mogą realizować własne projekty oraz granty. Możliwe jest również wystąpienie do Rektora o obniżenie pensum dydaktycznego w związku z realizacją znaczącego projektu grantowego. Środki finansowe pozyskane z grantów pozwalają nie tylko na zakup sprzętu, lecz także na publikacje naukowe oraz tworzenie i dostęp do baz elektronicznych czy wykonanie dokumentacji cyfrowej, co jest wykorzystywane i w pracy badawczej, i dydaktycznej.

Aby docenić wysiłek, jaki wkładany jest w przygotowanie obszernych wniosków grantowych przez osoby aplikujące o finansowanie badań ze źródeł zewnętrznych, umożliwiono im uzyskanie tzw. „premii projektowej” za złożenie wniosku oraz uzyskanie środków na realizację wcześniej złożonego wniosku.

Dobłą praktyką na WH jest nagradzanie raz w roku najlepszych dydaktyków. W wypadku nauczycieli akademickich uzyskanie przez prowadzącego zajęcia bardzo dobrych wyników w ankietach studenckich przez trzy kolejne semestry (przy co najmniej 75% zajęć poddanych ankietyzacji i przy min. 50 sztuk wypełnionych ankiet) jest podstawą do wystąpienia przez kierownika Zakładu/Pracowni lub Radę Dziekańską o przyznanie Nagrody Rektora UAM za osiągnięcia dydaktyczne. Wśród kadry WH są [laureaci prestiżowej nagrody dydaktycznej Rektora UAM „Praeceptor Laureatus”](#) – dla nauczycieli akademickich, którzy osiągnęli doskonałość dydaktyczną potwierdzoną ocenami studentów.

Działania mające na celu rozwój i doskonalenie kadry w zakresie dydaktyki na kierunku historia wpisują się w Uczelniany System Doskonalenia Jakości Kształcenia. W l. 2017-19 pracownicy WH mieli możliwość doskonalenia kompetencji dydaktycznych w ramach [licznych szkoleń i konferencji](#), wśród których najważniejszy był projekt „Nowoczesna dydaktyka dla efektywnej edukacji na Wydziale Historycznym UAM” w ramach „Nowoczesna dydaktyka” w ramach projektu POWR.03.04.00-00DO44/16. Równocześnie kadra ma także dostęp do bezpłatnych, [ogólnouniwersyteckich szkoleń](#), w tym z zakresu rozwoju warsztatu dydaktycznego, prowadzonych od 5 lat.

Sytuacja pandemiczna wymusiła w r. akad. 2020/21 i częściowo w obecnym konieczność realizacji zajęć dydaktycznych w trybie zdalnym i hybrydowym, co określa [Regulamin kształcenia na odległość](#) na UAM. Dla podniesienia jakości kształcenia zdalnego wsparto kadrę dydaktyczną oraz studentów przez organizację licznych szkoleń z zakresu obsługi platform MS TEAMS oraz MOODLE (ta ostatnia była już znana pracownikom szkolonym z e-learningu od 2017 r.), które były prowadzone przez OWKO, WH i zewnętrzne firmy szkoleniowe. Aby zapewnić odpowiednią jakość kształcenia na odległość, także z punktu widzenia organizacyjno-formalnego (w tym regulaminu kształcenia zdalnego), szkoleniami zostali objęci również pracownicy BOS i Biura Obsługi Wydziału (dalej BOW). Dziekan powołał na WH koordynatora ds. kształcenia zdalnego, który na bieżąco monitoruje potrzeby pracowników w zakresie poszerzania i doskonalenia umiejętności obsługi platform do kształcenia na odległość. WH był także reprezentowany w IV panelu dyskusyjnym (Kształcenie zdalne w Szkole Nauk Humanistycznych, Szkole Nauk o Języku i Literaturze) w ramach konferencji „[Dobre praktyki kształcenia na odległość](#)” (9 VII 2021). Dodatkowym wsparciem dla pracowników w okresie zdalnego nauczania były szkolenia z zakresu komunikacji, wspierania i pracy ze studentami w kryzysie psychicznym oraz zarządzania kryzysem (np. szkolenie „Czarny Łabędź” dla kadry kierowniczej). Poszerzanie kompetencji w obszarze kształcenia zdalnego jest elementem polityki WH, która zmierza do długofalowego wykorzystania zdobytego w okresie pandemii doświadczenia w tym zakresie.

Wydział Historii regularnie stwarzał swoim pracownikom możliwości podniesienia kwalifikacji i uzupełnienia kompetencji dydaktycznych. Zapewniono szkolenie w obszarze szczególnie ważnym dla pracowników naukowych „Prawa autorskie w praktyce uniwersyteckiej – istota utworu oraz najnowsze zasady opodatkowania”. Ponadto w l. 2020-21, w odpowiedzi na bieżące przemiany społeczne, przeprowadzano szkolenia z zakresu komunikacji, wspierania i pracy ze studentami w trakcie lub po uzgodnieniu płci oraz komunikacji i form wsparcia edukacyjnego studentów i kandydatów na studia z zaburzeniami psychicznymi (zob. zestawienie za lata 2012-22 – **zał. 8.10**). Istnieje możliwość skorzystania z bezpłatnego, [uniwersyteckiego systemu wsparcia psychologicznego](#) dla pracowników i studentów.

Systematycznie prowadzona polityka umożliwiająca rozwój naukowy i podnoszenie kompetencji dydaktycznych pracowników WH ma swoje odzwierciedlenie w utrzymaniu uprawnień do nadawania stopnia doktora oraz doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych (od 1975 r.), w dyscyplinie HISTORIA, co po zmianach ustawowych Senat UAM pozostawił w gestii Rady Dyscypliny HISTORIA. Pozytywną opinię o pracownikach Wydziału Historycznego, którego większość stanowiła kadra obecnego WH, potwierdza to, że w l. 2013-21 Wydział otrzymał odpowiednio kategorię A+ i A.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Od r. akad. 2015/16 zajęcia dydaktyczne (z wyjątkiem wychowania fizycznego) na kierunku historia odbywają się w budynku Collegium Historicum zlokalizowanym na Kampusie Morasko. Budynek ten oddalony jest o ok. 3 min. spaceru od dworca autobusowego i pętli tramwajowej na os. Jana III Sobieskiego, co gwarantuje studentom łatwą komunikację z innymi częściami miasta. Duża przestrzeń kampusu pozwala także na swobodne poruszanie się rowerami (ścieżki rowerowe, dostęp do rowerów miejskich, parkingi dla rowerów) i hulajnogami (dostępnych jest kilka sieci umożliwiających wypożyczenie) oraz bezproblemowe parkowanie w przypadku studentów zmotoryzowanych. Niewątpliwą zaletą usytuowania Collegium Historicum jest także jego bezpośrednie sąsiedztwo z terenami zielonymi: lasy i łąki stanowią obecnie blisko 30% powierzchni kampusu Morasko. Collegium Historicum to przestronny i nowoczesny budynek o powierzchni użytkowej wynoszącej 14 346,19 m². Został zaprojektowany w pracowni architektonicznej H.J. Buszkiewicz z myślą o 2300 studentach. Obecnie, po zmianach strukturalnych (2019), liczba studentów korzystających z gmachu sięga 1000 osób.

W całym budynku znajduje się 57 sal dydaktycznych, lektorskich i seminaryjnych oraz sale komputerowe. Wielkość sal dydaktycznych jest bardzo zróżnicowana, co pozwala na elastyczne dostosowywanie miejsca realizacji zajęć do ich formy i wielkości grupy. Zajęcia dla studentów kierunku historia odbywają się w 4 salach o charakterze wykładowym: Auli im. Profesora Gerarda Labudy (300 miejsc), sali wykładowej im. Profesora Henryka Łowmiańskiego (120 miejsc), sali wykładowej im. Jerzego Topolskiego (80 miejsc), sali wykładowej im. Profesora Kazimierza Tymienieckiego (80 miejsc), w 17 salach ćwiczeniowych 30-osobowych i 1 sali 20-osobowej. Dwie sale są przeznaczone do pracy odpowiednio na specjalności nauczycielskiej oraz specjalności archiwistyka i zarządzanie dokumentacją i są wyposażone w adekwatne pomoce dydaktyczne. Zajęcia mogą odbywać się także w sali komputerowej (16 stanowisk). Dodatkowo prowadzący mają do dyspozycji 4 sale seminaryjne: 3 mieszczą po 16 osób, a 1 – 30 osób. W wypadku wykładów otwartych, konferencji, również tych hybrydowych, spotkań z nauczycielami czy absolwentami wykorzystywana jest Sala Dziekańska (88-osobowa). Wszystkie wymienione sale są wyposażone w nowoczesny sprzęt komputerowy i multimedialny oraz oświetlenie wielowariantowe, a sale wykładowe i ćwiczeniowe mają nagłośnienie. Dodatkowo sale wykładowe są wyposażone w rzutniki do materiałów papierowych, a jedna z nich w profesjonalny sprzęt służący do prowadzenia wideokonferencji. Sale wykładowe oraz sala komputerowa są klimatyzowane. Dwie największe sale wyposażono w pętle indukcyjne ułatwiające korzystanie z nagłośnienia studentom niedosłyszącym, a w sali komputerowej i przeznaczonej dla specjalności nauczycielskiej zostały zamontowane tablice interaktywne zintegrowane ze sprzętem komputerowym. Wymienione wyposażenie techniczne jest w pełni zgodne z aktualnymi potrzebami procesu nauczania i uczenia się, a liczba sal do dyspozycji sprawia, że zajęcia odbywają się w komfortowych warunkach. Urządzenia i środki dydaktyczne wykorzystywane w trakcie zajęć są adekwatne do rzeczywistych potrzeb przyszłej pracy badawczej oraz zawodowej studentów kierunku historia, również tych studiujących na specjalności nauczycielskiej (szczegółowy wykaz sal z wyszczególnieniem urządzeń i środków dydaktycznych – zał. 5.1).

W budynku Collegium Historicum znajdują się 3 windy i 4 klatki schodowe. Jest on dobrze oznakowany. Adekwatne tablice informacyjne wraz z planami sytuacyjnymi zostały umieszczone na parterze, przy wejściach na klatki schodowe i przy windach. Odpowiednie oznakowanie znajduje się

także w rozwidleniach korytarzy. Każda z sal dydaktycznych opisana została numerem (zapisanym również w alfabecie Braille’a i w formie kodu QR), a obok drzwi umieszczone są tabliczki informujące o tym, jakie zajęcia i kiedy odbywają się w danej sali. Podobnie opisano pokoje pracowników. W budynku na bieżąco są przeprowadzane przewidziane prawem przeglądy techniczne. Oświadczenie kierownika budynku tego dotyczące oraz rozmieszczenie oznakowań zestawiono w **zał. 5.2**. Wymieniony wyżej dostęp do sal dydaktycznych, ich układ, wielkość i nowoczesne wyposażenie umożliwiają skuteczną i atrakcyjną realizację procesu kształcenia, również ze względu na liczbę studentów na kierunku historia, która w ostatnich latach wynosiła nie więcej niż 500 (stan na 6 II 2022 to 418 osób).

Oprócz sal dydaktycznych studenci korzystają z innych stosunkowo dużych przestrzeni budynku oraz jego infrastruktury. Należy tu przede wszystkim wymienić przestronne BOS (253,47 m²) oraz opisaną szczegółowo niżej Bibliotekę Collegium Historicum (2705 m²). Samorząd studentów oraz koła naukowe pracują w osobnych, dobrze wyposażonych pokojach (odpowiednio: 14,66 m² i 19,74 m²). Budynek ma dużą szatnię (993 numerki, 98 m²), w holu (1278 m²) rozmieszczone są stoliki z krzesłami. Latem studenci mogą przebywać również na zielonym patio. Na parterze znajduje się także bar (202 m²), który oferuje zarówno dania obiadowe, jak i lunchowe, stoją tam automaty z napojami i przekąskami, samoobsługowy kserograf, stanowiska pozwalające zrelaksować się między zajęciami (m.in. stół do piłkarzyków, mobilne pufy, gry wideo), czynny jest także oddział banku. Na wyższych poziomach, na szerokich korytarzach znajdują się ławki z podręcznymi stolikami (51 ławek 4-os.), natomiast w zaułkach relaksacyjnych studenci odpoczywają na poduchach-pufach (zob. **Film 1**). Na korytarzach oraz w holu studenci mają dostęp do licznych, korzystnie usytuowanych gniazdek elektrycznych. W całym gmachu studenci mają dostęp do szybkiej sieci WiFi Eduroam.

Warto zwrócić uwagę na to, że studenci korzystają także z bogatej infrastruktury informatycznej w ramach UAM: każdy posiada osobne konto e-mailowe, dostęp do Intranetu studenta, dzięki któremu otrzymuje dostęp do aktualności uniwersyteckich oraz wsparcie zarówno techniczne, jak i dydaktyczne. Uniwersytet korzysta także ze swojej platformy e-learningowej MOODLE, a od początku pandemii wykładowcy korzystają z platformy MS TEAMS. Ta ostatnia należy do bogatego zbioru programów udostępnianych studentom i wykładowcom UAM w ramach pakietu Microsoft Office 365 (sieciowa wersja pakietu Office z licznymi programami narzędziowymi, dostęp do przestrzeni dyskowej OneDrive). Sieciowy program MS TEAMS jest zsynchronizowany z USOS, którego zadaniem jest rejestracja kolejnych etapów realizacji procesu kształcenia. Proces dyplomowania odbywa się w ramach sprawnie funkcjonującego elektronicznego systemu APD, a za jego pośrednictwem studenci mają dostęp do programu antyplagiatowego. Oprogramowanie to jest przyjazne dla osób z niepełnosprawnościami (np.: możliwość synchronicznej transkrypcji tekstów, nagrywania spotkań, powiększania obrazu). Szczegółowy wykaz infrastruktury informatycznej udostępnianej studentom UAM (w tym kierunku historia) zawarto w **zał. 5.2**. Należy podkreślić, że dzięki możliwościom, jakie daje ta infrastruktura, w tym asynchronicznej i synchronicznej komunikacji pomiędzy nauczycielami akademickimi a studentami, jak i pomiędzy samymi studentami, realizowane jest kształcenie na odległość lub w trybie hybrydowym. Bogate wyposażenie techniczne sal dydaktycznych w połączeniu z udostępnianą w ramach UAM nowoczesną infrastrukturą informatyczną i specjalistycznym oprogramowaniem, które jest na co dzień używane w pracy zawodowej i w działalności naukowej, w pełni umożliwiają skuteczną realizację zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem bogatego wachlarza zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.

Efektywnej realizacji zadań dydaktycznych, a przede wszystkim przygotowaniu studentów kierunku historia do samodzielnej pracy badawczej sprzyja to, że w Collegium Historicum mieści się nowoczesna i przestronna (o powierzchni ponad 2705 m²), bogato wyposażona [Biblioteka](#) z magazynem kompaktowym, magazynem dla pracowników naukowych oraz przestrzenią wolnego dostępu do księgozbioru. W tej ostatniej znajduje się czytelnia dla 150 osób, w której czytelnicy mają swobodny dostęp do ponad 113 250 książek i ponad 40 300 czasopism.

Pracę w Bibliotece Collegium Historicum ułatwiają 2 samoobsługowe skanery z możliwością skanowania publikacji do pamięci USB oraz wydruku skopiowanych danych. Dodatkowo dostępny jest również skaner płaski do kopiowania dokumentów w formacie A3. W czytelni rozstawione są szerokie wygodne stoły, wśród nich znajdują się 2 przystosowane dla użytkowników z dysfunkcją wzroku oraz 2 dla użytkowników korzystających z wózków inwalidzkich. Część stolików wyposażono w sprzęt komputerowy, dzięki któremu czytelnicy mogą zarówno skorzystać z katalogu bibliotecznego, jak i zrealizować w przyjaznej przestrzeni swoje projekty. Dodatkowo w bibliotece znajduje się pomieszczenie wyposażone w komputer i specjalistyczne oprogramowanie, które odczytuje w ciągu kilku sekund, po uprzednim zeskanowaniu, tekst (także w językach obcych), przystosowane dla osób z dysfunkcjami wzroku. W przestrzeni wolnego dostępu znajduje się także zawsze otwarta, w pełni wyposażona w sprzęt komputerowy, sala do zajęć ze studentami. Łącznie do dyspozycji czytelników przeznaczone jest 19 komputerów wraz z oprogramowaniem i dostępem do Internetu. Z kolei przeszklone pokoje do pracy indywidualnej sprzyjają realizacji projektów badawczych i przygotowywaniu prac etapowych. Czytelnicy mogą również wykorzystać możliwości, jakie daje sala z muzykaliami, gdzie dzięki wyposażeniu w różnego rodzaju sprzęt do słuchania muzyki istnieje możliwość korzystania z zasobów CD i DVD. Salę tę wyposażono również w pianino cyfrowe Kurzweil. Obok tradycyjnych stolików w czytelni znajdują się także miejsca z kanapami. Dzięki zlokalizowanemu w centrum przestrzeni wolnego dostępu informatorium, czytelnicy w każdej chwili mogą skorzystać z rady doświadczonych bibliotekarzy (szczegółowy opis patrz **zał. RS.7**).

Z możliwości przestrzeni wolnego dostępu w Bibliotece Collegium Historicum mogą skorzystać wszyscy użytkownicy po zarejestrowaniu wejścia w godzinach otwarcia biblioteki (w czasie zajęć dydaktycznych pon.–czw. 9-18, pt. 10-15, w czasie wakacji pon.–pt. 9-15). Korzystanie ze zbiorów określa Regulamin Biblioteki, **zał. RS.7**). Dzięki temu studenci mają swobodny dostęp do specjalistycznego wyposażenia informatycznego i pomieszczeń również poza godzinami dydaktycznymi, które mogą przeznaczyć na pracę indywidualną lub grupową, przygotowanie i realizację projektów naukowych lub rozwijanie swoich pasji. W okresie pandemicznym studenci i wykładowcy mogli skorzystać z możliwości zdalnego zamówienia bezpłatnego skanu wybranych zasobów bibliotecznych. Biblioteka Collegium Historicum ma także przestrzeń wystawienniczą, gdzie są organizowane okolicznościowe ekspozycje oraz prezentowane badania i publikacje pracowników, doktorantów i studentów.

Księgozbiór Biblioteki Collegium Historicum liczy 383 159 woluminów książek i czasopism oraz 42 505 zbiorów specjalnych (starodruki, dokumenty kartograficzne, dokumenty graficzne, druki muzyczne i materiały audiowizualne; stan na 31 XII 2020). Zbiory Biblioteki są podzielone na pięć sekcji: Archeologii, Etnologii i Antropologii Kulturowej, Historii, Muzykologii oraz Wschodoznawstwa. Szósta Sekcja Historii Sztuki zlokalizowana jest w siedzibie Instytutu Historii Sztuki (al. Niepodległości 4). Nad zasobami i obsługą każdej sekcji czuwają kompetentni bibliotekarze. W obszarze Sekcji Historia pracuje 6 osób, spośród 16 zatrudnionych w Bibliotece Collegium Historicum. W Sekcji Historia jest ok. 150 000 książek historycznych. Ponad 70 000 prezentowanych jest w wolnym dostępie (na 412 regałach bibliotecznych). W tej sekcji dostępne są także czasopisma historyczne. To ponad 50 000 egzemplarzy (1351 tytułów, 92 regały), a w wolnym dostępie ustawionych tematycznie i alfabetycznie 20 000 egzemplarzy. Korzystanie z tak ogromnej bazy czasopism ułatwia opcja „elektryczny przewodnik”, wykorzystujący kody QR. Biblioteka ma również bogatą kolekcję map ściennych (147 map), gry historyczne oraz muzykalia. Studenci mają dostęp do ponad 8000 pozycji nagrań dźwiękowych i audiowizualnych z muzyką z różnych epok, na różnych nośnikach (płyty analogowe, CD i DVD). Należy podkreślić, że zasoby biblioteki są na bieżąco uzupełniane, również o pozycje zalecane w sylabusach, dzięki czemu w Bibliotece znajduje się baza piśmiennictwa, nie tylko zapewniająca rozwój naukowy pracowników i studentów, lecz także dobrze dostosowana do aktualnych potrzeb procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów na kierunku historia. Szczegółowy opis aktualnych zasobów Biblioteki Collegium Historii zawarto w **załączniku RS.7**.

W wypożyczalni Biblioteki Collegium Historicum można wypożyczyć lub dokonać zwrotu materiałów bibliotecznych. Dyżuruje w niej codziennie 2 bibliotekarzy, od których można uzyskać m.in. informację jak poruszać się po bibliotece. Można także założyć lub aktywować konto biblioteczne. Czytelnicy mają możliwość zdalnego zakładania i przedłużania kont oraz prolongowania wypożyczonych książek, jak również dokonywania płatności online (z wykorzystaniem legitymacji studenckiej).

Oprócz Biblioteki Collegium Historicum studenci kierunku historia mają dostęp do zasobów [Biblioteki Uniwersyteckiej](#) w Poznaniu oraz innych bibliotek wydziałowych UAM. Należy podkreślić, że strona internetowa Biblioteki Uniwersyteckiej, w tym dostęp do katalogu elektronicznego, jest w pełni dostępna dla osób z niepełnosprawnościami. Co więcej, wypożyczalnia Biblioteki Uniwersyteckiej oferuje studentom w wolnym dostępie podręczniki z historii. Stanowią one ponad 6700 woluminów, które zajmują 30 regałów. Studenci mogą skorzystać także z oferty Wypożyczalni Międzybibliotecznej oraz możliwości pracy w 4 Czytelniach, z czego 1 przeznaczona jest dla nauk humanistycznych, a inna zbiorów specjalnych i regionalnych.

Dzięki narzędziom informatycznych studenci kierunku historia, obok możliwości korzystania z tradycyjnych źródeł, mają dostęp do światowych zasobów informacji naukowej. Ze strony internetowej Biblioteki Uniwersyteckiej, po zalogowaniu do systemu mogą oni korzystać między innymi z zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki, bibliotek cyfrowych, w tym *Academica* dająca dostęp do zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej. Ze strony Biblioteki Uniwersyteckiej możliwy jest również dostęp do bogatego zbioru cyfrowych baz danych, spośród których co najmniej 10 dotyczy tematyki historycznej. Pełny wykaz zasobów elektronicznych dostępnych za pośrednictwem strony Biblioteki Uniwersyteckiej oraz ich opis zawarto na stronach: [Bazy danych – BIBLIOTEKA UNIwersYTECKA \(amu.edu.pl\)](#) oraz [Historia \(amu.edu.pl\)](#).

Warto podkreślić, że zasoby biblioteczne, informatyczne i dydaktyczne oferowane studentom kierunku historia są na bieżąco aktualizowane, co pozwala na prowadzenie zajęć z wykorzystaniem najnowszej literatury. Zgodność zakresu tematycznego i językowego z wymaganiami i potrzebami procesu nauczania i uczenia się pozwala na efektywne osiąganie przez studentów EU, a także stanowi przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Jak wspomniano wyżej, większość zajęć dydaktycznych na kierunku historia odbywa się w budynku Collegium Historicum. Jednak specyfika tego kierunku sprawia, że studenci, przygotowując się do napisania prac etapowych czy prac dyplomowych, korzystają z zasobów innych bibliotek oraz instytucji archiwalnych. Co więcej, studenci specjalności nauczycielskiej praktyki odbywają w szkołach. Są to instytucje użytku publicznego o powszechnie znanym wyposażeniu technicznym.

Uniwersytet aktywnie działa przeciw ograniczeniom wobec osób z niepełnosprawnościami. Budynek Collegium Historicum został zaprojektowany w myśl tej idei. Oprócz wspomnianych wyżej udogodnień można tu wymienić miejsca parkingowe, podjazdy przed wejściami do budynku i wewnątrz budynku, odpowiedniej szerokości drzwi wejściowe do wszystkich sal czy 7 przystosowanych toalet, w których zamontowane są przyciski przywołania skomunikowane z portiernią. Szczegółową listę udogodnień infrastrukturalnych i organizacyjnych zestawiono w **zał. 5.3**. Działania zmierzające do ograniczania barier infrastrukturalnych są powiązane z odpowiednią organizacją biblioteki, co szczegółowo opisano w kryterium 8. Informacje dotyczące możliwości wsparcia studentów z niepełnosprawnościami na WH opisano na stronie internetowej: [Wsparcie dla studentów z niepełnosprawnościami | Wydział Historii \(amu.edu.pl\)](#).

W gmachu Collegium Historicum, podobnie jak w całym UAM, realizowane są założenia polityki zrównoważonego rozwoju. Wśród wielu jej przejawów dla codziennego życia studenckiego

największe znaczenie w obszarze infrastruktury ma duża liczba roślin (botanicznych i pokojowych) oraz selektywna zbiórka odpadów czy parking dla rowerów. Sytuacja pandemiczna sprawiła, że przy wejściu zainstalowana została automatyczna bramka do pomiaru temperatury wchodzących, a przed każdym z pokoi związanych z obsługą studentów i WH, a także przed wszystkimi salami dydaktycznymi zostały rozstawione bezdotykowe stacje do dezynfekcji rąk. W razie potrzeby przy portierni udostępniane są również maseczki chirurgiczne.

Mimo ograniczeń związanych z obowiązującą umową gwarancyjną, gmach Collegium Historicum jest na bieżąco modernizowany. Na zmiany techniczne w nim wprowadzane mają wpływ zarówno pracownicy, nauczyciele akademicy, jak i studenci. Oprócz okresowych przeglądów opisanych w **zał. 5.4** od początku prowadzenia zajęć dydaktycznych w budynku wiele zmian w obszarze infrastruktury zostało wprowadzonych z inicjatywy kadry dydaktycznej. Jej sugestie pozwalają na bieżąco wprowadzać zmiany w wyposażeniu dydaktycznym poszczególnych sal, podyktowane specyficznymi wymaganiami (tak została wyposażona sala dydaktyczna dla studentów specjalności nauczycielskiej oraz sala przeznaczona dla studentów specjalności archiwistyka i zarządzanie dokumentacją). Na wyposażenie sal wpływa również sytuacja zewnętrzna związana z pandemią. W salach dydaktycznych wymieniono istniejący sprzęt na nowocześniejszy. WH w 2021 r. zakupił 21 komputerów Dell OptiPlex 7480 AIO do sal 30-osobowych oraz 2 komputery Dell OptiPlex 7080 SFF do sal 3.130 i 3.131. Wszystkie zakupione komputery są wyposażone w mikrofony, głośniki i kamery. Ponadto zakupiono również dla pracowników dydaktycznych mobilne dyski zewnętrzne, kamery internetowe i mikrofony.

Wydział Historii stale i systematycznie współpracuje z Samorządem Studentów. Z inicjatywy studentów infrastruktura wzbogacona została o dodatkowe tablice informacyjne, stoły i krzesła w holu głównym, miejsca do odpoczynku i rekreacji na terenie budynku czy o stojaki do rowerów. Z inicjatywy studentów zmieniono również ajenta barku. Dzięki takim działaniom studenci współtworzą atmosferę budynku, w którym studiują. Nie można również zapominać o wzbogacaniu księgozbioru biblioteki Collegium Historicum oraz Biblioteki Uniwersyteckiej. Konieczność zakupu książek można zgłaszać za pomocą strony internetowej Biblioteki Uniwersyteckiej (menu „[Zaproponuj kupno książki](#)”), a także w ramach organizowanych w budynku targów książki. Na ten cel przeznaczony jest corocznie specjalny fundusz dziekana. Książki są kupowane również ze względu na zalecaną w sylabusach literaturę dla studentów.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Stała współpraca WH z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego w odniesieniu do kształcenia na kierunku historia jest kontynuacją wieloletniej, zakończonej w 2019 r. aktywności IH i Instytutu Wschodniego UAM. Wyrazem znaczenia, jakie WH nadaje udziałowi przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w konstruowaniu i doskonaleniu programów studiów jest zinstytucjonalizowanie ich formy w powołanej do życia [REZ](#) WH, w skład której wchodzi przedstawiciele istotnych dla WH instytucji, już wcześniej efektywnie współpracujących z WH. Rada jest kontynuacją działającego w l. 2012-19 Zespołu Doradczego do spraw zapewnienia jakości kształcenia w IH (opublikowane sprawozdania zob. **zał. 6.1**). Należy podkreślić, że w okresie pandemii, w sytuacji ograniczonych możliwości kontaktu bezpośredniego, dziekan WH zainicjował spotkania online z członkami REZ lub wysyłał bieżące informacje o działaniach podejmowanych na WH (zob. **zał. 6.2**). Warto podkreślić, że Zespół Doradczy odegrał istotną rolę w konsultowaniu nowych programów studiów historycznych, które wprowadzono w l. 2015-17. Podsumowaniem toczących się na spotkaniach Zespołu dyskusji była pozytywna rekomendacja proponowanego programu studiów I stopnia zaaprobowana 12 VI 2015 r., a następnie studiów II stopnia, o czym Zespół zadecydował 31 III 2017 r. Obie rekomendacje zostały przedstawione Radzie IH (zob. **zał. 6.2**).

Obok Rady, w ramach powołanego na Wydziale [ZMJK](#), kontynuującego prace podobnego gremium z lat 2012-19, funkcjonuje osobny podzespół zajmujący się ocenianiem jakości kształcenia w obszarze współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wnioski z jego pracy (zob. **zał. 6.3**), podobnie jak opinie REZ, składają się na rekomendacje przekazywane radom programowym kierunków prowadzonych przez WH, w tym Radzie Programowej kierunku historia, stając się podstawą dalszych prac. Członkami ZMJK WH i RPH są także przedstawiciele studentów. Miejsce wspomnianych gremiów w uczelnianym systemie oceny jakości kształcenia przedstawia [schemat](#) na stronie Zespołu. Efektem ich działalności jest zarówno rozwój współpracy WH z otoczeniem społeczno-gospodarczym, jak i udoskonalanie programu studiów na kierunku historia.

Osobna forma współpracy obejmuje grono doświadczonych nauczycieli – praktyków, aktywnych od lat w opiece nad studentami historii na specjalności nauczycielskiej w realizacji przez nich obowiązkowych praktyk w szkołach. Współpraca z historykami, nauczycielami szkół ćwiczeń, ma bowiem na WH długą tradycję. W I. 90. XX w., i tak jest do dziś, były to liczne wspólne projekty dydaktyczne i doskonalące, w tym warsztaty i konferencje organizowane przez ZDH, w których czynny udział brali nauczyciele historii z Poznania i Wielkopolski, wielu z nich w roli mentorów studentów specjalności nauczycielskiej. W I. 2012-19, w 1. i 2. kadencji działania Zespołu doradczego do spraw zapewniania jakości kształcenia w IH UAM, w jej pracach uczestniczyli także nauczyciele historii – mentorzy szkół ćwiczeń. Od 2018 r. dobrą praktyką stały się roczne spotkania z nauczycielami historii, pedagogami i psychologami szkolnymi, z którymi IH podpisał stosowne porozumienia. Ostatnie takie spotkanie odbyło się w XI 2021 i służyło podsumowaniu realizacji praktyk pedagogicznych i zawodowych w zakresie historii w warunkach Covid-19 oraz omówieniu zmian programowych, jakie zaszły w kształceniu przyszłych nauczycieli historii na WH w r. akad. 2020/21. W celu pogłębienia współpracy z nauczycielami historii i wychowawcami szkolnymi w kadencji 2021-24 powołano na WH [ZDJKPNH](#) (sprawozdania ze spotkań i rekomendacje zob. **zał. 6.4 i 10.9**). Celem działania zespołu jest nie tylko opiniowanie wybranych elementów procesu kształcenia przyszłych nauczycieli, lecz także inicjowanie i realizacja projektów wspólnych nauczycieli praktyków, dydaktyków akademickich oraz studentów, dla których historia szkolna jest nie tylko przedmiotem badań, ale także działań zmierzających do rozwijania nauczycielskiej refleksyjności, autonomii i profesjonalizmu. Ponadto organizacja i przebieg praktyk archiwistycznych także przewidują spotkania z partnerami WH ze środowiska archiwalnego (por. opinia APP, zob. **zał. 3.4**).

Część działań podejmowanych w ramach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, szczególnie angażujących studentów lub wspomagających proces kształcenia, realizowana jest w ramach dwustronnych porozumień, których zawieranie zainicjowano w IH w 2013 r. Na okres 2013/14-2017 zawarto 14 porozumień, a na I. 2016/17-2020 – 15. Z kolei na I. 2020-24 WH podpisał porozumienia z 16 instytucjami, w tym m.in. z Archiwum Państwowym w Poznaniu, PAN – Biblioteką Kórnicką w Kórniku, Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu, Wielkopolskim Muzeum Niepodległości, Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, Poznańskim Centrum Dziedzictwa oraz Fundacją Rozwoju Miasta Poznania. Porozumienia zakładają współpracę w celu doskonalenia praktyk oraz staży studenckich, dostarczanie informacji o oczekiwaniach pracodawców wobec absolwentów WH, udział przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w procesie inicjowania i realizowania przez studentów prac dyplomowych oraz innych projektów badawczych oraz podejmowania działań na rzecz promocji realizowanych na WH kierunków kształcenia (wykaz partnerów oraz zakres współpracy – rekomendacje, a także przykładowy tekst porozumienia zawarto w **zał. 6.5**).

Wśród systematycznych działań podejmowanych we współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, wspomagających realizację i doskonalenie programu studiów, można wymienić także organizację praktyk obowiązkowych i nieobowiązkowych oraz wolontariatów, przygotowanie dni praktyk i staży oraz wizyt studyjnych dla studentów we współpracujących z WH instytucjach, wreszcie udział ich przedstawicieli w zajęciach dydaktycznych lub umożliwienie im przeprowadzenia wykładów otwartych w Collegium Historicum. Osobne miejsce zajmuje wsparcie rozmaitych instytucji

zewnątrznych w przygotowaniu przez studentów prac etapowych i dyplomowych. Wykaz instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego zaangażowanych w te działania w l. 2016-20 zestawiono w **zał. 6.6**. Oprócz wymienionych działań podejmowanych na poziomie wydziałowym studenci kierunku historia mają szansę być beneficjentem lub zaangażować się w organizację i realizację inicjatyw organizowanych na poziomie ogólnouniwersyteckim (wykaz instytucji znajduje się w **zał. 6.7**). Wspomnieć też należy o bardzo szerokiej sferze indywidualnej współpracy pracowników WH, okazjonalnej, a niekiedy stałej, z różnymi instytucjami naukowymi, kulturalnymi, oświatowymi i samorządowymi. Władze WH doceniają rozwijanie tego rodzaju aktywności, obejmującej m.in. przedsięwzięcia popularyzatorskie i eksperckie, widząc w nich także szansę na rozwinięcie i pogłębienie warsztatu dydaktycznego jego pracowników.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Różnorodne, ale przede wszystkim regularne formy współpracy i aktywności zarówno na poziomie studenckim, jak i pracowniczym przekładają się na podnoszenie umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku historia. W programie studiów [obowiązującym w r. akad. 2021/22](#) studenci I i II stopnia studiów uczestniczą w obowiązkowym lektoracie z j. obcego nowożytnego (do wyboru: angielskim, francuskim, niemieckim). Na I stopniu lektorat realizują w wymiarze 120 godz., na II stopniu – w wymiarze 60 godz. Wybór deklarują w momencie podjęcia studiów. Do końca października student 1. r. studiów I i II stopnia zobowiązany jest do wypełnienia testu diagnozującego poziom znajomości zadeklarowanego języka. Procedura jest omawiana w trakcie spotkania z nowo przyjętymi studentami w Dniu Studenta 1. roku oraz zamieszczona na stronie BOS. Studenci przystępują do egzaminu certyfikacyjnego na poziomie B2 z każdego zadeklarowanego języka obcego w sem. zimowym, z możliwością poprawienia wyniku egzaminu w sem. letnim. W programie studiów I stopnia, wśród zajęć obowiązkowych, jest również lektorat z łaciny w wymiarze 60 godz. Ponadto w ofercie zajęć do wyboru, w ramach ścieżek międzyprzedmiotowych (prowadzonych systematycznie od 2015 r.), znajdują się także te językowe (w tym przygotowujące do pracy ze źródłami, m.in. j. grecki, łacina) oraz [wykłady monograficzne i mistrzowskie](#) prowadzone w języku angielskim (**zał. 7.1**). Na I i II stopniu studenci mogą skorzystać z bogatej oferty [zajęć ogólnouniwersyteckich](#) w języku angielskim.

Systematyczne działania w celu podniesienia poziomu umiędzynarodowienia dostrzegalne są także w profilu zatrudnienia na WH. Jeden z pracowników prowadzi zajęcia wyłącznie w j. angielskim, który jest jego językiem ojczystym. W r. akad. 2021/22 w ramach finansowania z projektu Uniwersytet Jutra II zostało zatrudnionych 7 obcokrajowców (umowa-zlecenie), którzy prowadzą zajęcia w języku angielskim, oraz zaproszono do wygłoszenia wykładu monograficznego w j. angielskim wykładowców z Brazylii (jedna osoba jest zatrudniona na Wydziale Neofilologii UAM) oraz z Niemiec (**zał. 7.2**).

Stale kontakty międzynarodowe skutkują licznymi działaniami o charakterze naukowym, w tym konferencjami czy stażami naukowymi w Europie i na świecie. W l. 2017-19 na WH gościło wielu zagranicznych wykładowców (**zał. 7.2**). W związku z pandemią w r. akad. 2020/21, ze względu na ograniczoną mobilność, WH gościł niewielu wykładowców z zagranicy (3 osoby). W okresie przypadającym na l. 2017-21 zorganizowano 39 konferencji o zasięgu międzynarodowym (zob. **zał. 7.3**), a pracownicy regularnie wyjeżdżają na konferencje i kongresy zagraniczne. Tak szeroka sieć kontaktów naukowych na wysokim poziomie merytorycznym była jednym z argumentów przemawiających za przyznaniem WH organizacji [XXIII Międzynarodowego Kongresu Nauk Historycznych Poznań 2022](#), a pracownicy WH zaangażowani są w prace zarówno Komitetu Organizacyjnego, jak i Wydziału Wykonawczego Kongresu. Wspomniane regularne i wieloletnie kontakty naukowe mają swoje przełożenie na przedsięwzięcia dydaktyczne. W l. 2012-21 łącznie studiowało na WH 67 studentów zagranicznych (z programów innych niż Erasmus+). Ważnym elementem umiędzynarodowienia procesu dydaktycznego na kierunku historia jest od 1999 r. (wówczas program Sokrates) możliwość realizowania studiów oraz praktyk w ramach programu

Erasmus+ (zał. 7.4). Obecnie WH ma podpisanych 66 umów o współpracy w ramach kierunku studiów, których część wynika ze stałej i systematycznej wymiany naukowej (zob. zał. 8.1). Umowy obejmują kraje Unii Europejskiej (m.in. Włochy, Francja, Czechy, Cypr, Węgry, Litwa, Niemcy, Słowacja, Holandia, Hiszpania), a ponadto Turcję. W tym r. akad. przypada weryfikacja podpisanych umów, z perspektywą uruchomienia nowych kooperacji np. z Uniwersytetem w Katanii. Program Erasmus+ przewiduje wymianę w ramach I i II stopnia studiów. Pobyt w wybranej uczelni może trwać od 5 do 10 miesięcy. Procedura rekrutacji jest transparentna. Student zgłasza chęć podjęcia studiów w ramach projektu przez aplikację na uniwersyteckiej stronie internetowej programu [Erasmus+](#). Proces kwalifikacji odbywa się na WH w formie rozmowy kwalifikacyjnej, a za jej przygotowanie jest odpowiedzialny koordynator ds. Erasmus+ (funkcja ta istniała jeszcze w strukturze IH). Jego obowiązki związane są z weryfikacją realizacji wyznaczonych celów w czasie studiów na uczelni zagranicznej (porozumienie o programie studiów) oraz wsparcie w procesie rekrutacji, a także w trakcie realizowania pobytu. Stroną formalną wszystkich wyjazdów zajmuje się Biuro Programu Erasmus UAM (w ramach Działu Współpracy z Zagranicą). Dla usprawnienia działań administracyjnych, a także praktyk w ramach Erasmus+, w BOS wyznaczono koordynatora administracyjnego. Informacje o programie można uzyskać [na stronie WH](#). Pobyt studenta na uczelni zagranicznej podlega ewaluacji, która opiera się na weryfikacji przez koordynatora wydziałowego realizacji założonego programu studiowania oraz wypełnieniu obowiązkowej ankiety uwzględniającej także ocenę procesu dydaktycznego. Ponadto przed rozpoczęciem rekrutacji Biuro Programu Erasmus+ UAM organizuje Dzień Erasmusa (Erasmus Day). Pracownicy WH w ramach swoich zajęć również zachęcają do podjęcia studiów zagranicznych. Równocześnie realizują regularnie zajęcia w j. angielskim dla studentów zagranicznych przyjeżdżających w ramach Erasmus+ na UAM w ramach [programu zajęć AMU-PIE](#).

Z tytułu przynależności UAM do europejskiego konsorcjum 8 uniwersytetów EPICUR, działającego na rzecz zwiększenia mobilności studentów i pracowników oraz wspierania jakości kształcenia, pracownicy WH przygotowali ofertę anglojęzycznych wykładów. W r. akad. 2019/20 zgłoszono 1 wykład w j. angielskim, natomiast w 2020/21 r. 3 wykłady. Planowane jest dalsze poszerzanie oferty udziału wykładowców WH w programie EPICUR. Zajęcia te znajdują się w puli zajęć do wyboru na kierunku historia. Studenci WH zostali zaproszeni do udziału w EPICUR AMU SUMMER DAYS 2021 (w formie zdalnej), gdzie mogli uczestniczyć w zajęciach w j. angielskim. Za promocję programu EPICUR na WH odpowiada koordynator wydziałowy. W Radzie projektu zasiada również przedstawiciel WH.

Wydział ma także własne programy wymiany studenckiej o charakterze naukowym. Szczególnie warto zwrócić uwagę na długoletnią współpracę z Uniwersytetem we Fryburgu (Albert-Ludwigs Universität Freiburg), gdzie wspólne seminaria naukowe dla studentów są prowadzone w języku niemieckim od 1999 r. Seminarium takie trwają ok. 8-10 dni, uczestniczy w nich ok. 10 studentów WH i ok. 20 niemieckich. Są one okazją do intensywnej wymiany naukowej i dydaktycznej, co ma znaczenie również w kwestii umiędzynarodowienia procesu kształcenia na WH. Wspólnie z Wydziałem Filologii Polskiej i Klasycznej WH prowadzi również unikatowe, międzykulturowe studia stacjonarne II stopnia „Polacy i Niemcy w Europie”. Mają one charakter międzynarodowy i interdyscyplinarny, są realizowane w Poznaniu i w Kilonii (Christian-Albrechts-Universität zu Kiel), w wymiarze 3 sem. na UAM i 1 sem. na CAU, a studenci mają możliwość uzyskania podwójnego dyplomu.

W ramach współpracy naukowo-dydaktycznej między UAM i Uniwersytetem w Strasburgu (Unistra), prowadzonej od 1979 r., w 2019 r., jeszcze w ramach starej struktury w UAM, ówczesny Wydział Historyczny podpisał kolejne porozumienie o podwójnym dyplomie magisterskim w zakresie historii (specj. historia i cywilizacja europejska) z Wydziałem Nauk Historycznych Unistra (tzw. MASTER Poznań–Strasburg). Porozumienie obowiązuje na 4 lata od r. akad. 2018/19. Student zobowiązany jest do odbycia min. 1 sem. na uczelni partnerskiej. Pobyt studentów finansowany jest z programu

Erasmus+, w ramach którego WH i Wydział Nauk Historycznych Unistra mają podpisaną umowę partnerską. Każdy student jest otoczony opieką dydaktyczną i naukową. Program pozwala pogłębić zarówno współpracę naukową pomiędzy wykładowcami z obu ośrodków, jak i poszerzyć ich kompetencje dydaktyczne w zakresie prowadzenia prac dyplomowych. W r. akad. 2020/21 WH wystawił 1 dyplom w ramach porozumienia dla studenta z Uniwersytetu w Strasburgu. W związku z wdrożeniem nowego programu studiów na kierunku historia dla studiów II stopnia w r. akad. 2021/22 na program nie przyjęto żadnego studenta, kontynuowanie współpracy wymaga bowiem nowego porozumienia uwzględniającego zmiany strukturalne na UAM i WH.

Ważnym obszarem doświadczeń dydaktycznych pracowników WH jest prowadzona od I. 90. XX w. regularna współpraca naukowa i dydaktyczna z ośrodkami uniwersyteckimi Europy Wschodniej, przede wszystkim w Charkowie (Uniwersytet Pedagogiczny im. H. Skovorody w Charkowie, Charkowski Uniwersytet Transportu Kolejowego, a od 2017 r. Charkowski Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Karazina). Ponadto pracownicy prowadzili wykłady w Drohobyckim Państwowym Uniwersytecie Pedagogicznym im. Iwana Franka (Drohobycz, Ukraina), Uniwersytecie im. Iwana Franka we Lwowie (Lwów, Ukraina), Międzynarodowym Uniwersytecie Humanistycznym w Odessie oraz Czarnomorskim Uniwersytecie Narodowym im. Petra Mohyły w Mikołajowie. Odbiorcami byli m.in. nauczyciele j. polskiego pracujący we Lwowie oraz w Żytomierzu, a także pochodzący ze wschodniej Ukrainy. Wykłady w ośrodkach na Ukrainie odbywały się zarówno stacjonarnie, jak i zdalnie, systematycznie 2-3 razy w roku. W kooperację zaangażowano także studentów WH w ramach studenckiego projektu naukowego realizowanego pod opieką pracownika Wydziału w I. 2019-20 nt. „Miejsca i motywacje tożsamości. Polacy na Kresach Wschodnich”. Warto także wymienić współpracę w I. 2016-17 z Podkarpackim Uniwersytecie Narodowym im. Wasyla Stefanyka. Równie ważna jest współpraca z ośrodkami akademickimi w Rosji. W Petersburskim Uniwersytecie Państwowym i Leningradzkim Uniwersytecie Państwowym w Puszkynie odbyły się wykłady dla tamtejszych studentów, a działania wsparł Polski Konsulat Generalny w Petersburgu. Obecnie podejmowane są kroki w celu ożywienia współpracy. Równocześnie na WH w I. 2012-21, na podstawie umów bilateralnych UAM, bezpłatne studia podjęli studenci z Azerbejdżanu, Białorusi, Ukrainy, Gruzji, Kirgistanu, Turkmenistanu, Uzbekistanu i Rosji (zał. 7.5).

Pracownicy WH są członkami gremiów naukowych i towarzystw na całym świecie (zał. 4.1), co przekłada się na przedsięwzięcia naukowe. Mają one ważne znaczenie dla działalności dydaktycznej, gdyż obfitują w publikacje w językach obcych, które są następnie wykorzystywane przez pracowników w czasie zajęć dydaktycznych. Biblioteka WH oraz Biblioteka Uniwersytecka posiadają znaczący księgozbiór w językach kongresowych, dostępny także dla studentów. Połączenie szerokich kompetencji naukowych na skalę międzynarodową oraz zasobów bibliotecznych pozwala na realizację prac dyplomowych z zakresu historii powszechnej. Studenci studiów II stopnia są również zaangażowani w projekty naukowe o zasięgu międzynarodowym jak polsko-francuski program POLONIUM realizowany w I. 2018-19. Studentom oferowano zdobycie doświadczenia w pracy edytorskiej cennego materiału rękopiśmiennego w j. francuskim z XVIII w. Pracownicy WH mogli podnosić swoje kompetencje w zakresie znajomości języków obcych i zastosowania ich w dydaktyce, biorąc udział w bezpłatnych kursach zespołowych i indywidualnych języka obcego nowożytnego (m.in. angielskiego i francuskiego) w ramach projektu POWER.03.04.00-00DO44/16 „[Nowoczesna dydaktyka dla efektywnej edukacji na Wydziale Historycznym UAM](#)” (po otwarciu linku – w zakładce wydarzenia) w I. 2017-19.

WH, a wcześniej Instytut Historii, dba o szerokie kontakty międzynarodowe, wpływające znacząco na rozwój naukowy pracowników oraz poszerzanie oferty dydaktycznej. Ze względu na dynamiczny rozwój umiędzynarodowienia działalności dydaktycznej w r. akad. 2021/22 dziekan WH powołał pełnomocnika dziekana ds. współpracy z zagranicą, którego zadaniem jest koordynowanie działań, monitorowanie potrzeb pracowników oraz wspieranie istniejących inicjatyw. Współdziała to z monitorowaniem wymiany naukowo-dydaktycznej w skali WH, która jest możliwa w wyniku

przeprowadzonych analiz ankiet oceniających pracowników, uwzględniających osiągnięcia i doświadczenia dydaktyczne na polu międzynarodowym. Kształcenie kompetencji językowych studentów oraz umiędzynarodowienie procesu dydaktycznego są monitorowane przez Komisję Dydaktyki i Jakości Kształcenia Parlamentu Samorządu Studentów UAM (z 2019 r.) oraz cyklicznie od 2009 r. za pomocą Ogólnouniwersyteckiej Ankiety Badania Jakości Kształcenia (dalej OABJK) w [Raporcie OABJK](#) z badania jakości kształcenia przeprowadzonego wśród studentów studiów stacjonarnych, w [badaniach osiągalności efektów uczenia się na kierunku](#) – ankieta samooceny studenckiej.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Na WH zapewnia się kompleksowe [wsparcie studentom](#) w zależności od potrzeb. Podejmowane działania są prowadzone systematycznie i przybierają zróżnicowane formy w zakresie prowadzenia działalności naukowej (stypendia, granty naukowe, nagrody za działalność naukową, koła naukowe, szkolenia, wymiana międzynarodowa, praktyki), wsparcia materialnego (stypendia socjalne, zapomogi, miejsca w domach studenckich), wsparcia studentów ze szczególnymi potrzebami (system wsparcia dla studentów z niepełnosprawnościami, z problemami natury psychicznej, z problemami w nauce, będących w trakcie lub po korekcie pfc), wsparcia studentów z ośrodków zagranicznych podejmujących studia na WH (koordynator Erasmus+) oraz wsparcia studentów wchodzących na rynek pracy (Dzień Praktyk i Staży, działalność Biura Karier UAM). Studenci mają zagwarantowane wsparcie organizacyjne (pełnomocniczki prodziekan ds. studenckich i kształcenia w zakresie spraw dydaktycznych, pełnomocniczki prodziekan ds. studenckich i kształcenia w zakresie wsparcia studentów z niepełnosprawnościami, koordynatorki wydziałowej ds. współpracy z Poradnią Rozwoju i Wsparcia Psychicznego, koordynatora ds. kształcenia zdalnego, koordynatora ds. USOS, koordynatorki ds. wymiany w ramach programu Erasmus+, ds. wymiany międzyuczelnianej MOST i MISHiS, pełnomocniczki ds. praktyk dydaktycznych, psychologiczno-pedagogicznych, dla studentów specjalności archiwistyka i zarządzanie dokumentacją na kierunku historia, opiekuna SKNH, opiekunów poszczególnych sekcji naukowych), administracyjne (BOS, BOW) oraz techniczne (szkolenia z zakresu korzystania z USOS, MS TEAMS, MOODLE). Jest ono adekwatne do EU realizowanych w trakcie studiów.

Istotną rolę w systemie wsparcia kształcenia odgrywa wspomniane, działające w Collegium Historicum BOS, które podlega [Centrum Wsparcia Kształcenia/Sekcji Obsługi Studentów UAM](#). Zajmuje się ono bezpośrednią obsługą studentów na studiach I i II stopnia, a więc przyjmowaniem wniosków, prowadzeniem dokumentacji, rozliczaniem semestru, roku, wydawaniem legitymacji, zaświadczeń itd. W BOS wyznaczeni są pracownicy, którzy administracyjnie obsługują studentów kierunku historia. Dwie osoby zajmują się prowadzeniem spraw studenckich na kierunku historia I i II stopnia, jedna – spraw socjalno-bytowych oraz stypendiów. Zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce studenci kierunku historia mogą korzystać ze świadczeń socjalnych w formie stypendium socjalnego, zapomogi oraz zakwaterowania w domu studenckim. Świadczenia te przyznawane są przez [Uczelnianą Komisję Stypendialną oraz Odwoławczą Komisję Stypendialną](#). Ta pierwsza składa się z podkomisji. Na WH pracuje podkomisja, w której skład wchodzi 2 pracowników naukowych, 9 studentów delegowanych przez Samorząd Studentów oraz 1 pracownik BOS. Studenci składają wnioski stypendialne i o zapomogę za pośrednictwem USOS. Od wiosny r. akad. 2019/20 umożliwiono studentom ubieganie się o zapomogę z tytułu skutków Covid-19. Podkomisja zbiera się 2 razy w miesiącu, a w okresie pandemii raz na tydzień. Dodatkowe wsparcie zapewnia pracownik BOS zajmujący się obsługą MS Office 365 oraz pocztą studencką. Ponadto na WH działa koordynator USOS. BOS ściśle współpracuje z BOW oraz władzami dziekańskimi (zob. **Film 2** – [Biuro Obsługi Studentów Collegium Historicum](#)).

Formy wspierania studentów w procesie uczenia się zostały określone w [Regulaminie Studiów UAM](#) w zakresie: organizacji studiów, IOS i ITS z uwzględnieniem warunków, jakie studenci muszą spełnić,

aby wnioskować o IOS i ITS. IOS przysługuje studentom, którzy znaleźli się w szczególnej sytuacji. Za takowe uważa się przewlekłą chorobę, udział w projektach badawczych, realizację więcej niż jednego programu studiów czy działalność w organach uczelni (np. samorządu studenckiego). Uprawnia on studenta do uczestnictwa w zajęciach oraz zaliczania ich na warunkach i w terminach uzgodnionych z nauczycielami akademickimi. Ponadto IOS przyznawany jest studentom, którzy są rodzicami, w celu umożliwienia im uczestnictwa w procesie studiowania i jednocześnie pełnienia obowiązków rodzicielskich. Studenci uzdolnieni, którzy ukończyli 1. rok studiów z bardzo dobrymi wynikami w nauce, mogą ubiegać się o przyznanie ITS, w ramach którego realizują indywidualny program studiów pod opieką naukową pracownika ze stopniem doktora habilitowanego lub profesora (Rozdz. II, pkt 2, § 16). W tym zakresie studenci mogą korzystać z programów:

- [MOST](#), który daje możliwość poszerzenia kształcenia przez odbywanie semestralnych lub rocznych studiów w innej uczelni w kraju;
- [MISHiS](#) (Międzyobszarowe Indywidualne Studia Humanistyczne i Społeczne), który umożliwia uczęszczanie na zajęcia na innych wydziałach lub uczelniach, a także wybór zajęć z kilku różnych kierunków studiów oferowanych przez wydziały uczestniczące w programie.

Regulamin przewiduje również możliwość jednoczesnej realizacji dwóch kolejnych lat studiów (Rozdz. II, pkt 2, § 15) czy też powtarzania zajęć niezaliczonych z powodu niezadowolających wyników w nauce (Rozdz. II, pkt 5, § 34). Uczelnia podejmuje także szereg działań zmierzających do stwarzania studentom z niepełnosprawnościami oraz różnego rodzaju trudnościami (np. natury psychologicznej i emocjonalnej) warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia (Rozdz. II, pkt 1, § 12).

Studenci, zmagający się z trudnościami w nauce mogą skorzystać ze wsparcia [psychologicznych konsultantów ds. trudności w procesie studiowania](#). Konsultanci pomagają w wypracowaniu metod efektywnego uczenia się i studiowania, radzenia sobie ze stresem, pokonywania barier wynikających z trudności natury poznawczej i emocjonalno-motywacyjnej czy też skutecznego zarządzania własnym czasem. W uzasadnionych przypadkach, po odbytych rozmowach ze studentem, mogą oni przygotować wniosek do dziekana o przyznanie [racjonalnych dostosowań procesu kształcenia](#) (RD). RD zawierają wskazówki dotyczące adekwatnych form wsparcia studenta w ramach zajęć, które następnie przekazywane są w formie zaleceń wykładowcom.

Wsparciem dla studentów w procesie uczenia się i studiowania są również platformy MS TEAMS oraz MOODLE, które okazały się szczególnie przydatne w okresie pandemii. Pierwszej używano do systematycznego prowadzenia zajęć, drugiej zaś do udostępniania materiałów czy przeprowadzania testów (obok Testportal, który to stał się jedną z dostępnych aplikacji w ramach MS TEAMS) sprawdzających wiedzę studentów. Zarówno studenci, jak i pracownicy odbywają kursy z zakresu ich obsługi oraz wykorzystania do prowadzenia zajęć począwszy od sem. letniego r. akad. 2019/20.

Od roku akad. 2020/21 dla studentów rozpoczynających studia na WH jest przygotowywany interaktywny poradnik pt. „[Pierwsze kroki na Wydziale Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Poradnik dla studentów](#)”, aktualizowany co roku. Dostarcza on studentom podstawowych informacji związanych z procesem studiowania.

Od początku procesu kształcenia studenci są objęci opieką, którą sprawują opiekunowie roku wyłaniani z grona nauczycieli akademickich. Do ich zadań należy: regularne odbywanie spotkań z grupą, przekazywanie jej najważniejszych informacji związanych z procesem studiowania, rola konsultanta czy mediatora (wykaz kompetencji opiekuna roku). Lista opiekunów jest zamieszczana na [stronie WH](#).

Wsparcia młodszym rocznikom studentów udziela również Samorząd Studentów WH, który corocznie z początkiem r. akad. odbywa spotkania informacyjne ze studentami 1. roku, przeprowadza szkolenia z zakresu „Praw i obowiązków studenta UAM” oraz obsługi USOS i platform do zdalnego kształcenia.

Przedstawiciele Samorządu pełnią również raz w tygodniu dyżur, w czasie którego służą pomocą i wsparciem młodszemu kolegom.

Studenci historii mają zapewnione konsultacje indywidualne z prowadzącymi zajęcia podczas cotygodniowych dyżurów. Informacje na ten temat zamieszczone są na [stronie WH](#). Zgodnie z wprowadzoną odpowiednimi zarządzeniami Rektora UAM organizacją r. akad. 2021/22 w [sem. zimowym](#) i [letnim](#), prowadzący odbywający zajęcia zdalne zostali zobowiązani do wyznaczenia 1 dyżuru zdalnego i 1. stacjonarnego.

WH wspiera mobilność krajową i zagraniczną studentów w ramach programów MOST i MISHiS oraz Erasmus+ (na I i II stopniu studiów). Koordynatorzy tych programów podejmują wiele działań promujących mobilność studencką. Przekaz informacji następuje różnymi kanałami (spotkanie bezpośrednie, Internet, USOS, Erasmus Day połączony z Dniem Studenta Wydziału Historii lub Dniem Praktyk i Staży. Wydziałowa oferta dostępnych uczelni zagranicznych jest systematycznie poszerzana, dzięki czemu WH wychodzi naprzeciw oczekiwaniom studenckim. Aktualnie realizowanych jest 66 umów z 25 krajami (wykaz ośrodków, z którymi zawarte są umowy – **zał. 8.1**). Procedura rekrutacji Erasmus+ oraz charakterystyka mobilności studentów wyjeżdżających z WH oraz przyjeżdżających na WH została szczegółowo omówiona w Kryterium 7.

Powołana w r. akad. 2020/21 koordynatorka programów MOST i MISHiS również służy studentom wsparciem i pomocą w organizacji procesu wymiany między wydziałami lub uczelniami. Udziela wszelkich informacji dotyczących procesu studiowania.

Studenci mają możliwość uczestniczenia w intensywnych kursach językowych organizowanych przed wyjazdem przez Studium Języków Obcych UAM. Wzbogacana jest również oferta zajęć prowadzonych w ramach AMU-PIE. Oferta ta jest skierowana głównie do studentów biorących udział w programie Erasmus+. W proponowanych zajęciach prowadzonych w języku obcym mogą uczestniczyć również polscy studenci. Ponadto studenci historii mogą brać udział w zajęciach anglojęzycznych realizowanych z tytułu przynależności UAM do europejskiego konsorcjum 8 uniwersytetów EPICUR (więcej zob. Kryterium 7).

Studenci kierunku historia (II stopnia) mogą również korzystać z programu podwójnego dyplomu magisterskiego w zakresie historii, realizowanego z uniwersytetami w Kilonii i Strasburgu (Unistra) (więcej zob. Kryterium 7).

WH podejmuje liczne działania wspierające działalność naukową studentów kierunku historia. Są oni zachęceni do udziału w wykładach, seminariach (np. od 2015 r. mogą uczestniczyć w Seminarium im. Brygidy Kürbis – program w **zał. 6.6**) i warsztatach prowadzonych lub współprowadzonych przez naukowców z innych wydziałów, ośrodków krajowych i zagranicznych. W tym zakresie WH ma bogatą ofertę m.in. [wykładów monograficznych oraz zajęć ogólnouniwersyteckich](#). We współpracy z Polskim Towarzystwem Historycznym, Oddział w Poznaniu (**zał. 6.6**), Polskim Towarzystwem Heraldycznym Oddział w Poznaniu (**zał. 6.6**) oraz Poznańskim Towarzystwem Przyjaciół Nauk w Poznaniu (**zał. 6.6**) są organizowane wykłady otwarte, promocje książek, a także dyskusje wokół opublikowanych prac, w których biorą udział również studenci.

Studenci kierunku historia rozwijają swoje pasje naukowe i prowadzą prace badawcze w ramach SKNH działającego od 1998 r. przy IH (ob. WH). Do wspólnych przedsięwzięć Koła należy m.in. organizacja konferencji naukowych. Część z nich przybrała charakter cyklicznych spotkań, np. konferencji o autorytetach organizowanej od 2009 r. (wykaz konferencji SKNH w **zał. 8.2**). Warto dodać, że wiele przedsięwzięć studenckich jest wspieranych finansowo przez WH (dawniej IH i Wydział Historyczny). Studenci chętnie współorganizowali i uczestniczyli w studenckich projektach interdyscyplinarnych. Jednym z takowych był projekt pt. „Wielkopolscy ewangelicy. Pamięć społeczna

i dziedzictwo kulturowe na przykładzie gminy Kórnik” (2013). W wyniku przeprowadzonych wówczas badań terenowych udało się zgromadzić materiał źródłowy, który posłużył do przygotowania interesujących wystaw (pokazywanych najpierw w Izbie Pamięci Regionalnej w Bninie (2013), następnie w Poznaniu na Wydziale Historycznym UAM, w Starostwie Powiatowym, wreszcie w parafii ewangelickiej) oraz zbiór artykułów (Ewangelicy w gminie Kórnik. Pamięć społeczna i dziedzictwo kulturowe, red. M. Machowska, J. Wałkowska, Poznań 2015).

Dużym zainteresowaniem ze strony poznańskich studentów cieszą się Ogólnopolskie Zjazdy Historyków Studentów (OZHS), w trakcie których przedstawiają wyniki swoich badań. Ich delegacje pojawiły się na niemal wszystkich zjazdach (od 2005 r.), a w 2017 r. XXV Zjazd odbył się na Wydziale Historycznym. Ponadto studenci angażują się w wiele różnorodnych inicjatyw, zarówno na poziomie UAM, czego przykładem jest udział w Poznańskim Festiwalu Nauki i Sztuki (od 2010 r.) czy Nocy Naukowców (od 2012 r.), jak i na poziomie Wydziału. Współorganizowali i współuczestniczyli w Dniu Historyka (2016 r. – zob. [Film 3](#)), Dniu Studenta Wydziału Historycznego (od 2016 r.), Dniu specjalności nauczycielskiej (2019), wcześniej Dniu Historii Nauczycielskiej (od 2012 r.), Dniu Absolwenta Instytutu Historii (2019) czy Dniu Gier Planszowych – świętuj z nami (2019).

Studenci mogą publikować wyniki swoich badań na łamach redagowanego przez siebie rocznika „Nasze Historie”. Dotąd opublikowano 19 numerów (spis treści poszczególnych numerów zob. [zał. 8.3](#)). Ten cieszący się długą tradycją rocznik (istnieje od 1994 r.) powstał w wyniku współpracy historyków i przedstawicieli innych dyscyplin. Obecnie studenci WH mogą publikować w nim rozdziały lub skróty prac licencjackich i magisterskich, referaty konferencyjne, prace seminaryjne, prace konkursowe, a niekiedy również sprawozdania (np. z konferencji). Ponadto WH od 1996 r. prowadzi serię wydawniczą Scripta Minora, w której publikowane są debiuty studenckie, powstające najczęściej jako efekt wyróżniających się prac magisterskich.

Działalność SKNH wspiera opiekun naukowy (wyłoniony z grona pracowników), który jest odpowiedzialny za animowanie aktywności studenckiej oraz wspieranie studentów w zdobywaniu osiągnięć naukowych. Do dyspozycji Koła pozostaje infrastruktura uczelni (oddzielny pokój w pełni wyposażony w sprzęt biurowy).

Studencka codzienność naukowa toczy się w różnorodnych sekcjach tematycznych. Ich liczba w ostatniej dekadzie ulegała wahaniom: w l. 2013-21 działało od 10 do 17 sekcji (szczegółowy wykaz w [zał. 8.4](#)). W ramach ich aktywności studenci uczestniczą w zjazdach naukowych, kongresach, konferencjach, warsztatach, debatach, wydarzeniach kulturalnych, projektach naukowych, objazdach i ekspedycjach, wyjazdach, w czasie których odbywają zajęcia w ośrodkach bibliotecznych, archiwalnych oraz muzealnych, czy w końcu w konkursach. Studenci podejmują również wiele działań skierowanych do uczniów szkół podstawowych oraz licealnych. Sekcje te podejmują zróżnicowaną, wielopłaszczyznową działalność zarówno na poziomie naukowym, jak i kulturowym, skupiając studentów oraz doktorantów. Ponadto nawiązują współpracę ze studentami z innych wydziałów (Filologii Polskiej i Klasycznej, Filologii, specjalność hebraistyka) czy uniwersytetów, zarówno krajowych, jak i zagranicznych (np. ze studentami z Białegostoku, Wrocławia, Gdańska, Torunia, Kilonii), a także muzeami branżowymi i grupami rekonstrukcyjnymi, czego efektem są wspólnie organizowane interdyscyplinarne przedsięwzięcia naukowe ze studentami z WFPIK UAM i Instytutu Historycznego UWr (szczegółowy wykaz aktywności poszczególnych sekcji w [zał. 8.5](#)). Pandemia ograniczyła w ostatnich dwóch latach aktywność sekcji.

Studenci, działając w Sekcjach, mają wsparcie ze strony opiekunów, którzy służą pomocą merytoryczną oraz organizacyjną. Informacje na temat wydarzeń organizowanych przez Sekcje są rozpowszechniane za pomocą plakatów rozwieszanych na przeznaczonej tylko dla nich tablicy informacyjnej, [strony internetowej SKNH](#), strony w [mediach społecznościowych](#) oraz pocztą studenckiej.

UAM wspiera także aktywność naukową studentów przez konkursy. Informacje o nich są publikowane na stronach UAM, [WH – w specjalnej zakładce](#), a także w mediach społecznościowych. Studenci mogą ubiegać się o:

- [BestStudentGrant](#), konkurs kierowany do najlepszych studentów UAM 1. r. studiów I stopnia i jednolitych magisterskich, planujących realizację swoich pierwszych projektów badawczych;
- [AdvancedBestStudentGrant](#), konkurs skierowany do studentów 2. r. studiów I stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, którzy w r. akad. 2020/21 uzyskali średnią ocen na poziomie minimum 4.2;
- [Study@research. Publikacje](#), konkurs organizowany w ramach Programu ID-UB, w ramach realizacji zadania nr 34 „Opracowanie szczegółowych zasad i realizacja pakietu wsparcia Study@research”;
- [Study@research](#), konkurs skierowany do studentów studiów magisterskich wspierający kształcenie w powiązaniu z badaniami przez stymulowanie pracy naukowej studentów systemem grantów – indywidualnych lub zespołowych, realizowanych np. przez koła naukowe.

Studenci WH mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań naukowych również dzięki [minigrantom Wydziału Historii UAM](#). Konkurs ten jest przeznaczony dla wszystkich studentów WH, niezależnie od kierunku i stopnia studiów oraz dla słuchaczy studium doktoranckiego WH (z pominięciem studentów Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych UAM). Głównym zadaniem minigrantów jest podniesienie jakości kształcenia studentów WH i umożliwienie przeprowadzenia badań, które wiążą się z ponoszeniem kosztów finansowych. Konkurs został uruchomiony w styczniu 2020 r. i ma charakter ciągły. W jego ramach studenci mogą starać się o finansowanie indywidualnych lub zespołowych projektów badawczych, wyjazdów na konferencje, staży w innych ośrodkach oraz wyjazdów studyjnych. W r. akad. 2020/21, mimo pandemii, studenci złożyli wnioski o finansowanie 8 projektów, a w sem. zimowym 2021/22 złożono kolejne 3 wnioski o minigranty (lista projektów, którym przyznano minigranty w **zał. 8.7**). Studenci są również zachęceni, aby swoją działalność oraz wyniki badań prezentowali na zewnątrz, biorąc udział w konkursach organizowanych przez Miasto Poznań czy organizacje archiwalno-biblioteczno-muzealne.

Ponadto WH we współpracy z PTH, Oddział w Poznaniu, w ramach [Konkursu im. Kazimierza Tymienieckiego](#), nagradza co roku autorów najlepszych prac licencjackich i magisterskich napisanych na WH (wcześniej w IH). Konkurs ten ma wpływ na jakość kształcenia na kierunku historia i pozwala docenić ambitnych i zaangażowanych studentów. Regulamin Konkursu oraz lista nagrodzonych i wyróżnionych w l. 2004-21 (**zał. 8.6**).

Studenci WH uzyskują wsparcie w rozwoju zawodowym w ramach współpracy z [Biurem Karier UAM](#), które gromadzi i przedstawia informacje o ofertach pracy, a także różnych formach wsparcia, w tym organizowanych szkoleniach, warsztatach czy realizowanych projektach. Odgrywa ono wiodącą rolę w kreowaniu przedsiębiorczości studentów oraz oferuje optymalne wsparcie w związku z ich wejściem na rynek pracy. Ponadto świadczy poradnictwo zawodowe indywidualne, jak i grupowe; student może umówić się z [doradcą zawodowym](#) i omówić indywidualną ścieżkę kariery studiów. Biuro szczególnie nacisk kładzie na promowanie wczesnej aktywności zawodowej, świadomość konieczności nieustannego rozwoju. Studenci mają również wsparcie administracyjne ze strony Biura, które pomaga im przygotować odpowiednie dokumenty do wejścia na rynek pracy.

W ramach organizowanych systematycznie od 2013 r. „Dni praktyk i staży” WH zaprasza również Biuro Karier, którego pracownicy udzielają w punkcie konsultacyjnym informacji na temat działalności Biura, przedstawiają oferty, a także wspierają poradami dotyczącymi planowania ścieżki zawodowej. Dotąd odbyło się 7 edycji „Dni praktyk i staży” (wykaz instytucji, które brały udział na zaproszenie IH i WH w tym okresie – **zał. 6.6**).

Wydział (wcześniej IH UAM) nawiązał szereg kontaktów z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego (organizacjami samorządowymi, instytucjami bibliotecznymi, archiwalnymi, muzealnymi, a także przedstawicielami największych mediów w regionie czy banków (wykaz instytucji zob. **zał. 6.6**). Instytucje te wspomagają realizację obowiązkowych i nieobowiązkowych praktyk, wolontariatów, uczestniczą w „Dniach praktyk i staży” na WH, organizują wizyty studyjne dla studentów. Realizowane praktyki (zarówno w instytucjach państwowych, jak i firmach – biura samorządowe, prasowe, poselskie, redakcje prasowe, wydawnictwa) młodzi ludzie traktują jako wstęp do podjęcia działalności zawodowej. Współpraca z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego przekłada się nie tylko na zwiększenie szansy zatrudnienia studenta, ale także na budowę ważnej z perspektywy ich potrzeb sieci kontaktów. Ponadto współpraca ta wpływa na poprawę jakości kształcenia (więcej zob. **zał. 6.6**).

Na WH prowadzone są również zajęcia „Podstawy przedsiębiorczości” przeznaczone dla studentów 2. r. studiów I stopnia, z uczestnictwem przedstawicieli pracodawców (wykaz zaproszonych gości w **zał. 6.6**). W l. 2013-16 na mocy porozumienia z InQbator-em Poznańskiego Parku Naukowo-Technologicznego (dalej PPNT) (Porozumienie w **zał. 8.8**) realizowano zajęcia (w ramach dofinansowania przez NCBiR przedsięwzięcia „Kreator innowacyjności. Wsparcie innowacyjności przedsiębiorczości akademickiej”) prowadzone przez ekspertów z PPNT, przeznaczone dla studentów 3. r. I i II stopnia, pt. „Moja firma od podstaw” (program w **zał. 8.8**), w trakcie których wyjaśniano, jak można efektywnie połączyć studiowanie ze zdobywaniem praktycznych umiejętności biznesowych. Zajęcia odbywały się zarówno w budynku Collegium Historicum, jak i w siedzibie PPNT.

Samorząd Studentów WH w r. akad. 2020/21 zorganizował konkurs „Nasi absolwenci moja przyszłość”, który miał określić rolę WH jako miejsca zdobywania wiedzy oraz kompetencji potrzebnych w życiu pozauniwersyteckim i zawodowym. Zadanie polegało na przeprowadzeniu wywiadu z absolwentami, w którym uczestnicy mieli ukazać losy karier absolwentów oraz określić, w jakim stopniu były one związane z realizowanym kierunkiem studiów.

Praktyki zawodowe i zajęcia z przedsiębiorczości ujęte w programie studiów również pomagają studentom nawiązać kontakty zawodowe, zdobyć kompetencje, które w przyszłości pomogą im wejść na rynek pracy zawodowej.

W promowaniu aktywności sportowej kluczową rolę pełni [Studium Wychowania Fizycznego i Sportu](#), które prowadzi zajęcia sportowe objęte programem studiów stacjonarnych na kierunku historia. Studenci mają możliwość uprawiania sportu w ramach akademickich sekcji sportowych oraz [wyczynowych sekcji sportowych](#) w wielu dyscyplinach. Każdego roku organizowany jest Dzień Sportu, w trakcie którego studenci i pracownicy promują aktywność sportową. Również w czasie pandemii studenci byli przez pracowników zachęcani do aktywności fizycznej. Studium przygotowało ogólnodostępny program zajęć zdalnych, w postaci krótkich filmików, a także akcję [Wiosenny Rozruch na UAM](#).

Studenci starożytniczej Sekcji Amici Antiquitatis SKNH WH zainicjowali odbywający się cyklicznie przez 3 lata od 2016 r. Galaktyczny Uniwersytet UAM, przedsięwzięcie z jednej strony o charakterze naukowym, z drugiej zaś kulturowym. Studenci biorą też udział w projekcjach filmowych współorganizowanych przez różne Sekcje SKNH. Współpracują i pomagają przy organizacji takich przedsięwzięć jak: IV Kongres Mediewistów Polskich (2011), Dzień Absolwenta Instytutu Historii (2016, 2019). Zaangażowani są przy organizacji i obsłudze przedsięwzięcia wydziałowego pt. „Powtórka przed... Spotkania z historią dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych” (od 2008 r.), Olimpiady Historycznej (od 2014 r.), wspomagają działania podejmowane w ramach współpracy ze szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi. Organizują wspólnie z pracownikami i pod ich opieką naukową wystawy, które prezentowane są w holu budynku Collegium Historicum i w Bibliotece Collegium Historicum (lista wystaw – **RS.7**). Ponadto pod opieką

pracowników realizują studenckie projekty naukowo-dydaktyczne (np. pt. Opowieści migracyjne/Migracje-narracje [2017-19]), biorą udział w projektach konferencyjnych (np. III Konferencji Jakości Kształcenia na Wydziale Historycznym – zob. [Film 4](#)), Festiwalu Nauki i Dydaktyki (2019), w projektach konferencyjno-wydawniczych np. w debacie pt. „10 lat od Apelu z Blois” (2018-2019), projektach wystawienniczych (wystawa pt. [Wolność to dopiero początek](#), prezentowana w Centrum Kultury ZAMEK, 2018), projektach badawczych (np. Poznańskie Centrum Dziedzictwa – Centrum Szyfrów Enigma: Mediateka „Biografia Miejsca” [2020-21]), a także projektach naukowo-artystycznych (np. Pamięć – Obraz – Interpretacja, realizowany we współpracy z Centrum Kultury ZAMEK oraz Uniwersytetem Artystycznym w Poznaniu na kanwie wystawy [„Kongijczyków portret własny 1960-1990”](#) [2021]). Studenci zaangażowali się również we współorganizację Dnia Historyka (2016 r. – zob. [Film 3](#)), święta całego IH gromadzącego studentów, doktorantów, absolwentów, pracowników, w tym również emerytowanych, i ich rodzin przez przygotowanie konkursów plastycznych dla dzieci czy salonu gier planszowych (program w [zał. 8.9](#)). Ponadto wspólnie z pracownikami tworzyli wystawę obrazów jako efekt projektu badawczego pt. „Qui se ressemble s’assemble”. Prace powstałe w ramach projektu znajdują się w holu na II piętrze Collegium Historicum. Obrazy były też udostępnione szerokiej publiczności w ramach Ethno Port Poznań (wystawa [Kongo – Haiti. Pamięć – Obraz – Tożsamość](#)). Uczestniczyli w tworzeniu wstęgi czasu, która stanowi rodzaj kalendarium wydarzeń z historii świata wkomponowanego w posadzkę holu głównego Collegium Historicum, dziedzińca oraz wszystkich sal wykładowych.

Studenci organizują także liczne przedsięwzięcia o charakterze integrującym społeczność studencką np. karaoke z kręglami (2018/19), Dni pączka (2018/19) czy turniej w piłkarzyki oraz Fifę (2018/19). Podnoszą swoje kompetencje przez organizację szkoleń (np. Efektywna komunikacja w organizacji – warsztaty menedżerskie 2017/18) oraz warsztatów uświadamiających studentom różne problemy (współorganizacja Małych Dni Zdrowia Psychicznego 2017/18). Zaangażowali się również wspólnie ze studentami z Koła Naukowego Polityki Ekonomicznej i Społecznej na WNPiD w akcję charytatywną na rzecz jednej ze studentek (Zuzia walczy z rakiem – impreza w stylu Star Wars, 2016 r.).

Byli uczestnikami koncertów Chóru Kameralnego UAM, który uświetniał jedną z konferencji studencko-doktoranckich (2015), mogli również wysłuchać w Collegium Historicum wspólnie z pracownikami utworu Krzysztofa Meyera pt. Fanfara, wykonanej na dwanaście instrumentów dętych blaszanych: cztery trąbki, cztery rogi i cztery puzony (2018). Studenci angażują się także w organizację lub są beneficjentami inicjatyw organizowanych na poziomie uniwersyteckim (wykaz – [zał. 6.7](#)).

Regulamin studiów UAM przewiduje w odniesieniu do studentów osiągających bardzo dobre wyniki w nauce zindywidualizowanie programu i realizację ITS pod opieką tutora. Ponadto mogą korzystać z szerokiej i atrakcyjnej oferty uniwersyteckich konkursów grantowych, które motywują studentów do pracy naukowej (np. wspomniane wyżej konkursy ID-UB: BestStudentGrant, Study@research, AdvancedBestStudentGrant), lub wydziałowych – minigranty WH ([zob. zał. 8.7](#)).

Studenci, którzy uzyskali wysokie wyniki w nauce mogą ubiegać się o [stypendium Rektora UAM](#). Ponadto najlepszych wspiera Fundacja UAM, w ramach której przyznawane jest [Stypendium im. dr. Jana Kulczyka](#) za bardzo dobre wyniki w nauce, wybitne osiągnięcia naukowe oraz aktywność na rzecz Uniwersytetu. Za wybitne osiągnięcia naukowe studenci mogą starać się o [stypendium Ministra Edukacji i Nauki](#) (wcześniej Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego), [stypendium Marszałka Województwa Wielkopolskiego](#) czy [stypendium Santander](#). Jako wyraz uznania za wysokie wyniki w nauce, aktywność badawczą i osiągnięcia naukowe studentom może być przyznany [„Studencki Laur”](#).

Absolwentom, w uznaniu ich wybitnych osiągnięć naukowych, nadawany jest [Medal Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu](#).

Wszelkie informacje o dostępnych stypendiach, konkursach, grantach są przesyłane pocztą studencką oraz publikowane w zakładce na stronie WH „[Konkursy, nagrody, granty, stypendia](#)” oraz w mediach społecznościowych ([Facebook](#)).

Studenci są informowani o możliwościach skorzystania z różnych form pomocy na (obowiązkowym w okresie kształcenia zdalnego) corocznym spotkaniu organizacyjnym dla studentów 1. roku, które odbywa się na początku każdego r. akad., a także na bieżąco przez ogłoszenia zamieszczane na stronach UAM, WH, BOS, pocztę USOS i media społecznościowe. W proces informacyjny są też zaangażowani opiekunowie roczników oraz Rada Samorządu Studentów (dalej RSS), która przekazuje informacje m.in. za pomocą mediów społecznościowych. Komunikaty dotyczą spraw organizacyjnych, naukowych, dydaktycznych, ale także możliwości uzyskania wsparcia, w tym pomocy materialnej.

Studenci mogą korzystać z różnych form pomocy materialnej: stypendiów socjalnych, stypendiów dla osób z niepełnosprawnościami czy zapomóg. Do ich dyspozycji są również domy studenckie. Informacje na temat pomocy materialnej są dostępne na stronach uniwersyteckich: https://amu.edu.pl/studenci/przewodnik_studenta/pomoc-materialna-i-domy-studenckie, oraz na stronie wydziałowej: <https://historia.amu.edu.pl/dla-studenta/wsparcie-dla-studentow> czy stronie BOS (<https://bosch.amu.edu.pl/>), ponadto są na bieżąco przesyłane pocztą studencką i publikowane w mediach społecznościowych WH i Samorządu Studentów (Facebook).

Sprawy studenckie są rozstrzygane i rozpatrywane zgodnie z [Regulaminem studiów UAM](#) (Rozdz. IV Rozstrzyganie spraw studenckich, § 72). Na WH został wypracowany system rozwiązywania trudnych spraw, który jest dostosowany do indywidualnych potrzeb studentów. O jego funkcjonowaniu studenci są informowani na spotkaniach organizacyjnych (na początku r. akad.), jest on również przypominany przez opiekunów roku podczas odbywanych spotkań śródsemestralnych. W pierwszej kolejności studenci powinni podjąć próbę porozumienia się z prowadzącym zajęcia, a w razie niepowodzenia powinni swoje problemy zgłosić opiekunowi roku (wybrany spośród pracowników WH), który po rozpoznaniu sprawy rozmawia z jedną i drugą stroną. W oparciu o te rozmowy podejmuje decyzję o dalszym postępowaniu tzn. pomaga rozwiązać zasygnalizowany problem lub też zgłasza go pełnomocniczce prodziekan ds. studenckich i kształcenia w zakresie spraw dydaktycznych. Opiekun roku, jeśli uzna za konieczne, może zwrócić się bezpośrednio do prodziekana ds. studenckich i kształcenia, podobnie mogą uczynić studenci, przez pracownika BOS lub bezpośrednio (pisemnie lub podczas dyżuru dziekańskiego). Prodziekan ds. studenckich i kształcenia pełni dyżury dla studentów, także w okresie odbywania zajęć w formie zdalnej na platformie MS TEAMS. Studenci mogą składać wnioski w BOS lub też skorzystać z USOS. Wnioski związane z przebiegiem studiów kierowane są do prodziekana ds. studenckich i kształcenia. Skargi i wnioski studentów są analizowane i rozstrzygane w możliwie krótkim terminie przez prodziekana ds. studenckich i kształcenia. Prodziekan zapoznaje się ze sprawą, jeśli uczestniczą w niej dwie strony (studenci i pracownicy), to organizuje osobne spotkania celem wysłuchania stanowisk każdej ze stron. Następnie organizuje wspólne spotkanie, którego celem jest wypracowanie jak najlepszego rozwiązania zarówno dla jednej, jak i drugiej strony (stosując techniki mediacyjne). Studenci mogą również zwrócić się do prorektora ds. studenckich, który po zasięgnięciu opinii prodziekana podejmuje decyzję w kwestii rozwiązania sprawy. Ponadto mogą oni zgłosić sprawę do Biura Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami (dalej BON) czy pełnomocnika ds. równego traktowania. W sytuacjach szczególnych sprawa może zostać skierowana do komisji dyscyplinarnej (komisja dyscyplinarna dla nauczycieli akademickich, odwoławcza komisja dyscyplinarna dla nauczycieli akademickich, komisja dyscyplinarna dla studentów, odwoławcza komisja dyscyplinarna dla studentów, komisja dyscyplinarna dla doktorantów, odwoławcza komisja dyscyplinarna dla doktorantów). Na każdym etapie rozwiązywania sytuacji trudnej strony mogą zwrócić się o wsparcie do zespołu mediacyjnego Szkoły Nauk Humanistycznych UAM.

Obsługą administracyjną studentów do 30 IX 2019 r. zajmował się Dziekanat Wydziału Historycznego, który 1 X 2019 został przekształcony w BOS (zob. [Film 2](#)). Jego działalność wspierają wydziałowy

koordynator ds. USOS oraz zespół pracowników technicznych i informatyków. Oprócz tego na WH działa BOW, które jest odpowiedzialne za wsparcie administracyjne władz dziekańskich. Obsługa administracyjna studentów jest także realizowana za pośrednictwem systemów [USOS](#), [APD](#) i [SIR](#) (ich szczegółowy opis – zał. 5.2).

Pracownicy administracyjni WH (BOS) są odpowiedzialni za wsparcie władz dziekańskich w organizacji procesu dydaktycznego (rejestracja na zajęcia, rejestracja na specjalności na kierunku historia [od 2. sem.], przygotowanie ankiet ewaluacyjnych oraz związanych z wyborem specjalności, rozliczanie zajęć dydaktycznych, prowadzenie dokumentacji studenckiej oraz cały wachlarz innych działań mających na celu sprawną organizację procesu kształcenia). Pracownicy BOW wykonują zadania sekretarskie władz dziekańskich, przygotowują dokumentację finansową i zamówień publicznych z tym związaną, archiwizują dokumentację zgodnie z normami prawnymi, wspierają administracyjnie proces przewodów naukowych i awansowych, zapewniają płynność zaopatrzenia w niezbędne materiały biurowe i dydaktyczne oraz koordynują pod kierunkiem osób decyzyjnych działania promocyjne, organizacyjne, sprawozdawcze. W BOS jest zatrudnionych 6 osób, z czego 4 odpowiadają za obsługę kierunku historia.

W BOW (powołany 1 X 2019, wcześniej Sekretariat IH) pracuje 8 osób, wszyscy mają wykształcenie wyższe magisterskie, w tym 1 osoba ma tytuł magistra inżyniera. Wszyscy są zatrudnieni na pełen etat. 6 pracowników może wykazać się dłuższym stażem zatrudnienia niż 5 lat, 1 osoba pracuje od 2 lat, 1 została zatrudniona w 2021 r. Pracownicy BOS i BOW mają zatem duże doświadczenie w pracy administracyjnej, jednocześnie nieustannie podnoszą swoje kompetencje merytoryczne oraz miękkie przez udział w szkoleniach, warsztatach i kursach językowych (wykaz szkoleń w zał. 8.10).

Nadzór nad BOW i BOS sprawują odpowiednio kierowniczka BOW i kierowniczka BOS. Ponadto praca BOS podlega ankietyzacji. Parlament Samorządu Studentów zainicjował badanie „Przyjazny dziekanat” (2011), które do 2019 r. przebiegało cyklicznie. W 2020 r. ze względu na sytuację pandemiczną ankiety nie zostały przeprowadzone. Raporty sporządzane na podstawie badań opinii studentów podlegały analizie zespołu ówczesnego Dziekanatu Wydziału Historycznego. W badaniach tych BOS Collegium Historicum cieszy się uznaniem studentów, którzy oceniają jego pracę wysoko (raporty [do 2019](#), i [po 2019](#)).

Studenci rozpoczynający naukę na WH, na studiach I i II stopnia są zobowiązani odbyć szkolenia BHP i przestrzegać przepisów BHP. Zajęcia realizowane są w formie e-learningu zgodnie z odpowiednim [Zarządzeniem Rektora UAM](#). Informacje na temat zasad bezpieczeństwa w UAM są dostępne na [stronie internetowej Uniwersytetu](#).

Przy UAM działa [Uniwersytecka Przychodnia Lekarsko-Stomatologiczna UNIMEDYK](#), która bezpłatnie przyjmuje studentów w ramach poradni lekarza podstawowej opieki zdrowotnej i stomatologa.

Studenci 1. roku studiów przechodzą także szkolenie z zakresu praw i obowiązków określonych w Regulaminie studiów, które przeprowadzają przedstawiciele RSS. Na spotkaniach organizacyjnych odbywających się na początku r. akad. zapoznawani są także z zasadami akademickiego *savoir-vivre*, które w formie pisemnej są zamieszczone w przewodniku wydziałowym pt. [Pierwsze kroki na Wydziale Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Poradnik dla studentów](#) (s. 64-68). Ponadto prowadzący zajęcia omawiają zasady pisania prac dyplomowych. Wszelkie przypadki plagiatu są zgłaszane najpierw do prodziekan ds. studenckich i kształcenia, a jeśli ta uzna za konieczne, również do prorektor ds. studenckich i kształcenia.

Studenci są informowani (na spotkaniach organizacyjnych z opiekunami roku, z Samorządem Studentów, za pomocą poczty USOS) o zasadach rozwiązywania sytuacji kryzysowych. W razie zaistnienia konfliktu, przemocy lub jakiegokolwiek przejawu dyskryminacji student lub wykładowca

zgłasza problem najpierw opiekunowi roku, następnie pełnomocnicze prodziekan ds. studenckich i kształcenia w zakresie spraw dydaktycznych, jeśli jest potrzeba – pełnomocnicze prodziekan ds. studenckich i kształcenia w zakresie wsparcia studentów z niepełnosprawnościami lub koordynatorce ds. kontaktu z Poradnią Rozwoju i Wsparcia Psychicznego, która po wstępnym rozpoznaniu sprawy informuje o sytuacji prodziekan ds. studenckich i kształcenia. Prodziekan WH analizuje zgłoszenie, a następnie kontaktuje się z osobą zgłaszającą oraz (jeśli wymaga tego sytuacja) ze świadkami zdarzenia. Następnie kontaktuje się z pozostałymi stronami. Prodziekan podejmuje działania zmierzające do wyjaśnienia i rozwiązania zgłoszonego problemu zgodnie z procedurami obowiązującymi na UAM. Sporządza również odpowiednią dokumentację oraz jeśli zaistnieje taka konieczność, zapoznaje ze sprawą dziekana WH. Dopiero kiedy nie jest możliwe rozwiązanie sytuacji na poziomie WH, kieruje sprawę do biura prorektor ds. studenckich i kształcenia, gdzie podejmowane są działania zmierzające do wyjaśnienia i rozwiązania zgłoszonego problemu.

Na UAM działa [pełnomocnik ds. równego traktowania](#), który przewodniczy Komisji ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji. Zajmuje się przypadkami nierównego traktowania m.in. ze względu na płeć, orientację seksualną, wiek, pochodzenie etniczne, wyznanie, poglądy polityczne czy przynależność związkową. Praca pełnomocnika ma na względzie fundamentalną dla systemu prawa zasadę równości, wypracowane w środowisku akademickim standardy prorównościowe i zobowiązania wynikające z przyjęcia przez uczelnię Europejskiej Karty Naukowca. UAM przeciwdziała wszelkim przejawom dyskryminacji i przemocy (wyrażone w [Strategii UAM na lata 2020-2030](#) w celach operacyjnych 3.7 oraz 4.2).

UAM aktywnie wspiera studentów z niepełnosprawnościami. Na uczelni działa wspomniane [Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami](#), na WH zaś z ramienia Biura została powołana pełnomocniczka prodziekan ds. studenckich i kształcenia w zakresie wsparcia studentów z niepełnosprawnościami (od 2020), która działa na WH bez przerwy od 2013 r. (najpierw pełniąc funkcję koordynatorki ds. studentów z niepełnosprawnościami w IH, a w kolejnych latach pełnomocniczki). Biuro organizuje warsztaty i szkolenia dla wykładowców, które pozwalają przygotować się do pracy ze studentami z różnymi niepełnosprawnościami, a także nauczyć się, jak reagować, jeśli student doświadcza kryzysu psychologicznego ([formy wsparcia](#)).

Bezpośrednie wsparcie na WH studenci otrzymują od pełnomocniczki prodziekan ds. studenckich i kształcenia w zakresie wsparcia studentów z niepełnosprawnościami, która współpracuje zarówno ze studentami, jak i z pracownikami. Jest w stałym kontakcie z psychologicznym konsultantem ds. trudności w procesie studiowania oraz Poradnią Rozwoju i Wsparcia Psychicznego UAM. Służy informacją i pomocą studentom (organizuje spotkania informacyjne, przekazuje za pomocą poczty, strony WH, mediów społecznościowych informacje o szkoleniach, warsztatach organizowanych przez BON, opracowanych przewodnikach) oraz pracownikom (organizuje spotkania pracowników WH z pełnomocnikiem Rektora ds. osób z niepełnosprawnościami, przekazuje informacje o szkoleniach, warsztatach, zapoznaje pracowników z przygotowanymi przez BON poradnikami, organizuje szkolenia podnoszące wiedzę i świadomość o funkcjonowaniu studentów z niepełnosprawnościami oraz innymi trudnościami w przestrzeni akademickiej, toczy rozmowy w sprawie dostosowania procesu kształcenia danego studenta). Stwarzanie studentom z niepełnosprawnościami warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia dydaktycznego na WH odbywa się na podstawie § 12 [Regulaminu Studiów UAM](#), a także regulaminu wewnętrznego dot. [Udziału Studentów z Niepełnosprawnościami w procesie kształcenia dydaktycznego](#) obowiązującego na WH od r. akad. 2020/21 i zgodnego z Zarządzeniem Rektora UAM nr 53/2012/2013. Pełnomocniczka pełni 2 razy w tygodniu dyżur w formie stacjonarnej, w r. akad. 2020/21 pełniła dyżury on-line na MS TEAMS.

W sytuacjach problemów natury psychologicznej wsparcia udziela [Poradnia Rozwoju i Wsparcia Psychicznego](#), a od czasu nastania pandemii również [pracownicy Wydziału Psychologii i Kognitywistyki](#). W poradni dyżury pełnią psychologowie, psychoterapeuci i psychiatra. Pracownicy

Poradni współpracują ściśle z koordynatorami na poszczególnych wydziałach, w tym z koordynatorką WH.

Istotną rolę w zapobieganiu dyskryminacji, przemocy czy konfliktom odgrywają szkolenia dla pracowników WH – zarówno wykładowców, jak i pracowników administracji. Szkolenia dotyczą pracy ze studentami z trudnościami natury psychicznej i poznawczej, pracy ze studentami w spektrum autyzmu / Zespołu Aspergera, pracy ze studentami z niepełnosprawnością słuchu, komunikacji, wsparcia i pracy ze studentami będącymi w trakcie lub po korekcie płci, tworzenia odpowiednich materiałów dydaktycznych (wykaz szkoleń, w których udział wzięli pracownicy WH w l. 2012-22, w zał. 8.10).

Studenci UAM mają możliwość zrzeszania się w organizacjach studenckich i kołach naukowych. Głównym organem studenckim w uczelni jest [Parlament Samorządu Studentów](#). Organem wykonawczym jest [Zarząd Samorządu Studentów](#), którego skład stanowią przewodniczący Parlamentu oraz przewodniczący komisji Parlamentu. Na WH funkcjonuje [Rada Samorządu Studentów](#) ściśle współpracująca z Parlamentem oraz koło naukowe. Zadania RSS są określone w [Regulaminie Samorządu Studentów UAM](#) (Rozdz. I, § 8).

W skład Samorządu Studentów WH wchodzi m.in. studenci kierunku historia. Samorząd aktywnie uczestniczy w procesie kształtowania programów studiów. Działa na rzecz stałego polepszenia jakości studiów i kształcenia przez obecność w radach programowych i w [RKSNH](#). Opiniuje zmiany programowe oraz nowe programy studiów, uczestniczy w dyskusjach na temat organizacji kształcenia. Współpracuje z wydziałową komisją stypendialną. RSS zgłasza władzom Wydziału kandydatury uznanych przez studentów nauczycieli akademickich do nagrody dziekana za osiągnięcia w dziedzinie dydaktyki.

Samorząd Studencki aktywnie uczestniczy w organizacji wydarzeń o charakterze naukowym, dydaktycznym, kulturalnym, w tym w inauguracji r. akad. na WH. Jest odpowiedzialny za przeprowadzenie szkolenia z zakresu praw i obowiązków studentów dla studentów 1. roku oraz współorganizuje absolutorium. Poza tym wspomaga organizację konferencji i wydarzeń studenckich, akcji informacyjnych, promujących Wydział (zob. [Film 5](#)). Samorząd współpracuje z prodziekan ds. studenckich i kształcenia. Uczelnia wspiera materialnie i pozamaterialnie Samorząd i inne organizacje studentów.

Narzędziem oceny pracy dydaktycznej nauczycieli akademickich jest dostępna w USOS [ankieta ewaluacyjna](#), za pomocą której studenci oceniają prowadzone zajęcia pod kątem: a) terminowości prowadzenia zajęć; b) jasności określenia kryteriów i terminów zaliczenia lub egzaminu; c) doboru form, metod i materiałów pomocniczych; d) sposobu, a także jasności i zrozumiałości przedstawienia zagadnień; e) określenia celów zajęć i ich realizacji; f) otwartości na pytania i dyskusję prowadzącego; g) możliwości konsultacji poza zajęciami, a więc przez pocztę elektroniczną, dostępność na dyżurach. [Zasady ewaluacji zajęć dydaktycznych](#) na kierunku historia są dostępne na stronie WH, podobnie jak [zasady analizy i interpretacji wyników oceny zajęć](#) oraz [zbiorcze wyniki ewaluacji](#). Od r. akad. 2015/16 [najlepsi](#), zdaniem studentów, nauczyciele akademicki IH (ob. WH), wymienieni są na stronie internetowej WH. Wśród nich są także laureaci nagrody Rektora UAM, [Praeceptor Laureatus](#).

Wyniki ankiet raz w semestrze są analizowane przez władze WH (dziekana i prodziekan ds. studenckich i kształcenia) oraz kierowników Zakładów i Pracowni, a wnioski – wykorzystywane do doskonalenia dydaktyki (więcej na ten temat, zob. Kryterium 4.4-4.5).

Corocznie UAM przeprowadza badanie jakości kształcenia (które jest adresowane zarówno do studentów, jak i nauczycieli akademickich UAM). Od 2009 r. jest ono przeprowadzane przez Biuro RJK

UAM. W r. akad. 2020/21 WH zajął jedno z pierwszych miejsc pod względem udziału studentów w [ankiecie ogólnouniwersyteckiej](#) (nt. frekwencji, zob. s. 4 ankiety). Wzięło w niej udział ponad 20% uprawnionych i był to jeden z najwyższych wyników wśród badanych wydziałów UAM. Badania te zawierają m.in. ocenę systemu wsparcia studenta oraz pracy administracji WH. Wyniki ankiet są zamieszczane na [stronie WH](#) i ogólnodostępne dla studentów i kadry. Za jakość kształcenia na poszczególnych kierunkach odpowiadają również rady programowe, w tym wypadku RPH (w każdej radzie wyznaczono osoby odpowiedzialne za działania w obszarze jakości kształcenia; w RPH są to 2 osoby). Na WH funkcjonuje ZMJK, który również bada systemy wsparcia studentów i kadry w procesie kształcenia oraz udziału w tym procesie różnych grup interesariuszy. Wyniki ankiet ogólnouniwersyteckich oraz rekomendacje ZMJK stanowią jedną z podstaw dla władz dziekańskich i RPH doskonalenia procesu jakości kształcenia oraz systemu wsparcia, a także motywowania studentów.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Informacje ogólne

W UAM od kilku lat wprowadza się systematycznie nowoczesny, autorski szablon stron internetowych. WH od IV 2020 r. udostępnia treści w oparciu o ten wzorzec. Wcześniejsze rozwiązania, z których korzystała także strona IH oraz strona dawnego Wydziału Historycznego, bazowały na mniej wygodnych i mniej nowoczesnych rozwiązaniach. Obecna [strona WH](#), działająca pod tym samym adresem, co wcześniejsza strona IH, dostępna jest dla wszystkich przeglądarek internetowych, wszystkich platform operacyjnych oraz wszystkich urządzeń elektronicznych (**zał. 9.1**). Osoby niedowidzące mogą skorzystać z opcji zmiany kontrastu strony i zmiany wielkości czcionki tekstu. Ponadto, zgodnie z deklaracją dostępności, każdy ma prawo zgłoszenia żądania udostępnienia publikowanych na stronie WH treści w innej, przystępniejszej formie.

Struktura strony internetowej WH jest efektem ciągłego doskonalenia i wieloletnich doświadczeń zbieranych jeszcze w czasie działania strony IH. Podczas tego procesu wykrystalizował się układ strony oparty na tzw. portalach (portal Strona Główna, portal Kandydaci, portal Studenti, portal Pracownicy, portal Absolwenci, portal Dla Szkół, itd.) (szczegóły w **zał. 9.2**). Każdy z portali jest wyposażony we własne menu, które w zależności od bieżących potrzeb ulega modyfikacji. Ostateczna struktura menu strony WH jest wynikiem kompromisu między możliwościami technicznymi wykorzystywanego szablonu a przejrzystością umieszczanych na stronie www merytorycznych treści. Strona internetowa WH ma rozbudowaną strukturę, odpowiadającą różnym użytkownikom i różnym potrzebom użytkowników. Z punktu widzenia procesu kształcenia obejmuje: cele kształcenia na [I i II stopniu](#), [warunki przyjęcia na studia oraz kryteria oceny kandydatów](#), [harmonogram procesu rekrutacji](#), [program studiów wraz z efektami uczenia się](#), [procedury uznawania EU](#), [zasady dyplomowania](#), wskaźniki osiągalności EU (zob. <https://historia.amu.edu.pl/jakosc-ksztalcenia/> <http://horyzonty.amu.edu.pl/statystyka.html>); w związku z restrukturyzacją trwa przebudowa systemu pomiaru wskaźników osiągalności EU z podziałem na kierunki studiów, zob. **zał. 10.1**), przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe po [I i II stopniu](#), [dane dotyczące losów zawodowych absolwentów](#) i [wsparcia dla studentów w procesie studiowania](#).

Inne formy przekazywania informacji o UAM i WH opierają się na stronie głównej UAM <http://www.amu.edu.pl> (lub mają charakter bardziej popularny i obejmują facebookowe fanpage [UAM](#) i [Wydziału Historii](#)), ponadto UAM prowadzi własne kanały na [Twitterze](#), [Instagramie](#) i [LinkedIn](#). Dostępne są ponadto kanały uniwersyteckiej [telewizji](#). Zarówno [UAM](#), jak i [Wydział](#) prowadzą swoje kanały w serwisie YouTube. Wszystkie te kanały wymiany informacji są dostępne publicznie, bez ograniczeń związanych z miejscem nadawania i odbioru, bez ograniczeń czasowych i sprzętowych. Ponadto, pracownikom uczelni i studentom udostępniono także wewnętrzną sieć [Intranet](#), wymagającą logowania, w której zamieszczane są różnego rodzaju materiały informacyjne,

szkoleniowe i administracyjne związane z działalnością uczelni, obszarem związanym z działalnością badawczą oraz obszarem kształcenia.

Informacje o kierunku historia

Dla kandydatów na studia

Podstawowe informacje o kierunkach studiów i różnych systemach kształcenia dostępne są na stronie UAM w portalu Kandydaci w menu [Wyszukiwarka kierunków](#). Znajdują się tam bazowe informacje o kierunku historia na obydwu stopniach oraz o specjalnościach oferowanych do wyboru. Bardziej rozbudowane informacje znajdują się na stronie WH w portalu [Kandydaci](#).

Rekrutacja na studia w UAM ma charakter centralny i odbywa się według reguł i kalendarza ustalonego przez Senat UAM, a dostępna jest przez stronę internetową www.rekrutacja.amu.edu.pl. Informacje o szczegółowym przebiegu procesu rekrutacji znajdują się zarówno na stronie głównej UAM, jak i na stronie WH w portalu Kandydaci. Obejmują one kalendarz rekrutacji, procedury prowadzenia rekrutacji na I i II stopniu w poszczególnych naborach rekrutacyjnych, wymagania, jakie muszą spełnić kandydaci na studia, spis wymaganych od kandydatów dokumentów i innych elementów niezbędnych w procesie rekrutacji. Informacje te są aktualizowane każdorazowo po wprowadzeniu zmian w zasadach prowadzenia rekrutacji, zasadnicza zaś aktualizacja odbywa się wiosną każdego roku po uchwaleniu przez Senat UAM zasad rekrutacji obowiązujących w danym r. akad.

Dla studentów

Te same narzędzia, które służyły kandydatom do pozyskania informacji o dostępnych kierunkach studiów, służą także – w rozbudowanej formie – studentom kierunku historia. Zarówno na stronie głównej UAM, jak i na stronie WH znajdują się wydzielone portale Studenci, gdzie zamieszczone zostały najważniejsze informacje związane z organizacją procesu kształcenia, a zatem kwestie prawne (regulamin studiów, program studiów, sylabusy zajęć, organizacja r. akad.), organizacyjne (plan zajęć, sylabusy, kontakty do opiekunów roku, warunki i terminy zaliczeń, wymogi pisania prac dyplomowych itp.) oraz kwestie związane ze wsparciem oferowanym studentom – materialnym (domy studenckie, stypendia) i związanym ze zdrowiem (informacje o przychodniach, procedurach itp.). Oddzielna część strony skierowana jest wyłącznie do studentów I roku, którzy muszą podjąć decyzję o wyborze specjalności, ale także zamieszczony jest tam przygotowany przez WH przewodnik dla studentów 1. roku oraz szereg informacji o specyfice kierunku historia, wyborze zajęć, specjalności itp.

Ze względu na sytuację pandemiczną zarówno na stronie głównej UAM, jak i na stronie WH znajduje się odrębna sekcja poświęcona procesowi kształcenia na odległość, gdzie zamieszczane są ogólne komunikaty władz rektorskich i wydziałowych oraz informacje pomocowe dotyczące obsługi systemów informatycznych używanych do kształcenia zdalnego.

Specyfika podziału organizacji i obsługi kształcenia na UAM sprawiła, że informacje na temat obsługi dziekanatowej studentów zamieszczone są na stronie [Biura Obsługi Studentów Collegium Historicum](#), gdzie obok powtórzenia części kwestii zamieszczonych także na stronie WH, znajdują się informacje praktyczne, związane z rozliczaniem poszczególnych etapów procesu kształcenia, kontaktów z prodziekan ds. kształcenia itp.

Dla absolwentów

Także absolwenci kierunku historia znajdują swoje miejsce na stronie WH, gdzie udostępniono ankietę przeznaczoną dla absolwentów poszczególnych kierunków, w tym historii, która umożliwia im podzielenie się informacjami na temat wpływu studiów na ich kariery zawodowe, także ze względu na program studiowania i jego skuteczność w tym zakresie. W oddzielnych sekcjach zamieszczono wyniki badań na temat ekonomicznych losów absolwentów (od 2014 r.). Część informacji o absolwentach jest zamieszczona w sekcji prowadzonej przez [Biuro Karier](#). Wspiera ono studentów

w poszukiwaniach zatrudnienia, doradza w kwestiach pisania podań, a także oferuje opis modeli karier zarówno w instytucjach polskich, jak i zagranicznych.

Walidacja i zmiany na stronie Wydziału Historii UAM

Strona internetowa WH jest aktualizowana na bieżąco, zgodnie z pojawiającymi się informacjami i potrzebami. Dotyczy to szczególnie kwestii związanych z kształceniem oraz komunikatów i ogłoszeń, które są zamieszczane przez osobę obsługującą stronę internetową w BOW.

Zauważone nieprawidłowości w działaniu strony, błędy albo sugestie poprawy jej układu może zgłosić każdy użytkownik strony do BOW, do osoby odpowiedzialnej za techniczną obsługę strony. Prośba taka jest następnie przekazywana do prodziekana odpowiedzialnego za stronę internetową, który podejmuje decyzje w tej sprawie. Procedury i wymogi procesu zgłaszania uwag, poprawek i żądań zostały opisane w deklaracji dostępności strony, a dane kontaktowe we wspomnianej deklaracji oraz w menu [Kontakt](#).

Raz w roku – w okresie rozpoczęcia nowej rekrutacji – przeprowadzany jest przegląd wszystkich treści zamieszczonych na stronie w celu usunięcia nieaktualnych informacji, wprowadzenia nowych treści, a także zmian w układzie treści. Zajmuje się tym Zespół ds. Promocji Wydziału Historii w porozumieniu z prodziekan ds. studenckich i kształcenia, prodziekanem odpowiedzialnym za stronę internetową oraz przewodniczącym/cą wydziałowej komisji rekrutacyjnej.

Jakość informacji na stronie, atrakcyjność ich przedstawienia, a przede wszystkim łatwość dotarcia do poszukiwanych treści, łącznie określona jako funkcjonalność strony, jest oceniana podczas corocznej [ankiety uniwersyteckiej](#) obejmującej jakość kształcenia, w której mogą uczestniczyć wszyscy studenci UAM. Ocena strony internetowej jako odrębny punkt ankiety i raportu pojawia się od r. akad. 2016/17. Wcześniej w uniwersyteckich badaniach pojawiały się ogólne pytania dotyczące dostępności konkretnych informacji na stronie, ale nie były one jednolite w kolejnych l. akad., stąd trudno je porównać. Szczegółowe i jednolite dane dotyczące oceny strony internetowej dostępne są od r. akad. 2016/17. Należy jednak pamiętać, że dwa ostatnie badania obejmują samodzielny WH, wcześniejsze zaś Wydział Historyczny, a zatem także inne instytuty, które obecnie stanowią odrębne wydziały. Z kolejnych „Raportów z badania jakości kształcenia” przeprowadzonych wśród studentów studiów stacjonarnych od r. akad. 2016/17 wynika, że frekwencja studentów WH w tej ankiecie wynosiła w kolejnych latach kilkanaście procent, co znacznie przekraczało średnią uniwersytecką. W badaniach tych funkcjonalność strony internetowej Wydziału Historycznego lub Historii bardzo dobrze i raczej dobrze oceniło od 66 do 75% studentów, a bardzo źle lub raczej źle tylko od 3 do 12% (szczegóły – zał. 9.3).

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Od 2009 r. na WH wdrażany jest i doskonalony System Zarządzania Jakością Kształcenia, który w 2019 r., w związku wejściem w życie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 VII 2018 r. oraz rozstrzygnięciem uchwalonego 17 IV 2019 r. [Statutu UAM](#) i wynikającą z tego nową strukturą Uniwersytetu, został zreformowany. Obowiązujący system jest kontynuacją sprawdzonych rozwiązań z poprzedniego okresu, ale zawiera także nowe elementy.

Do 2019 r. na UAM działał Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia (dalej USZJK) regulowany [Uchwałą nr 284/2011/2012 Senatu UAM](#) w sprawie zmiany [Uchwały nr 126/2010 Senatu](#) w sprawie USZJK w UAM oraz [Zarządzeniem Nr 321/2011/2012 Rektora UAM](#) w sprawie określenia szczegółowych zadań Rady ds. Jakości Kształcenia oraz wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia. W świetle powyższych dokumentów za zapewnianie jakości kształcenia na Wydziale Historycznym (dla grupy kierunków studiów) odpowiadał Wydziałowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia (dalej WZZJK), a za badanie i ocenianie – WZOJK działający przy wsparciu Biura, pełnomocnika i RJK UAM oraz jej Komisji – Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia. W skład WZZJK wchodził wicedyrektor IH

odpowiedzialny za sprawy studenckie i kształcenia, a w skład WZOJK po dwóch przedstawicieli ówczesnego IH. W obu zespołach zasiadali przedstawiciele Samorządu Studentów. Zespoły działały zgodnie z procedurami, co określiło [Zarządzenie Nr 322/2011/2012 Rektora UAM](#) w sprawie procedur funkcjonowania USZJK. Działania projakościowe na poziomie WH regulowały [procedury WZOJK WH UAM](#).

Za zapewnianie i monitorowanie jakości kształcenia na WH odpowiadały zatem odpowiednio WZOJK i WZZJK, a na kierunku studiów, wchodzący w skład WZZJK wicedyrektor IH przy wsparciu następujących zespołów: (1) Rady Programowej, a w latach 2015-17 w związku z reformą programową na kierunku historia, także Komisji Programowej IH; (2) Zespołów monitorujących: (a) jakość realizacji zajęć dydaktycznych (badania ankietowe, hospitacje zajęć); (b) jakość i efekty procesu dyplomowania; (c) przebieg i jakość realizacji praktyk i staży; (d) progresję i mobilność studentów; (e) osiągalność efektów kształcenia, w tym warunki i przebieg egzaminów i zaliczeń; (f) losy absolwentów. Nad poprawnością funkcjonowania ECTS i współpracą IH z otoczeniem społeczno-gospodarczym i pracodawcami czuwali pełnomocnicy dyrektora IH.

WZOJK oraz WZZJK opracowywał [corocznie rekomendacje](#) oraz przedkładał [sprawozdania z oceny jakości kształcenia dla grupy kierunków studiów](#) na Radzie Wydziału Historycznego. Wyniki badań jakości kształcenia w IH i na kierunku historia również były gromadzone, opracowywane i prezentowane raz w roku podczas posiedzenia Rady IH.

W 2019 r., w związku z wdrożeniem Ustawy 2.0 i wprowadzeniem nowego Statutu, powstał WH, który dostosował organizację i działania projakościowe do nowych przepisów prawnych zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.), [Statutem UAM](#) oraz [Zarządzeniem Rektora UAM](#) z 8 III 2021 r. w sprawie Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia (dalej SDJK) w UAM. W SDJK akcenty zostały położone na oddolne, ściśle przypisane do kierunku studiów, doskonalenie jakości, przy zachowaniu trzystopniowego systemu jej monitorowania, zapewniania oraz doskonalenia, z silnym centrum zarządczym, jakim są władze centralne UAM. Za jakość kształcenia na UAM odpowiada zatem [Uniwersytecka Rada Kształcenia](#) (dalej URK). W skład Rady wchodzi przedstawiciele 5 Szkół Dziedzinowych oraz przewodniczący Rad ds. Kształcenia Szkół Dziedzinowych, przedstawiciele Samorządu Studentów oraz Centrum Wsparcia Kształcenia (dalej CWK). URK kieruje prorektor właściwy ds. studenckich i kształcenia. Za jakość kształcenia na kierunkach humanistycznych odpowiada [RKSNNH](#), w skład której wchodzi prodziekani ds. studenckich i kształcenia, przewodniczący Rad Programowych, przedstawiciele kadry badawczo-dydaktycznej oraz przedstawiciele Samorządu Studentów. Za jakość kształcenia na kierunku studiów odpowiada RPH składająca się z przedstawicieli kadry badawczo-dydaktycznej oraz Samorządu Studentów. Wsparcia w realizacji zadań z zakresu zapewniania, monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia na poziomie centralnym udziela CWK, w tym Sekcja Ewaluacji Procesu Kształcenia oraz Sekcja Obsługi Procesu Kształcenia i Biuro Jakości Kształcenia, a w zakresie kształcenia na odległość – OWKO. Na UAM działa także pełnomocnik Rektora UAM ds. doskonalenia jakości kształcenia. Nadzór i wsparcie w zakresie doskonalenia jakości kształcenia na kierunku historia należą do RKSNNH, która działa zgodnie z [procedurami](#) wynikającymi z [Zarządzenia Rektora UAM](#). Obecnie zadania bezpośredniego, stałego, systematycznego i transparentnego [zapewniania](#), [monitorowania](#) i [doskonalenia](#) jakości kształcenia są w kompetencjach RPH, której przewodniczy prodziekan WH ds. studenckich i kształcenia. RPH w zakresie kwestii związanych z jakością kształcenia działa przy wsparciu [ZMJK](#) oraz [zespołów, podzespołów, komisji, koordynatorów i pełnomocników prodziekana WH](#). Taki model zarządzania SDJK na WH oznacza szerokie zaangażowanie, współpracę i współodpowiedzialność kadry badawczo-dydaktycznej i studentów za jakość kształcenia na kierunku.

ZMJK na WH oraz podzespoły badają jakość kształcenia w zakresie: (1) programowania studiów i EU; (2) procesu i efektów dyplomowania; (3) praktyk nauczycielskich, archiwistycznych i nieobowiązkowych; (4) kart przedmiotów; (5) progresji studentów i losów zawodowych

absolwentów; (6) kształcenia zdalnego; (7) umiędzynarodowienia; (8) współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wyniki monitoringu powyższych obszarów funkcjonowania kształcenia historycznego opracowane przez ZMJK zamieszczane są w corocznym sprawozdaniu (zał. 10.1 rekomendacje ZMJK na r. akad. 2021/22). Sprawozdanie ZMJK jest podstawą opracowania rocznego sprawozdania RPH oraz wypracowania rekomendacji na kolejny rok kalendarzowy. Sprawozdania i rekomendacje RPH za l. akad. 2019/20 oraz 2020/21 zawiera **zał. 10.2**. Sprawozdanie roczne RPH zawiera także informacje o wykonalności rekomendacji z roku poprzedniego. W sposób szczególny opisany powyżej system i jego struktury oraz procedury odnoszą się do badania, oceny i doskonalenia programów studiów.

Procedury zatwierdzania, zmiany oraz wycofania programu studiów do 2019 r. regulowała [Uchwała nr 28/2016/2017 Senatu UAM](#) w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących uchwalania programów studiów wyższych, studiów podyplomowych, kursów dokształcających oraz szkoleń. Co do zasady reformy programowe, w których nie przewidziano zmian w zakresie kierunkowych EK, procedowane były i zatwierdzane przez Rady Instytutów oraz Rady Wydziałów. Nowe programy oraz programy reformowane wraz ze zmianą EK procedowane były i zatwierdzane przez Senat UAM po uzyskaniu pozytywnej opinii Senackiej Komisji ds. Kształcenia. W IH za jakość programu studiów odpowiadała Rada Programowa, a za reformę programową – działająca czasowo komisja powołana z przedstawicieli wszystkich Zakładów i Pracowni i współpracująca z Radą Programową oraz Samorządem Studentów. Gruntowna reforma programowa w IH po 2012 r. została przeprowadzona w l. 2015-17. Reforma była konsekwencją ocen i opinii formułowanych przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

W ramach oceny wewnętrznej badaniu i wnioskowaniu nt. programów kształcenia podlegały (co obowiązuje do dziś): (1) EU i ich zgodność z dyscypliną z jednej strony oraz potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego z drugiej; (2) działanie ECTS; (3) merytoryczne i dydaktyczne aspekty prowadzonych na kierunku zajęć w powiązaniu z profilem badań prowadzących; (4) dydaktyczne aspekty weryfikacji i oceny osiągalności EK/EU przez studentów; (5) w ostatnim czasie także merytoryczne, metodyczne i techniczne aspekty prowadzenia zajęć na odległość. Od 2009 r. są na UAM realizowane ogólnouniwersyteckie ankiety badania jakości kształcenia (OABJK). [Wyniki tych badań](#), prowadzonych wśród studentów i pracowników badawczo-dydaktycznych za pomocą elektronicznego kwestionariusza pytań do 2016 r. zawierały dane zbiorcze dla ówczesnych wydziałów UAM. W naszym przypadku był to Wydział Historyczny i 6 jednostek instytutowych wchodzących w jego skład. Od 2017 r. dane pozyskane w ramach OABJK odnoszą się także do konkretnych kierunków studiów. Do końca r. akad. 2018/19 OABJK towarzyszyły także badania jakościowe realizowane lub inicjowane przez WZOJK, a także jednostki instytutowe, w tym przez IH. Na poziomie Wydziału Historycznego działały opisane powyżej WZOJK i WZZJK. Oba zespoły działały według wypracowanych w 2017 r. [procedur](#), rokrocznie badając i analizując oceny jakości kształcenia na WH z uwzględnieniem raportów OABJK, wyników badań własnych oraz rekomendacji Biura URK. Na tej podstawie WZOJK wypracowywał rekomendacje dla WZZJK i innych jednostek wydziałowych odpowiedzialnych za kształcenie. [Sprawozdania](#) i [rekomendacje](#) składane były do 30 III każdego roku podczas posiedzenia Rady Wydziału Historycznego UAM.

W kontekście oceny jakości programu kształcenia dla I stopnia studiów na kierunku historia realizowanego od r. akad. 2015/16, w r. akad. 2017/18 w ramach prac WZOJK i na zlecenie Rady Jakości Kształcenia (dalej RJK) UAM dokonano jego przeglądu ze względu na dwie zmienne, udział w programie przedmiotów o charakterze praktycznym oraz udział przedmiotów do wyboru. Przy tej okazji zdefiniowano przedmioty praktyczne oraz odniesiono się do kwestii łączenia dydaktyki i badań studenckich. Analiza wyników badań ogólnouniwersyteckich oraz wewnętrznych WZOJK zawierała także rekomendację dotyczącą większego zróżnicowania oferty programowej na studiach I i II stopnia.

Wszystkie elementy wskazane powyżej, uwzględnione zostały w kroczącej (najpierw I, potem II stopień studiów) reformie programu studiów z I. akad. 2015/17. I tak: obok seminarium licencjackiego na I stopniu studiów wprowadzono także proseminarium, wzbogacono i lepiej zorganizowano przedmioty do wyboru na I i II stopniu studiów, w tym tzw. ścieżki międzyprzedmiotowe, wykłady monograficzne (I stopień) oraz mistrzowskie (II stopień). Prezentacja koncepcji ścieżek odbyła się w 2016 r. na forum UAM jako przykład dobrych praktyk dydaktycznych (zob. **zał. 1.2** – opis ścieżek, wykładów i zajęć ogólnouniwersyteckich wraz z przykładami), a także **zał. 10.3** – postery promujące nowy model programu studiów, w tym ścieżki dydaktyczne na WH. Ten model programowania przedmiotów do wyboru obowiązuje z modyfikacjami do dziś w programie studiów na WH. W odpowiedzi na postulat wprowadzenia do programu studiów większej liczby przedmiotów praktycznych obok proseminarium pojawiły się też licznie konwersatoria, ćwiczenia i warsztaty.

W zakresie oceny przedmiotowej programów kształcenia przeprowadzono badania wewnętrzne na zlecenie RJK oraz WZOJK, z obowiązkiem wskazania na stan prac nad reformą programową w IH, w tym na organizację i ewaluację praktyk zawodowych dla studentów studiów historycznych. Zmiany dotyczyły zwłaszcza organizacji i ewaluacji praktyk dydaktycznych. W r. akad. 2017/18 w IH wdrożono następujące zmiany: (1) opracowano przedmiotowe EK (dziś EU); (2) opracowano arkusze ewaluacji przebiegu praktyk dla studentów i nauczycieli – opiekunów praktyk; (3) opracowano nowy regulamin praktyk; (4) podjęto stałą współpracę w celu wymiany opinii na temat przebiegu praktyk dydaktycznych między wykładowcami IH oraz nauczycielami historii i wiedzy o społeczeństwie ze szkół ćwiczeń (doroczne spotkania począwszy od 2018 r.). W 2017 r. wdrożono badania weryfikacji EK/EU za pomocą ankiety samooceny studentów WH. Pierwsze badania w tym zakresie WZOJK przeprowadził w r. akad. [2017/18 oraz 2018/19](#), co dotyczyło zarówno praktyk na specjalności nauczycielskiej, jak i szerzej badań osiągalności EK na zakończenie każdego kolejnego cyklu kształcenia na wszystkich kierunkach prowadzonych przez ówczesny Wydział Historyczny. Badania te są kontynuowane na Wydziale Historii.

W okresie od 2016 do 2019 r. zarówno WZOJK, jak i IH dołożyły starań, aby podnieść kompetencje dydaktyczne kadry badawczo-dydaktycznej. Informacje o działaniach w tym zakresie (m.in. konferencjach, seminariach, warsztatach i kompleksowym kursie „Nowoczesna dydaktyka dla efektywnej edukacji na wydziale historycznym UAM” zrealizowanym dzięki dofinansowaniu z Funduszy Europejskich w ramach programu operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój) znajdują się na archiwalnej stronie internetowej Wydziału Historycznego w zakładkach [Wydarzenia](#) i [Dobre Praktyki](#).

W pierwszym roku reformy szkolnictwa wyższego i reformy strukturalnej na UAM (od 1 X 2019) procedury zatwierdzania, zmiany oraz wycofania programu studiów regulowało [Zarządzenie nr 383/2019/2020](#) Rektora UAM w sprawie wytycznych dotyczących zasad tworzenia programów studiów. W 2021 r. zarządzenie to zostało zmienione [Zarządzenie nr 49/2020/2021](#) w sprawie wytycznych dotyczących zasad tworzenia programów studiów, które obowiązuje do dziś.

Działając zgodnie z ww. zarządzeniami, RPH monitoruje programy kształcenia, wnosi i podejmuje uchwały w sprawie ich zmiany i zatwierdzenia. Inicjatywę taką może też zgłosić grupa pracowników naukowo-dydaktycznych wnioskując do RPH o rozpatrzenie i zaopiniowanie proponowanych zmian. Pozytywna opinia RPH oraz Samorządu Studentów jest jednoznaczna ze skierowaniem projektu programu do RKS NH. Po recenzji i dyskusji nad projektem podczas posiedzenia Rady jest on przez nią opiniowany i kierowany do dalszego procedowania (zał. 10.4). Pozytywnie zaopiniowany projekt programu/zmian programowych trafia zatem pod obrady URK, gdzie także jest przedstawiany, dyskutowany i opiniowany, a następnie na Senat UAM, gdzie jest zatwierdzany w drodze uchwały. Obowiązujący od r. akad. 2020/21 program studiów na kierunku historia reguluje [Uchwała nr 434/2019/2020 Senatu UAM](#) w sprawie ustalenia programu studiów wraz z [załącznikiem 1 \(plan studiów I\)](#) oraz [załącznikiem 2 \(plan studiów II\)](#) i załącznikiem [3 \(opis EU\)](#). Zmiany programowe na

kierunku historia, jakie zaszły w r. akad. 2020/21, co do zasady uwzględniały dotychczasowe oceny i opinie studentów i kadry badawczo-dydaktycznej, a także przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, o czym mowa będzie później. Dotyczyło to, obok wniosków płynących z raportów OABJK, także badań studenckich zainicjowanych przez Samorząd Studentów Wydziału Historycznego dla wszystkich jednostek WH. Badania te w części ilościowej okazały się niereprezentatywne, ale w części jakościowej ich wyniki wpłynęły pozytywnie na jakość reformy programowej przygotowanej w r. akad. 2019/20 (weszła w życie rok później), zwłaszcza w zakresie wprowadzenia do programu studiów przedmiotów badawczych oraz istotnego wzbogacenia i urozmaicenia problematyki ścieżek międzyprzedmiotowych na I i II stopniu studiów, [wykładów monograficznych](#) oraz [mistrzowskich](#), w tym opracowania nowych sylabusów 30-godzinnych PA pozostających w ścisłym związku z profilem badawczym prowadzących. W ramach przeprowadzonej reformy na bieżąco uwzględniano postulaty studenckie zgłaszane podczas posiedzeń RPH. Dotyczyło to m.in. zgłaszanych przez studentów postulatów większej korelacji tematyki przedmiotów: „Wprowadzenie do historii”, „e-historia”, „Formy wypowiedzi akademickiej”, „Historia historiografii” oraz „Metodologia Historii”.

W trosce o przygotowanie studentów kierunku historia do prowadzenia badań, w nowym programie studiów obok tradycyjnych już seminariów licencjackich i magisterskich oraz zajęć ze źródłoznawstwa w ujęciu epokowym, pojawiły się też nowe przedmioty na II stopniu studiów, w tym: „Metody badań w naukach historycznych”, „Badania dziejów kultury”, „Badania dziejów regionalnych”, „Badania dziejów globalnych”, „Badania dziejów gospodarczych” i „Badania dziejów idei politycznych”, a na specjalności nauczycielskiej „Edukacja historyczna – badania w działaniu” oraz „Edukacja historyczno-regionalna – projekt badawczy”. Dodatkowo w 2020 r. na WH uruchomiono program [studenckich minigrantów badawczych](#).

Jak zaznaczono powyżej, reforma programów studiów na WH dotyczyła obok programu głównego, obowiązującego wszystkich studentów historii, także programów na specjalnościach tj.: na specjalności archiwistyka i zarządzanie dokumentacją, nauczycielskiej, historii wojskowości, mediewistyce, polityka i media w dziejach, a na II stopniu dodatkowo na specjalności kultura klasyczna. Reformując programy specjalności, RPH uwzględniła nie tylko uwarunkowania formalno-prawne wynikające z reformy szkolnictwa wyższego w Polsce, lecz także wnioski i rekomendacje RJK, WZOJK oraz zespołów ds. jakości kształcenia IH i Samorządu Studentów. Dotyczyło to w szczególności: (1) likwidacji odrębnego naboru kandydatów na 1. rok studiów obydwu stopni na specjalności i przesunięcie decyzji o ich studiowaniu na 1 sem. 1. r. studiów I i II stopnia; (2) wprowadzenia nowego przedmiotu w 1. sem. studiów I stopnia, „Wprowadzenie do specjalności historycznych”; (3) w wypadku specjalności nauczycielskiej – dostosowania programu do wymogów Standardu oraz decyzji o wygaszeniu kształcenia w zakresie przygotowania do nauczania drugiego przedmiotu, tj. wiedzy o społeczeństwie, co miało związek zarówno z wejściem w życie Standardu, jak i z opinią nauczycieli-mentorów szkół ćwiczeń, o czym mowa będzie dalej; (4) wprowadzenia w programie obydwu stopni dodatkowych [zajęć ogólnouniwersyteckich](#), co przyczyniło się do zwiększenia puli przedmiotów do wyboru, w tym przedmiotów w języku angielskim; (5) wprowadzenia zajęć z zakresu nauk społecznych (obie zmiany w zgodzie z Zarządzeniem Rektora UAM w sprawie wytycznych dotyczących zasad tworzenia programów studiów). Reformując program, dokonano przeglądu i koniecznych korekt w kartach przedmiotów, w tym ze względu na przypisanie ECTS do czasu pracy własnej studentów oraz pracy z nauczycielem na zajęciach. Pamiętając o potrzebie rozwijania i pogłębiania umiejętności praktycznych studentów, zadbane też o bardziej różnorodne, aktywizujące formy i metody prowadzenia zajęć i weryfikacji osiągnięć (przegląd przyjętych rozwiązań w tym zakresie zawiera **zał. 10.5**). Zmiany programów poszczególnych specjalności objęły niekiedy także konkretne przedmioty nauczania, co dotyczyło m.in. specjalności nauczycielskiej. Wynikały one przede wszystkim z nowych wymogów dotyczących tego kształcenia (Standard) oraz z wytycznych Ośrodka Koordynacyjno-Programowego Kształcenia Nauczycieli UAM i dotyczyły I i II stopnia studiów, gdzie przewidziano obok nowego także program przejściowy dla studentów 2. i 3. roku studiów I stopnia. Jak zaznaczono powyżej, w programie specjalności

nauczycielskiej wprowadzono też przedmioty badawcze, a także dla podniesienia jakości praktyk psychologiczno-pedagogicznych i zawodowych z historii laboratoria wprowadzające i ewaluacyjne ściśle powiązane z praktykami. Wziąwszy pod uwagę wyniki badań jakościowych (badania w działaniu) nt. Coaching w kształceniu przyszłych nauczycieli historii. Ujęcie historyczno-problemowe (XX-XXI w.) zrealizowanych na specjalności nauczycielskiej w r. akad. 2017/18, do programu I stopnia studiów wprowadzono przedmiot „Coaching edukacyjny dla nauczycieli historii”. Zmiany, które zaszły w programie specjalności archiwistyka i zarządzanie dokumentacją nie były duże. Pracując nad nowym programem, RPH starała się zachować jak najwięcej z wcześniej realizowanego programu. Zajęcia na specjalności miały zaczynać się od 2. sem. 1. r., zarówno na I, jak i na II stopniu, konieczne więc stało się przesunięcie przedmiotów specjalnościowych, które wcześniej były realizowane w 1. sem. W ten sam sposób przesunięciu uległy ściśle powiązane z archiwistyką ścieżki przedmiotowe, a także przedmioty realizowane na pozostałych specjalnościach.

Główną reformę przeprowadzono w programie studiów II stopnia. Przede wszystkim uzupełniono go o nowe przedmioty o profilu badawczym, o czym była już mowa, a także zadbane o większe merytoryczne i dydaktyczne zróżnicowanie programów studiów I i II stopnia i ich realizacji, problematyzując przedmioty historyczne na stopniu II. Tak więc program I stopnia zachował układ chronologiczny z podziałem na epoki, ale program II stopnia zyskał układ problemowy i charakter badawczy z akcentem położonym na pogłębione studia historyczne.

Kontynuując badania i oceny programów studiów zapoczątkowane w 2012 r., także po 2019 r. zreformowany program kształcenia historycznego podlega monitorowaniu w ramach prowadzonych drogą elektroniczną, corocznych, kompleksowych badań ilościowych i jakościowych kwestionariuszem ankiety. W r. akad. 2020/21 przeprowadzono dodatkowo badania dotyczące jakości kształcenia na odległość (w warunkach pandemii Covid-19). Wyniki badań są publikowane ([Coroczne badanie jakości kształcenia – Jakość kształcenia UAM \(amu.edu.pl\)](#); [Ocena kształcenia zdalnego – Jakość kształcenia UAM \(amu.edu.pl\)](#); <https://historia.amu.edu.pl/jakosc-ksztalcenia/system-zapewniania-jakosci-ksztalcenia-od-1-pazdziernika-2019-roku/raporty-z-badania-jakosci-ksztalcenia>), dyskutowane i uwzględniane w procesie doskonalenia jakości kształcenia jako rekomendacje RPH i RKS NH, co zostało już opisane.

Jednym ze stałych elementów monitorowanych i doskonalonych w programach studiów jest weryfikacja EK/EU. Do 2019 r. badania w tym zakresie prowadzone były zarówno w ramach OABJK, jak i przez WZOJK w ramach badań własnych. W zakresie badań ilościowych osiągalności EK na WH w l. akad. 2017/19 przeprowadzono badania kwestionariuszem ankiety w ramach samooceny studenckiej. Wyniki badań były publikowane na stronie projakościowej WH – horyzonty.amu.edu.pl – podobnie jak wyniki dotyczące średniej ze studiów osiągananej przez studentów WH oraz dane na temat terminowości obron prac licencjackich i magisterskich i wyniki badań porównawczych średnich ocen uzyskiwanych przez studentów podczas studiów, z egzaminów oraz z prac licencjackich i magisterskich. Po raz pierwszy badania te zostały przeprowadzone w r. akad. 2016/17 wśród studentów 1. roku studiów II stopnia (absolwencji). Efekty pierwszego badania były na tyle obiecujące, że zastosowano je także w IH. Swoje badania kontynuował także WZOJK. Za przeprowadzenie badań oraz upowszechnienie ich wyników odpowiedzialny był, w ramach IH, Zespół ds. monitorowania EK działający w l. 2017-19. W ramach samooceny wydziałowej na ówczesnym Wydziale Historycznym badaniom poddawano m.in. metody stosowane przez wykładowców do weryfikacji EK.

W r. akad. 2019/20 i w związku z pandemią Covid-19 RPH zdecydowała się na pogłębione i poszerzone badania fokusowe wśród studentów i nauczycieli akademickich, w celu zasięgnięcia opinii na temat programu studiów i jakości kształcenia w warunkach pandemii. Badania nawiązywały do wcześniejszych badań ilościowych służących zbieraniu opinii m.in. na temat weryfikacji osiągalności efektów uczenia się i zostały zamierzone jako cykliczne, powtarzane co 3 i co 2 lata na

studiach I i II stopnia. Wyniki badań dostarczyły znacznie więcej danych na temat programów studiów, w tym na temat weryfikacji osiągalności EU na kierunku historia w warunkach pracy zdalnej (wyciąg z raportu badań fokusowych zawiera załącznik **10.6**). W r. akad. 2020/21 RPH powróciła do ankiet samooceny studentów w zakresie osiągalności EU. [Wyniki badania zamieszczone zostały na stronie internetowej WH.](#)

W zakresie weryfikacji osiągalności EU w ramach procesu dyplomowania zdecydowanie projakościowe są badania, kontynuowane od 2016 r., nowego, gdy idzie o skład i kompetencje, ZMJK i podzespołu ds. jakości dyplomowania (zob. rekomendacje w zakresie dyplomowania **zał. 10.1**).

W kwestii form i metod weryfikacji EU stosowanych na WH i na potrzeby niniejszego raportu przeanalizowano losowo wybrane karty przedmiotów (zob. wyniki przeglądu **zał. 10.5**). Ponadto, przeanalizowano terminarz i formy oraz warunki zaliczeń i egzaminów, które opracowywane są i udostępniane studentom w formie [tabeli warunków i terminów zaliczeń](#). Na podstawie poczynionych obserwacji należy stwierdzić, że metody, ale także kryteria oceniania i sposoby weryfikacji EU na WH są dostosowane do treści przedmiotów oraz form i metod dydaktycznych, jakimi są one prowadzone. Kryteria oceniania są ujednolicone w obrębie przedmiotu i są jawne. Weryfikacji podlegają także EU obejmujące przygotowanie i udział w badaniach (częstkowe oceny przygotowania pracy dyplomowej, egzamin dyplomowy), praktyki zawodowe (ocena pracodawcy, ocena dziennika praktyk przez akademickiego opiekuna praktyk) oraz zajęcia z języka obcego (egzamin certyfikacyjny). Metody oraz kryteria ocen kształtujących i sumujących z zaliczeń i egzaminów uwzględnione są w sylabusach przedmiotów. Zaliczenie przedmiotu z oceną odbywa się na I i II stopniu w następujących formach/metodami: (1) prace pisemne (eseje, recenzje, w tym analityczne i krytyczne, referaty, analizy, raporty, testy); (2) zaliczenia i egzaminy ustne (z listą zagadnień i problemów); (3) formy mieszane pisemne i ustne – projekty i prezentacje, w tym multimedialne, tworzone indywidualnie lub zespołowo.

Pozytywnie oceniane podczas zajęć dydaktycznych na I i II stopniu są (ocena kształtująca i/lub sumująca): (1) praca studenta na zajęciach z uprzednio przeczytanym tekstem naukowym; (2) praca studenta na zajęciach ze źródłami; (3) udział studenta w dyskusji, w tym merytoryczność wypowiedzi oraz myślenie analityczne i krytyczne; (4) praca studenta w zespole i/lub kierowanie przezeń zespołem w celu rozwiązania typowego lub nowego problemu poznawczego i/lub badawczego; (5) aktywny udział studenta w konsultacjach i seminariach; (6) samodzielne i twórcze stawianie pytań problemowych; (7) projektowanie badań i ich prowadzenie w ramach seminariów oraz przedmiotów badawczych, w tym badań w działaniu; (8) praktyczne stosowanie wiedzy i umiejętności zdobytych na zajęciach podczas praktyk.

Formy i metody oceniania oraz aktywność poznawcza i badawcza studentów zmierzająca do osiągnięcia EU jest zróżnicowana dla I i II stopnia studiów zgodnie z wymogami 6 i 7 PRK. Na stopniu I szereg metod weryfikujących osiągnięcie EU przez studentów polega na pracy ze źródłami historycznymi i historiografią w celu ich analizy i interpretacji. Na stopniu II ocenie podlega także twórczy potencjał studentów i ich zaangażowanie w stawianie i rozwiązywanie nowych problemów poznawczych i badawczych. Na I i II stopniu studiów ocenie podlega: (1) umiejętność myślenia analitycznego i krytycznego w stopniu zaawansowanym i pogłębionym; (2) umiejętność posługiwania się w mowie i piśmie językiem specjalistycznym historii i nauk pokrewnych oraz humanistyki, a kontekstowo także nauk społecznych, w tym o edukacji; (3) umiejętność tworzenia wypowiedzi ustnej i pisemnej w stopniu zaawansowanym i pogłębionym zgodnie z regułami wypowiedzi akademickiej; (4) umiejętność posługiwania się językiem nowożytnym na poziomie B2 oraz B2+, a także jednym językiem starożytnym (I stopień) i dla wybranych specjalności na stopniu II.

Osobną kwestią jest weryfikacja EU na WH w warunkach pandemii, co regulują [Zasady weryfikacji osiągniętych EU poza siedzibą uczelni lub poza jej filią przy użyciu środków komunikacji elektronicznej w sem. zimowym r. akad. 2020/21](#) opracowane na podstawie:

- [Zarządzenia nr 15/2020/2021 Rektora UAM z dnia 30 września 2020 roku w sprawie działania Uniwersytetu w warunkach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19 w semestrze zimowym r. akad. 2020/21](#)
- [Zarządzenia nr 166/2021/2022 Rektora UAM z dnia 26 stycznia 2022 roku w sprawie działania Uniwersytetu w warunkach epidemii w semestrze letnim roku akademickiego 2021/2022.](#)

W całym ocenianym okresie przyjęcia na studia na kierunku historia odbywają się w oparciu o formalne warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów. Do r. 2019 były one opracowywane przez wicedyrektor ds. studenckich i kształcenia we współpracy z Komisją Rekrutacyjną IH i opiniowane przez Radę IH oraz Radę Wydziału Historycznego, a następnie uchwalane przez Senat UAM po rekomendacji Senackiej Komisji ds. Kształcenia. Dotyczyły one rekrutacji na kierunek historia oraz z odrębnym naborem na specjalności na I i II stopniu studiów: (1) archiwistyka i zarządzanie dokumentacją; (2) nauczycielska; (3) kultura polityczna i media; (4) mediewistyka; (5) historia wojskowości; (6) socjoekonomika (aktualnie odrębny kierunek studiów – gospodarka i ekonomia w dziejach).

Po r. 2019 warunki i kryteria kwalifikacji na studia I i II stopnia przedstawiane są przez RPH i procedowane przez RKSNH. Ostateczny przebieg rekrutacji określa Uchwała Senatu UAM. I tak, warunki i kryteria rekrutacji na kierunek historia w r. akad. 2020/21 regulowała [Uchwała nr 436/2019/2020 Senatu UAM](#) o zmianie Uchwały nr 246/2018/2019 Senatu UAM w sprawie warunków, trybów oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na I rok studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych w r. akad. 2020/21. Natomiast w r. akad. 2021/22 była to [Uchwała nr 481/2019/2020 Senatu UAM](#) w sprawie warunków, trybów oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na I rok studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych w r. akad. 2021/22. W wypadku kandydatów na studia historyczne na stopniu I brane są pod uwagę wyniki z egzaminu maturalnego, w tym wyniki z języka polskiego, języka obcego nowożytnego i wskazanego przez kandydata trzeciego przedmiotu maturalnego, innego niż język polski i nowożytny. Bardzo wysoko ceniona jest pasja historyczna potwierdzona osiągnięciami podczas olimpiad historycznych. Na II stopniu warunkiem studiowania jest posiadanie dyplomu licencjackiego z zakresu historii lub humanistyki w szkole – polonistyczno-historyczne studia nauczycielskie, a w wypadku dyplomów z innych kierunków studiów – posiadanie wiedzy umożliwiającej osiągnięcie EU w dyscyplinie HISTORIA na 7. poziomie PRK, czego weryfikacja odbywa się podczas rozmowy kwalifikacyjnej prowadzonej przez Podkomisję Rekrutacyjną WH jako część Komisji Rekrutacyjnej UAM.

Na UAM uregulowany jest również, ściśle powiązany z procesem rekrutacji tryb potwierdzania EU, w tym zasady i warunki takiego potwierdzenia oraz warunki powoływania komisji przeprowadzającej procedurę – [Uchwała nr 360/2018/2019 Senatu UAM](#). Wyniki podsumowujące rekrutację w l. 2020/21 oraz 2021/22 znajdują się w **załączniku 3.2**.

Studiowanie specjalności na kierunku historia jest kwestią wyboru jednej z nich, co od r. akad. 2020/21 ma miejsce po pierwszym semestrze studiów I i II stopnia. Oznacza to, że na kierunek historia obowiązuje nabór bez specjalności, a decyzja o ich wyborze jest odroczone o jeden semestr. Rozwiązanie to przyjęto ze względu na studentów, którzy dzięki niemu mają większą orientację co do wyboru specjalności, w czym wybór wspomaga wprowadzenie do programu kształcenia przedmiotu „Wprowadzenie do specjalności historycznych”. W związku z zainteresowaniem studiami historycznymi na WH oraz rozwojem wiedzy historycznej i kompetencji poznawczych uczniów wielkopolskich i poznańskich szkół WH trwale wspiera ich w ramach projektów „Powtórka przed...”, jako organizator Okręgowej Olimpiady Historycznej, partner w projekcie „Cyfrowa Szkoła Wielkopolsk@” oraz partner szkół i klas akademickich.

Choć ekonomiczne losy absolwentów kierunku historia, co pokazują dane ELA publikowane i analizowane na WH najpierw przez [WZOJK](#), a potem przez [RPH](#) pokazują, że absolwenci kierunku

historia na WH coraz lepiej, wzięwszy pod uwagę całą humanistykę, radzą sobie na rynku pracy, trzeba też stwierdzić z całą stanowczością, że taki wybór kierunku studiów i kariery zawodowej mniej jest powiązany z sukcesem finansowym, a bardziej z satysfakcją bycia historykiem i humanistą. W licznych opiniach studentów na temat motywów wyboru historii jako przedmiotu studiowania (zob. **zał. 10.6**) pojawia się argumentacja o tradycji rodzinnej, o pasji, jaką wzbudzili w nich nauczyciele historii w szkole, o znaczeniu wiedzy historycznej dla rozwoju własnego i społecznego. Studenci wybierający historię na II stopniu, zwłaszcza osoby, które na I stopniu kończyły inny kierunek, podkreślają także humanizujący potencjał historii, w innych niż historyk zawodach. Nawet więc jeśli zainteresowania historyczne kandydatów na studia nie przekładają się na najwyższe oceny zdobywane przez nich na maturze, co ma związek z kryteriami przyjęć na studia, to dla wielu z nich studiowanie historii jest rozwijające i otwiera drogę do wykonywania zawodów tradycyjnie powiązanych z historią, takich jak nauczyciel czy archiwista, podobnie jak zupełnie innych, gdzie jednak nadal wymagana jest erudycja, myślenie twórcze i krytyczne, umiejętność pracy w zespole i kierowanie nim, kompetencje komunikacyjne i związane z uczeniem się przez całe życie. Ponadto, co należy podkreślić, wielu absolwentów historii kontynuuje karierę naukową na studiach III stopnia.

Studiowanie na UP, a potem w UAM, dotyczyło przede wszystkim Wielkopolan. To zatem absolwenci WH od wielu lat kształtują oblicze regionu, badając, chroniąc i upowszechniając jego dziedzictwo oraz przeszłe wielokulturowe dziedzictwo Wielkopolski. Wskazują na to losy absolwentów historii badane w ujęciu historycznym i współczesnym. Badaniami historycznymi objęto na WH nie tylko absolwentów, którzy przyczynili się do rozwoju dyscypliny historia jako ludzkiej nauki, lecz także tych, którzy rozstawili nasz kierunek, pełniąc ważne funkcje zawodowe i społeczne na przestrzeni ostatnich 100 lat, współtworząc poznańskie i wielkopolskie środowiska nauczycieli, archiwistów i popularyzatorów wiedzy historycznej, samorządowców i polityków, dyplomatów, publicystów i przedsiębiorców. W tym kontekście prowadzono badania i przygotowano cykl publikacji na temat dziejów UAM 1919-2019 oraz WH, a także opracowano materiały na temat absolwentów dla tworzącego się Muzeum UAM (**zał. 10.7**). Na WH powstaje też dysertacja doktorska na temat profesjonalizmu i służby społecznej nauczycieli historii – absolwentów specjalności nauczycielskiej, którzy ukończyli studia w latach 1989-2009. Badania te mają charakter jakościowy i przewidują (już zrealizowane) wywiady narracyjne z absolwentami, a także analizy ewolucji programów kształcenia przyszłych nauczycieli historii w kontekście zmieniających się uwarunkowań formalno-prawnych, społecznych i kulturowych tego kształcenia w wymiarze lokalnym (Poznań), regionalnym (Wielkopolska) i europejskim. Wyniki badań będą opublikowane.

Inny, bardzo ważny aspekt monitorowania losów absolwentów na WH to stała i bezpośrednia z nimi współpraca i wymiana. I tak, wielu absolwentów kierunku wchodziło i wchodzi w skład REZ oraz ZDJKPNH. Nasi absolwenci to także opiekunowie praktyk nauczycielskich i archiwistycznych trwale związani z naszym środowiskiem, współuczestniczący i inicjujący tę współpracę, a także tworzący miejsca pracy dla kolejnych pokoleń historyków w szkołach, archiwach, muzeach historycznych, jednostkach samorządowych, mediach i centrach interpretacji historycznej oraz w poznańskim oddziale Instytutu Pamięci Narodowej. Absolwenci historii WH to także nauczyciele zaangażowani w przygotowanie uczniów do olimpiady historycznej, której WH jest współorganizatorem na poziomie okręgowym. Finalistów tej olimpiady z Wielkopolski jest na tyle dużo, że od dwóch lat jej finał jest organizowany w Poznaniu. Od 2008 r. w IH/WH organizowana jest też [„Powtórka przed...”](#) – cykl czterodniowych warsztatów i wykładów dla uczniów najpierw gimnazjów, a potem szkół ponadpodstawowych, czemu zawsze towarzyszą spotkania z nauczycielami historii.

Od 2016 r. IH/WH prowadzi także badania własne losów absolwentów (wyniki badań przeprowadzonych w l. 2017 i 2018 wśród absolwentów studiów I stopnia przedstawiają **załączniki 10.8 i 3.3**). Od r. 2021 badanie losów absolwentów odbywa się drogą elektroniczną za pomocą [kwestionariusza ankiety](#). W 2019 r. IH zorganizował [Dzień absolwenta historii](#) w 100-lecie Uniwersytetu w Poznaniu. W zjeździe udział wzięło 78 absolwentów. Była to dobra okazja do ponownego nawiązania kontaktów w celu pozyskania informacji na temat przebiegu karier

zawodowych historyków – absolwentów poznańskiej historii uniwersyteckiej. W tym czasie kontynuowano analizę ELA na kierunku historia, co przekłada się na większą świadomość programowania studiów w związku z potrzebami rynku pracy. Absolwenci historii WH w roli doradców i przyjaciół kierunku, przyczyniają się także do doskonalenia programów studiów i budowania prestiżu historii uniwersyteckiej w Poznaniu, Wielkopolsce i w kraju. Świadczą o tym nie tylko wspomniane wyżej kontakty absolwentów z Alma Mater, ale także ich osobiste zaangażowanie w proces budowania prestiżu poznańskiej historii (zob. [Film 6](#)).

W zakresie osiągnięć i innowacji dydaktycznych na WH w l. 2012-22 na uwagę zasługuje stałe doskonalenie dydaktyki akademickiej w powiązaniu z licznymi formami wsparcia rozwoju dydaktycznego nauczycieli akademickich (zob. **zał. 8.10**), nowoczesną infrastrukturą dydaktyczną, co ma związek ze zmianą siedziby WH w 2015 r., oraz jej modernizacją i wyposażeniem w urządzenia niezbędne do sprawnego prowadzenia kształcenia na odległość w warunkach pandemii. Przynosi to wymierne efekty w postaci bogactwa form i metod pracy dydaktycznej oraz metod weryfikowania EU studentów z uwzględnieniem specyfiki pracy zdalnej.

W l. 2012-19 r. na WH przykładano wagę do doskonalenia dydaktycznego nauczycieli akademickich, od kursów i szkoleń dla kadry badawczo-dydaktycznej i studentów poczynając i na aplikacji wyniesionych z nich wiedzy i umiejętności do praktyki dydaktycznej kończąc. W tym zakresie znaczący ze względu na wszechstronność, liczbę godzin dydaktycznych, różnorodność proponowanych zajęć i efekty, był zrealizowany na WH w l. 2017-19 kurs „Nowoczesna dydaktyka dla efektywnej edukacji...”, o czym była mowa wcześniej. Zaowocował on m.in. opracowaniem projektów innowacyjnych zajęć dydaktycznych. Jeden z projektów został udokumentowany podczas III Konferencji Jakości Kształcenia na WH w r. 2019 przebiegającej pod hasłem „Festiwal Nauki i Dydaktyki” i dotyczył warsztatu zrealizowanego przez studentów specjalności nauczycielskiej z zastosowaniem metody *design thinking* oraz *storytellingu* z udziałem uczniów poznańskich szkół podstawowych (zob. [Film 4](#)).

Kadra badawczo-dydaktyczna WH korzysta także z licznych szkoleń z zakresu dydaktyki włączającej (praca ze studentami z niepełnosprawnością), co ma szczególne znaczenie w warunkach pandemii Covid-19 i nowych, trudnych okolicznościach studiowania w trybie hybrydowym i zdalnym (zob. **zał. 8.10**). Niezwykle ważny w kontekście rozwoju dydaktycznego kadry jest dalszy rozwój kompetencji w zakresie *tutoringu* dydaktycznego i badawczego, rozumianego jako profesjonalne wsparcie studentów szczególnie zdolnych, poszukujących własnej ścieżki studiowania i przygotowujących się do kariery naukowej, co było przedmiotem debaty studenckiej podczas [Laboratorium Dydaktyki Akademickiej Szkoły Nauk Humanistycznych](#) (dalej LDA) ([w kontynuacji dorocznych konferencji WZOJK](#)). Inauguracyjne LDA odbyło się w 2021 r. LDA wpisuje się w politykę doskonalenia jakości kształcenia ze względu na wsparcie dydaktyczne i promocję dobrych praktyk dydaktycznych w Szkole Nauk Humanistycznych oraz na WH i kierunku historia. Wsparcie to polega na unikatowej ofercie szkoleń dydaktycznych i promocji dobrych praktyk oraz środowiskowej, w gronie humanistów, dyskusji na temat jakości i doskonalenia programów studiów, kultury pracy i komunikacji. Działania te zasługują na uwagę ze względu na aplikację zdobytych podczas szkoleń wiedzy i umiejętności do praktyki akademickiej. W 2021 r. w [Szkole Nauk Humanistycznych](#) odbyło się szkolenie z zakresu mediacji w środowisku pracy, w konsekwencji czego powstał Zespół Wsparcia Mediacyjnego przy Szkole, w którego skład wchodzi także dwie przedstawicielki WH.

Nauczyciele akademicy i studenci WH korzystali także z innych form doskonalenia dydaktycznego, [w tym z wydziałowych kursów, warsztatów i konferencji dydaktycznych](#). Od lat istnieje także możliwość udziału kadry badawczo-dydaktycznej WH [w warsztatach dydaktycznych z oferty UAM](#) oraz, co okazało się niezmiernie ważne w warunkach pandemii, ze [szkoleń OWKO](#) w zakresie kształcenia na odległość. Na WH wsparcia dydaktycznego, organizacyjnego i technicznego w zakresie kształcenia na odległość udziela także [koordynator ds. kształcenia zdalnego](#). W kontekście

doskonalenia kształcenia na odległość przedstawiciele kierunku historia wzięli udział w drugiej konferencji w ramach IV Dnia Jakości Kształcenia UAM nt.: „[Dobre praktyki kształcenia na odległość](#)”, gdzie dzielili się oryginalnymi doświadczeniami kadry badawczo-dydaktycznej WH w tym zakresie. Doskonalenie umiejętności dydaktycznych w warunkach Covid-19 i kształcenie zdalne było dwukrotnie przedmiotem ocen na [UAM w ramach OABJK](#).

Wśród znaczących innowacji dydaktycznych wprowadzonych na kierunku historia w r. akad. 2016/17 wymienić należy oryginalną koncepcję bloku przedmiotów do wyboru, tzw. ścieżek międzyprzedmiotowych na I i II stopniu oraz wprowadzone w r. akad. 2020/21 laboratoria psychologiczne i pedagogiczne (na wszystkich kierunkach UAM kształcących nauczycieli), a także dydaktyczne (na kierunku historia) w programie specjalności nauczycielskiej, ściśle powiązane z wprowadzeniem do/i ewaluacją studenckich praktyk zawodowych.

Rozwój nowoczesnej dydaktyki na WH to także kwestia ściślejszego powiązania badań z dydaktyką (na poziomie treści zajęć) oraz uczenia się przez badanie, co znalazło wyraz w konwersatoriach, ćwiczeniach, warsztatach i seminariach o profilu badawczym na I i II stopniu studiów. Taki charakter mają zajęcia ze źródłoznawstwa realizowane na studiach I stopnia w ujęciu epokowym oraz seminaria licencjackie (I stopień), i dalej: zajęcia z „Metod badań w naukach historycznych”, z badań dziejów globalnych, regionalnych, kultury, idei politycznych, a także seminaria magisterskie, na specjalności nauczycielskiej zaś zajęcia z edukacji historycznej – badania w działaniu – oraz edukacji historyczno-regionalnej – projekt badawczy (II stopień). Rozwój kompetencji badawczych studentów idzie w parze z liczbą i jakością studenckich projektów badawczych i sukcesów, jakie osiągają oni w tym zakresie (zob. **zał. 1.19**, **zał. 1.21**).

Doskonalenie programów kształcenia na WH i kierunku historia ma charakter cykliczny w odpowiedzi na wewnętrzne, ale także zewnętrzne opinie, oceny i rekomendacje. W tym względzie stoimy na stanowisku, że potrzebne są zarówno konsultacje, jak i stałe doskonalenie programów studiów, pamiętając jednak o ich ciągłości i stabilności, tylko bowiem merytoryczne, dydaktyczne i organizacyjne bezpieczeństwo studiowania daje kolejnym rocznikom studentów pewność, że ich wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne wyniesione ze studiów, przysporzą im sukcesów zawodowych, a rozwijane przez całe życie – przyczynią się do ich autonomii i profesjonalizmu. W zakresie konsultacji, doradztwa i opiniowania programów kształcenia z otoczeniem społeczno-gospodarczym od 2012 r. działał przy IH Zespół Doradczy ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, który w 2020 r. przekształcono w [REZ](#).

Jeśli chodzi o Zespół Doradczy ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, to w jego skład wchodził przedstawiciele instytucji i środowisk kultury, bankowych, biznesowych, związanych z edukacją, muzealnictwem, archiwistyką i sektorem pozarządowym. Wielu członków Zespołu było/jest absolwentami WH. Zespół miał istotny wpływ na reformę programową na kierunku historia w l. 2015-17 i wydał pozytywną rekomendację w tym zakresie (zob. **zał. 6.4**).

Do 2019 r. w skład ZDZJK wchodził nauczyciele-mentorzy szkół ćwiczeń na specjalności nauczycielskiej. Z uwagi na specyfikę kształcenia przyszłych nauczycieli historii od 2018 r. były dodatkowo organizowane na WH doroczne spotkania z nauczycielami szkół ćwiczeń, co praktykowane jest do dziś. Spotkania poświęcone były jakości kształcenia przyszłych nauczycieli ze względu na ich osiągnięcia podczas praktyk pedagogicznych i zawodowych z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie oraz dyskusji na temat programów kształcenia na specjalności nauczycielskiej. W wyniku tych spotkań i uwag zgłaszanych przez nauczycieli na temat historycznego profilowania przez studentów historii treści lekcji wiedzy o społeczeństwie podczas praktyk zawodowych zespół ZDH, za zgodą władz dziekańskich WH, wygasił program kształcenia w zakresie drugiego przedmiotu, jakim jest WoS i zaplanował rozmowy z Wydziałem Nauk Politycznych i Dziennikarstwa nad utworzeniem wspólnego kierunku nauczycielskiego od r. akad. 2022/23 przygotowującego do nauczania/uczenia

się WoS w szkole. Nauczyciele historii mieli także swój udział w reformie organizacji praktyk zawodowych na specjalności nauczycielskiej oraz w ocenie funkcjonalności arkuszy ewaluacyjnych tychże praktyk. Istotny podczas dorocznych spotkań był także głos pedagogów i psychologów szkolnych wskazujących na potrzebę rozwoju kompetencji wychowawczych przyszłych nauczycieli historii, co zaowocowało udziałem w gronie mentorów praktyk psychologiczno-pedagogicznych wychowawców klas szkolnych (**zał. 6.4**).

W 2021 r. w związku z ewaluacją kształcenia przyszłych nauczycieli historii i planami poszerzenia współpracy WH z nauczycielami – mentorami i inicjatywą powołania do życia Wielkopolskiej (letniej) Szkoły Historii (wspólnej dla nauczycieli akademickich, nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz studentów specjalności nauczycielskiej), powołano przy WH [ZDJKPNH](#). Zespół w IX 2021 r. wypracował rekomendacje dot. zreformowanego programu specjalności nauczycielskiej i warunków jego realizacji (**zał. 10.9**). W rekomendacjach zwrócono uwagę m.in. na potrzebę: (1) poszerzenia zagadnień z pedagogiki i dydaktyki włączającej w związku z odbywaniem praktyk w klasach integracyjnych (w trakcie realizacji w ramach grantu Uniwersytet Jutra II); (2) położenia większego nacisku na praktyczne umiejętności studentów zarządzania pracą własną w zakresie prowadzenia dokumentacji nauczyciela i wychowawcy szkolnego (w trakcie realizacji); (3) oraz na umiejętności współpracy nauczyciela i wychowawcy z rodzicami, wreszcie (4) położenia większego nacisku na praktyczne umiejętności pracy w zróżnicowanym środowisku informatycznym i cyfrowym. Jednocześnie program specjalności nauczycielskiej po reformie uznano za twórczy i ukierunkowany na refleksyjność oraz rozwijający umiejętności praktyczne studentów w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela historii, do czego przyczyniają się studenckie projekty badawcze i badawczo-dydaktyczne.

Powołana do życia w 2020 r. [REZ](#), kontynuująca zadania Zespołu Doradczego ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, wypracowała jesienią 2021 r.: (1) pozytywne rekomendacje w zakresie zreformowanych w r. akad. 2019/20 programów studiów, zwłaszcza w odniesieniu do przedmiotów fakultatywnych (**zał. 6.2**). Z kolei w rekomendacjach ZMJK (**zał. 10.1**) znalazły się m.in. zapisy: (2) na temat większego zaangażowania REZ w opiniowanie jakości kształcenia na WH oraz (3) promowania studiów historycznych w środowisku pracodawców, a także postulat (4) wprowadzenia do programu studiów treści, które podkreślą wagę zbiorów muzealnych w badaniach historycznych. Zaproponowano także (5) wprowadzenie do programów studiów lekcji muzealnych (**zał. 6.3**). Ten postulat już został uwzględniony w granie projakościowym studentów specjalności nauczycielskiej dotyczącym edukacji włączającej, gdzie m.in. zaplanowano wizyty studyjne w dwóch wielkopolskich muzeach (w styczniu 2022 r. grant uzyskał finansowanie z programu Uniwersytet Jutra II i jest w fazie realizacji).

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	Mocne strony 1. Nowatorskie badania naukowe kadry badawczo-dydaktycznej w powiązaniu z doskonaleniem i aplikacją osiągnięć dydaktyki akademickiej do praktyki dydaktycznej. 2. Stały rozwój umiędzynarodowienia w zakresie badań, wymiany wiedzy i dydaktyki. 3. Nowoczesna infrastruktura i wolny dostęp do zasobów literatury naukowej w bibliotece WH. 4. Nowoczesna koncepcja programu kształcenia zapewniająca zaawansowane i pogłębione studia historyczne, przedmioty badawcze i autorskie, w tym do wyboru, w odpowiedzi na zindywidualizowane potrzeby studentów. 5. Stuletnia tradycja kształcenia historyków, archiwistów, nauczycieli w Poznaniu i Wielkopolsce, w ścisłej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym miasta i regionu. 6. Prestiż Uniwersytetu w regionie i w kraju (bardzo wysoka pozycja w rankingach uczelni wyższych w Polsce). 7. Wsparcie dla studentów z niepełnosprawnościami i innymi trudnościami w procesie kształcenia oraz specjalnymi potrzebami.	Słabe strony 1. Luka pokoleniowa w obsadzie kadrowej Wydziału (pracownicy badawczo-dydaktyczni). 2. Poczucie braku równowagi w uznaniu dla osiągnięć naukowych i dydaktycznych kadry badawczo-dydaktycznej WH. 3. Niekonsekwentny wewnętrzny system badania losów absolwentów i kontaktów z nimi. 4. Brak afirmatywnej ścieżki awansu dydaktycznego. 5. Nadmierne obciążenie pracowników badawczo-dydaktycznych pracami administracyjnymi.

Czynniki zewnętrzne	Szanse 1. Dalszy rozwój badawczy i umiędzynarodowienie w powiązaniu ze statusem UAM jako uczelni badawczej, w tym: – rozwój międzynarodowych studiów w ramach programu Epicur, – finansowanie nauki i dydaktyki w ramach programu ID-UB. 2. Wzrost oraz intensyfikacja współpracy i wymiany z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z instytucjami odpowiedzialnymi za ochronę, edukację i popularyzację dziedzictwa historycznego. 3. Stały wzrost uznania społecznego dla wiedzy historycznej i popularnych form historii (publicystyka historyczna, grupy rekonstrukcyjne, historia cyfrowa, nowe muzea, itp.). 4. Rosnące możliwości technologii informacyjnej i dydaktyki zdalnej (np. projekt DARIAH). 5. Stale utrzymująca się atrakcyjność uniwersyteckich studiów historycznych na UAM w Poznaniu i Wielkopolsce.	Zagrożenia 1. Obciążenie finansowe Wydziału wynikające z niekorzystnego współczynnika kosztochłonności w dyscyplinie HISTORIA. 2. Trudności w studiowaniu w związku z kryzysem (po)covidowym. 3. Niestabilność systemu kształcenia w Polsce na wszystkich etapach edukacji. 4. Niestabilność kryteriów ocen parametrycznych uczelni wyższych w Polsce. 5. Obniżenie społecznej rangi wykształcenia humanistycznego. 6. Rosnąca biurokratyzacja i nadmierne obciążenie kadry badawczo-dydaktycznej obowiązkami administracyjnymi.
---------------------	---	---

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

Poznań, dnia 28 lutego 2022

(miejscowość)

WYKAZ SKRÓTÓW

AMU-PIE — Program Międzynarodowej Wymiany Studentów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza (Adam Mickiewicz University Programs for International Exchange)

APD — Archiwum Prac Dyplomowych UAM

BON — Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami

BOS — Biuro Obsługi Studentów Collegium Historicum UAM

BOW — Biuro Obsługi Wydziału

CWK — Centrum Wsparcia Kształcenia

ECTS — Europejski System Transferu Punktów (European Credit Transfer System)

EK — efekty kształcenia

ELA — Ogólnopolski System Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych

EMCC — European Master in Classica Cultures

EPICUR — Konsorcjum Uniwersytetów Europejskich

ESOKJ — Europejski System Opisu Kształcenia Językowego

EU — efekty uczenia się

EUA — European University Association

ID-UB — Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza

IH — Instytut Historii na Wydziale Historycznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

IOS — Indywidualna Organizacja Studiów

KEA — Kodeks Etyczny Archiwistów

LDA — Laboratorium Dydaktyki Akademickiej Szkoły Nauk Humanistycznych

MS TEAMS — platforma uniwersytecka do komunikacji w trybie zdalnym

MOODLE — platforma e-learningowa

NCBiR — Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

NCN — Narodowe Centrum Nauki

NPRH — Narodowy Program Rozwoju Humanistyki

OABJK — ogólnouniwersytecka ankieta badania jakości kształcenia

OWKO — Ośrodek Wsparcia Kształcenia na Odległość

PA — przedmioty autorskie

PHB — Pracownia Historii Bizancjum

PHW — Pracownia Historii Wojskowości

PKA — Polska Komisja Akredytacyjna

PKR WH — Podkomisja Rekrutacyjna Wydziału Historii UAM

PRK — Polska Rama Kwalifikacji

PTH — Polskie Towarzystwo Historyczne

REZ — Rada Ekspertów Zewnętrznych
RJK — Rada Jakości Kształcenia
RKSNH — Rada ds. kształcenia Szkoły Nauk Humanistycznych
RPH — Rada Programowa Historii
RSS — Rada Samorządu Studentów
SAP — Stowarzyszenie Archiwistów Polskich
SDJK — System Doskonalenia Jakości Kształcenia
SKNH — Studenckie Koło Naukowe Historyków im. Gerarda Labudy
Standard — Standard kształcenia przygotowujący do zawodu nauczyciela (2019)
UAM — Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
UP — Uniwersytet Poznański
URK — Uniwersytecka Rada Kształcenia
USOS — Uniwersytecki System Obsługi Studiów
USZJK — Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia
WH — Wydział Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (istnieje od 1 X 2019 r.; wcześniej Wydział Historyczny)
WZOJK — Wydziałowy Zespół Oceny Jakości Kształcenia na Wydziale Historycznym UAM
WZZJK — Wydziałowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Historycznym UAM
ZDH — Zakład Dydaktyki Historii
ZDJKPNH — Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia Przyszłych Nauczycieli Historii
ZKMP — Zakład Kultury i Myśli Politycznej
ZMJK — Zespół ds. monitorowania jakości kształcenia na Wydziale Historii UAM

skrótowce

ob. — obecnie
sem. — semestr
pocz. — początek
r. akad. — rok akademicki
r. — rok
w. — wiek
l. — lata

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU